ਕੌਮਾਂਤਰੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼
QUOMANTRY AMRITSAR TIMES

West/East Coast Edition | Volume 19 | Issue 92 | 11 Oct. to 17 Oct., 2023 | Ph.: (510) 240-5949 | Email: asrtimes@gmail.com

ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਫਲਸਤੀਨ ਜੰਗ

ਕੀ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੀਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ

ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਫਲਸਤੀਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ 'ਚੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਗ਼ਾਇਬ

ਇਜ਼ਰਾਈਲ 'ਚ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਦਾ ਦਿਨ ਕਹਿਰ ਬਣ ਕੇ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ 'ਤੇ 2007 ਤੋਂ ਕਾਬਜ਼ ਹਮਾਸ ਲੜਾਕੂਆਂ ਨੇ ਨੇਵਿਟ ਹਾਆਸਰਾ, ਸਡਰੋਟ ਥਾਣੇ, ਕਫਾਰਅਜ਼ਾ, ਨਾਹਲ, ਬੇਰੀ, ਰੀਅਮ, ਨੀਰ, ਸੀਫਾ, ਓਟਾਕਿਮ ਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤਕ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹਮਾਸ ਦੇ ਇਸ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਹਮਾਸ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯੁੱਧ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਆਮ ਲੋਕ ਪੀਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੀ ਹਰ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਹਿਰ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੂਸ ਅਤੇ ਯੂਕ੍ਰੇਨ ਵਿਚਾਲੇ

ਜੰਗ ਛਿੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹੁਣ ਹਮਾਸ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਵਿਚਾਲੇ ਜੰਗ ਛਿੜ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਤੀਜੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਗਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ, ਮਿਡਲ ਈਸਟ, ਯੂਰੋਪ ਇਕਨਾਮਿਕ ਕਾਰੀਡੋਰ ਲਈ ਇਹ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹਮਾਸ (ਬਾਕੀ ਸ.ਫ਼ਾ 29 'ਤੇ)

ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਲੋਇਡ ਆਸਟਿਨ ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਭੂਮੱਧ ਸਾਗਰ ਵੱਲ ਫੋਰਡ ਕੈਰੀਅਰ ਸਟ੍ਰਾਈਕ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਟਰਾਈਕ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਬੇੜੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਜਹਾਜ਼ ਅਤੇ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਟਕਰਾਅ 'ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ 'ਚ ਚਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਸੱਤ ਹੋਰ ਲਾਪਤਾ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਬਾਕੀ ਸ.ਫ਼ਾ 29 'ਤੇ)

ਕੀ ਹੈ ਯੁੱਧ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦਾ ਅਰਥ

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੇਬਨਾਨ ਅਤੇ ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਗ਼ਾਜ਼ਾ 'ਚ 800 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਾਨੂਨ ਸ਼ਹਿਰ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਰੀਅਰ ਐਡਮਿਰਲ ਡੇਨੀਅਲ ਹਾਗਰੀ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਮਾਸ ਹਮਲਿਆਂ ਲਈ ਹੈਨੂਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫ਼ਲਸਤੀਨ 'ਚ ਹਮਾਸ ਦੇ ਇਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਨੇਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗ਼ਾਜ਼ਾ 'ਚ 30 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਜ਼ਰਾਇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਧਕ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਜ਼ਰਾਇਲੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸਾਰੇ ਫ਼ਲਸਤੀਨੀ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੀ ਹੈ ਯੁੱਧ ਦਾ ਕਾਰਨ

ਇਜ਼ਰਾਈਲ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਮਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਹਮਲਾ ਅਲ-ਅਕਸਾ ਮਸਜਿਦ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 2021 'ਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਹਮਾਸ ਵਿਚਾਲੇ 11 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਮੱਕਾ ਅਤੇ ਮਦੀਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਲ ਅਕਸਾ ਨੂੰ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ (ਬਾਕੀ ਸ.ਫ਼ਾ 29 'ਤੇ)

ਹਮਾਸ ਦੀ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਪਿਛਲੇ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉੱਥੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਤਿਆਰੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ? ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜਦੂਤ ਮਾਰਟਿਨ ਇੰਡੀਆਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮਾਸ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਹਿਰ ਐਰੋਨ ਡੇਵਿਡ ਮਿਲਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਹਮਾਸ ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਤੋਂ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਈ ਲੋਕ ਅਮਰੀਕੀ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਤੰਤਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਮਾਸ ਦਾ ਗੁਰੀਲਾ ਜੰਗੀ ਪੈਂਤੜਾ ਗੁਪਤ ਸੁਰੰਗਾਂ : ਹਮਾਸ ਦੇ ਲੜਾਕੇ 'ਸੁਰੰਗਾਂ' ਵਿੱਚ ਛੁਪੇ ਹੋਏ ਹਨ। (ਬਾਕੀ ਸ.ਫ਼ਾ 29 'ਤੇ)

ਹਮਾਸ ਦੇ ਲੜਾਕਿਆਂ ਨੇ ਜੰਗ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ !

ਹਮਾਸ ਦੇ ਲੜਾਕਿਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਟੈਟੂ ਕਲਾਕਾਰ ਔਰਤ ਸ਼ਨੀ ਲੌਂਕ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਗਨ ਕਰਕੇ ਭੀੜ ਸਾਹਮਣੇ ਪਰੇਡ ਕੀਤੀ । ਪਹਿਲਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦੂਜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ, ਜੰਗ ਲੜਨ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਯਮ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਜੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਫ਼ੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਯੁੱਧ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਹਮਾਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ (ਬਾਕੀ ਸ.ਫ਼ਾ 29 'ਤੇ)

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਨੈਕਟੀਕਟ ’ਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ

ਸਿਲੇਬਸ ’ਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ 18ਵਾਂ ਸੂਬਾ ਬਣਿਆ ਕਨੈਕਟੀਕਟ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ/ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ : ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਨੈਕਟੀਕਟ ਸਟੇਟ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਐਨ ਮਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਵੇਂ ਮਾਪਦੰਡ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਕਨੈਕਟੀਕਟ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 5,14,000 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਗੇ। ਨੌਰਵਿਚ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲਮੈਨ ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਨਵੇਂ ਮਾਪਦੰਡ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਪੱਧਰਾਂ ’ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਗੇ। ਸਿੱਖ ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਕਲਾਸ ਰੂਮ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਯੋਗਦਾਨ ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ

ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਮੀਡੀਆ ਰੀਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਨੈਕਟੀਕਟ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਕਲਾਸ-ਰੂਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਨੈਕਟੀਕਟ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਠਾਰਵਾਂ ਰਾਜ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਕਲੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਨੈਕਟੀਕਟ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ 18ਵਾਂ ਸੂਬਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੂਨ ਵਿਚ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਨੇ ਸਕੂਲੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਦੇ 25 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਰਾਜਨੀਤੀ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਦਵਾਈ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 125 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਧਰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਰਾਜਨੀਤੀ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਦਵਾਈ

ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 125 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਨੌਰਵਿਚ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਐਨ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਟੇਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੌਰਵਿਚ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਸਿੱਖ ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਕਨੈਕਟੀਕਟ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨਾਲ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਿਆ

ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਕਾਉਕਬ ਸਟੀਵਰਟ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਮੋਸ਼ਨ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਸਦਮੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਉੱਭਰਿਆ

ਗਲਾਸਗੋ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਸਾਲ 1984 ਦੌਰਾਨ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ 4 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੁੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਪੂਰਵਕ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਮੋਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਤਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਹੈ ਗਲਾਸਗੋ ਕੈਲਵਿਨ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਸਕਾਟਿਸ਼ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਕਾਉਕਬ ਸਟੀਵਰਟ ਨੇ। ਇੱਥੇ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ, ਬਹਿਸ ਛੇੜਨ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ ਆਦਿ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਛੋਟੀ ਇਬਾਰਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੋਸ਼ਨ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਕਾਉਕਬ ਸਟੀਵਰਟ ਨੇ 2 ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ‘1984 ਦੀ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ’ (ਰਿਮੈਂਬਰਿੰਗ ਦ ਐਂਟੀ ਸਿੱਖ ਵਾਇਲੈਂਸ ਆਫ਼ 1984) ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਅਕਤੂਬਰ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਮਰਦਾਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ 4 ਨਵੰਬਰ 1984 ਤੱਕ, ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 3,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਨਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 17,000 ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ’ਤੇ ਹਮਲਾ ਅਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਭੀੜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖ ਘਰਾਂ, ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ (ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ) ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਗਿਆ, ਭੰਨ-ਤੋੜ ਅਤੇ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਿਲਕ ਵਿਹਾਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅਖੌਤੀ ਵਿਧਵਾ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਵਸਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ਪਸੰਦ ਲੋਕ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਡੂੰਘੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਦਮੇ ਤੋਂ ਉਭਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦੀ ਗੈਰ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕੌੜੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਉਸ ਖੂਨੀ ਦੌਰ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਰਾਹੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਰੂ-ਬਰੂ ਕਰੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਐੱਮ ਐੱਸ ਪੀ ਕਾਉਕਬ ਸਟੀਵਰਟ ਦੇ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ’ਚ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 29 ’ਤੇ)

ਨਿੱਝਰ ਕਤਲਕਾਂਡ ’ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਧਾਰਮਿਕ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ’ਚ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹਿੱਸਾ

ਵਸ਼ਿੰਗਟਨ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਜਿਹੜੇ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਨਿੱਝਰ ਜਾਂ ਉਸ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਕਤਲਕਾਂਡਾਂ ’ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਜਤਾਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। 1 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ, ਅਰਬ, ਸਿੱਖ, ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਆਖਰੀ ਸਾਂਝੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੱਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਕਤਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ, ਅਰਬ, ਸਿੱਖ, ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਯੂਐੱਸ ਡੀਓਜੇ ਦੀ ਬੰਦ ਕਮਰਾ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਡਰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੋਰ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਸਣੇ ਅੱਠ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਰੋਕਿਆ

ਵਸ਼ਿੰਗਟਨ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਰੂਸੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਚੀਨ ਸਮੇਤ ਅੱਠ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 42 ਕੰਪਨੀਆਂ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਪਾਰ ਬਰਾਮਦ ਕੰਟਰੋਲ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਫਿਨਲੈਂਡ, ਜਰਮਨੀ, ਭਾਰਤ, ਤੁਰਕੀ, ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ’ਚ ਬਣੇ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਸਰਕਿਟਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਫ਼ੌਜੀ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਰੂਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਰਕਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਈਕਰੋਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਰੂਸ ਨੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਤੇ ਡ੍ਰੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਣਜ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੂਸ ਵੱਲੋਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਤੇ ਡਰੋਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਰਾਮਦਾਂ ’ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਮੈਥਿਊ

ਐਕਸਲਰੋਡ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰੋਕ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਮਰੀਕੀ ਮੂਲ ਦੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਰੂਸੀ ਰੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।”

ਚੀਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਇਕਪਾਸੜ ਧਮਕਾਉਣ ਦੀ ਹਰਕਤ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਚੀਨੀ ਵਣਜ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਲਤ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 29 ’ਤੇ)

ਕਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ,ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ/ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇੱਕ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਇੱਕ ਕਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਵਿਰੁੱਧ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕਰਨ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ।

ਸਟੇਟ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਲਾਸ ਕਰੂਸਸ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਬਰਾਡ ਲੂਨਸਫੋਰਡ ਡੋਨਾ ਅਨਾ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਸ਼ੈਰਿਫ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਰਾਊਲ ਟੋਰੇਜ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕੇ ’ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮੈਕਸੀਕੋ ’ਚ ਤੂਫ਼ਾਨ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਦਸਤਕ, ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਚਿਤਾਵਨੀ ਜਾਰੀ

ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਿਟੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿੱਚ ਤੂਫਾਨ ਲਿਡੀਆ ਨੇ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਤੂਫਾਨ ਲਿਡੀਆ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਤੱਟੀ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਪੁਏਰਟੋ ਵਾਲਾਰਟਾ ਨੇੜੇ 140 ਮੀਲ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ (220 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ) ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 4 ਦੇ ਤੂਫਾਨ ਵਜੋਂ ਲੈਂਡਫਾਲ ਕੀਤਾ। ਯੂ.ਐੱਸ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਰੀਕੇਨ ਸੈਂਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂਫਾਨ ਲਿਡੀਆ ਰਾਜ ਜੈਲਿਸਕੋ ਦੇ ਲਾਸ ਪੇਨੀਟਾਸ ਨੇੜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਘੱਟ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਇਦੀਪ ਹੈ। ਤੂਫਾਨ ਪੋਰਟੋ ਵਲਾਰਟਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਜੋਰਟ ’ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਤੱਟ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਲਾਸਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਟ੍ਰੋਪਿਕਲ ਤੂਫਾਨ ਮੈਕਸ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਮੀਲ ਦੂਰ ਦੱਖਣੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਤੱਟ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਹੈ। ਮੈਕਸ ਤੋਂ ਬਾਰਸ਼ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਰਾਜ ਗੁਆਰੇਰੋ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਟਵਰਤੀ ਹਾਈਵੇਅ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ।

ਲਿਡੀਆ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਪੋਰਟੋ ਵਾਲਾਰਟਾ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 35 ਮੀਲ (55 ਕਿਲੋਮੀਟਰ) ਦੱਖਣ-ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 16 ਮੀਲ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ (26 ਕਿਲੋਮੀਟਰ) ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਪੂਰਬ-ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤੂਫਾਨ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਤੂਫਾਨ ਤੋਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੜ੍ਹ ਅਤੇ ਤੂਫਾਨ ਵਧਣ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ

ਭਾਰਤ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਈ 'ਦੋਸਤੀ'

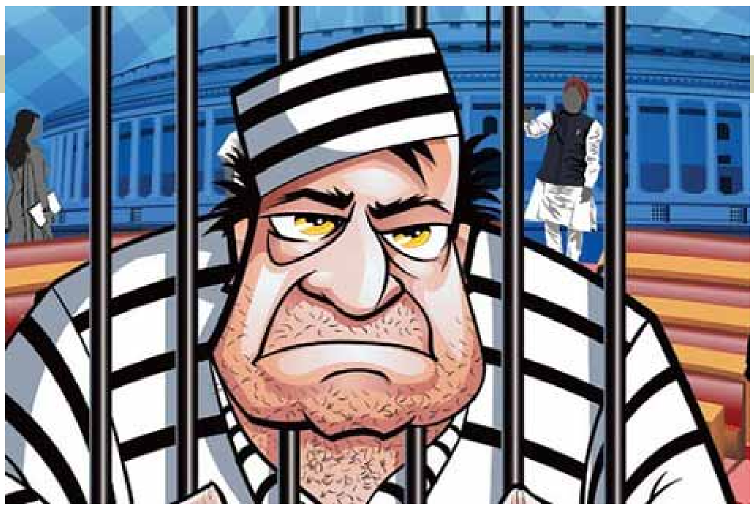

ਭਾਰਤ 'ਚ 4001 ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਚੋਂ 28 ਫ਼ੀਸਦੀ 'ਤੇ ਦਰਜ਼ ਹਨ ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲੇ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਵੋਟਾਂ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਿਥੇ ਅਨੇਕਾਂ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 'ਰਾਜਨੀਤੀ' ਅਤੇ 'ਅਪਰਾਧ' ਵਿਚਾਲੇ ਦੋਸਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਅਸਲੀਅਤ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ 'ਰਾਜਨੀਤੀ' ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿਚਾਲੇ ਪਈ ਦੋਸਤੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਏਨਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆ ਗਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਗਏ, ਪਰ ਸਭ ਬੇਅਸਰ ਰਹੇ।

ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੇਤਾ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਹੋਣਾ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਕਈ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਂ ਅਗਵਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਤਲ ਤੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ।

ਦਰਅਸਲ, ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਿਤ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿੰਨੇ ਅਪਰਾਧਣ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁੱਲ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 44 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਪਰਾਧਣ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ।

ਕੁਝ ਨੇਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ ਹਨ, ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਤੇ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 4001 ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 1777 ਯਾਨੀ 44 ਫੀਸਦੀ ਨੇਤਾ ਕਤਲ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਅਗਵਾ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ 43 ਫੀਸਦੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਪਰਾਧਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

23 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਯਾਨੀ 2004 ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 22 ਫੀਸਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਮੁਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਣ ਮਾਮਲੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ, ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।ਇੱਥੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 1,777 ਆਗੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮਾਮੂਲੀ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।ਅਪਰਾਧ ਕੇਸਾਂ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤੇ ਆਗੂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਕੁੱਲ ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਚੋਂ 1,136 ਜਾਂ 28 ਫੀਸਦੀ ਮਾਮਲੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਏ.ਡੀ.ਆਰ. ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 47 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ, 181 ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹਨ ਅਤੇ 114 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਔਰਤਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ। 14 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ।

ਵੱਖ- ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ਗਿਣਤੀ

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ -

ਭਾਰਤ ਦੇ 15 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਜਪਾ 6 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਅਤੇ 9 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੁੱਲ 479 ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 337 ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਣ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਣ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸ-

ਅਪਰਾਧ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 334 ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਣ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 194 ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ।

ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ-

ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਵਿੜ ਮੁਨੇਤਰ ਕੜਗਮ (ਡੀਐਮਕੇ), ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ, ਵਾਈਐਸਆਰ ਕਾਂਗਰਸ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ, ਭਾਰਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਮਿਤੀ (ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਮਿਤੀ), ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ, ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ) ਅਤੇ ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਹੈ ਪਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।

ਦਸੰਬਰ 2018 ਦੇ ਜਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 4122 ਅਪਰਾਧਣ ਮਾਮਲੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1675 ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ (ਸਾਬਕਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ) ਅਤੇ 2324 ਵਿਧਾਇਕ (ਸਾਬਕਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ) ਹਨ।

ਦਸੰਬਰ 2021 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਾਲ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕੇਸ 4984 ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਸੰਬਰ 2021 ਵਿੱਚ, ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 1899 ਸੀ।ਨਵੰਬਰ 2022 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 5 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 962 ਸੀ, ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ 9 ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।12 ਨਵੰਬਰ 2022 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ 16 ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 3069 ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ 5 ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਵੋਟਾਂ 7 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 30 ਨਵੰਬਰ ਦਰਮਿਆਨ, ਨਤੀਜੇ 3 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਆਉਣਗੇ

ਪੈਸੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਮੁਫ਼ਤ ਦੇ ਐਲਾਨਾਂ ਤੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸਾਵਧਾਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪੰਜ ਰਾਜਾਂ- ਰਾਜਸਥਾਨ, ਤੇਲੰਗਾਨਾ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 7 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 30 ਨਵੰਬਰ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਕਸਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਵੋਟਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਕੰਮ 3 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਜ਼ੋਰਮ 'ਚ 7 ਨਵੰਬਰ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ 7 ਅਤੇ 17 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 17 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ, ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਚ 23 ਨਵੰਬਰ ਅਤੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ 'ਚ 30 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਵੋਟਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦਕਿ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਅਮਲ 3 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। 5 ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ 679 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਲਈ 1.77 ਲੱਖ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੋਂ 17734 ਮਾਡਲ ਬੂਥ ਹੋਣਗੇ। 621 ਪੋਲਿੰਗ ਬੂਥਾਂ 'ਤੇ ਦਿਵਆਂਗ ਅਤੇ 8192 ਪੋਲਿੰਗ ਬੂਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਣਗੀਆਂ।ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੂਥ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ ਜੋਕਿ 2 ਕਿੱਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣਗੇ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਭਾਜਪਾ, ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਆਰ. ਐਮ. ਅਤੇ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਵਿਚ ਮਿਜ਼ੋ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਰੰਟ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ।

30 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ 'ਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਬਦੀਲੀ

ਪੰਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੋਟਰ ਕਾਰਡ 'ਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 17 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ 30 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਗੀਆਂ ਇਹ ਚੋਣਾਂ

ਹੁਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਹੈ। ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਵਿੱਚ ਕੇ.ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਮਿਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਵਿੱਚ ਮਿਜ਼ੋ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਰੰਟ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੌਮੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ,ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਆਉਂਦੇ ਸਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਕੁੱਝ ਹੱਦ ਤਕ ਪਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਪਿਛਲੇ 9 ਸਾਲ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵੀ ਅਸਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਦਰਜਨ ਦੇ ਲਗਭਗ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ 'ਇੰਡੀਆ' ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਲੜੇਗਾ ? ਇਸ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਉੱਤੇ ਖ਼ਾਸ ਨਜ਼ਰ ਰਹੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਚਾਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦਮ 'ਤੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ- ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਉੱਤੇ ਟਿਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਰੁੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪੁਆਉਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਉਲਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਜਟਿਲ ਰਣਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 29 'ਤੇ)

ਅਮਰੀਕਾ ਖ਼ਬਰਨਾਮਾ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਫਲੋਰਿਡਾ ਰਾਜ 'ਚ ਸਮੂਹਿਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਧਮਕੀਆਂ ਭਰੇ ਲਿਖਤੀ ਪੱਤਰ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)- ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਫਲੋਰਿਡਾ ਰਾਜ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਇਕ ਟਰੱਕ ਵਿਚੋਂ ਧਮਕੀਆਂ ਭਰੇ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਟਰੱਕ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਇੱਕ 19 ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲੈਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ। ਪਾਮ ਬੀਚ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਸ਼ੈਰਿਫ ਦਫਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਟਰੈਫਿਕ ਸਟਾਪ 'ਤੇ ਆਮ ਵਾਂਗ ਛਾਣਬੀਣ ਦੌਰਾਨ ਹੈਨਰੀ ਹੋਰਟਨ ਨਾਮੀ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਸ ਪਿਕ ਅੱਪ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਲਿਖਤੀ ਪੱਤਰ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦਣ ਤੇ ਓਕੀਕੋਬੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਰਟਨ ਨੇ ਮਈ 2022 ਵਿੱਚ ਓਕੀਕੋਬੀ ਕਾਊਂਟੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਉਕਤ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰਟਨ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਉਪਰੰਤ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਮਾਗੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹਿਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ 22 ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ 2 ਜਨਵਰੀ 2026 ਨੂੰ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ 15 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਚਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਕਿਥੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਉਹ ਮਿਆਮੀ ਦੇ ਇੱਕ ਚਰਚ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਚਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਥੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸੀ। ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕੇਨ ਕੇਨਵਰਥੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਓਕੀਕੋਬੀ ਕਾਊਂਟੀ ਸਕੂਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਰਿਫ ਦਫਤਰ ਤੇ ਸਟੇਟ ਅਟਾਰਨੀ ਦਫਤਰ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਕੇ 29 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ 10 ਉਮਰ ਕੈਦਾਂ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ/ ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਭੀੜ ਭੜਕੇ ਵਾਲੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਸਿਟੀ ਸਬਵੇਅ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਧੂੰਆਂ ਬੰਬ ਚਲਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 10 ਉਮਰ ਕੈਦਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ 10 ਉਮਰ ਕੈਦਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 10 ਸਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿੱਚ 29 ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਫਰੈਂਕ ਜੇਮਜ ਨਾਮੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਗੁਨਾਹ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਾ, ਹਿੰਸਾ ਫੈਲਾਉਣ ਤੇ ਅਗਨ ਸ਼ਸਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਬੰਧੀ 10 ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣ-ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਰਦਾ ਘਰ 'ਚੋਂ ਮਿਲੀਆਂ 115 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ,ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ/ ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਰਾਜ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇਕ ਮੁਰਦਾ ਘਰ ਵਿਚੋਂ 115 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣ-ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਰੀਨ ਬਰੀਅਲ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਇਹ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਪੈਨਰੋਜ ਨਾਮੀ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਕੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਸੀ। ਮੁਰਦਾ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਬਦਬੂ ਆਉਣ ਸਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਕੇ ਉਪਰ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜੋਨ ਹਾਲਫੋਰਡ ਨੇ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਫਰੀਮਾਂਟ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਸ਼ੈਰਿਫ ਐਲਨ ਕੂਪਰ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੇ ਇਹ ਸਾਫ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਦਾ ਮਾਲਕ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਫਰੀਮਾਂਟ ਕਾਊਂਟੀ ਕੋਰੋਨਰ ਰੈਂਡੀ ਕੇਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਣ-ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣਗੇ। ਕੇਲਰ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਲਈ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜਾਂ ਡੀ ਐਨ ਏ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਕਿਥੇ ਤੇ ਕਿਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਕੇਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਅਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 'ਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ 'ਚ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਪਹਿਲੇ, ਰੋਜਵਿਲ ਦੀ ਟੀਮ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੀ

ਬੈਸਟ ਰੇਡਰ ਮੱਖਣ ਮੱਖੀ ਤੇ ਬੈਸਟ ਜਾਫੀ ਯੋਧਾ ਸੁਰਖਪੁਰੀਆ ਨੂੰ ਐਲਾਨਿਆ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ/ ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ : ਐਤਕਾਂ ਵੀ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਵਾਂਗ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੌਰਾਨ ਰੋਚਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੋ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਾਸਤਾ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੌਰਾਨ ਓਪਨ 'ਚ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਸ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਥਾਂ ਰਹਿ ਕੇ ਟਰਾਫੀ ਜਿੱਤੀ ਤੇ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਇਹ ਇਨਾਮ ਦੀ ਨਕਦ ਰਾਸ਼ੀ ਚੜ੍ਹਦਾ ਪੰਜਾਬ ਕਲੱਬ ਰੋਜਵਿਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਰੋਜਵਿਲ ਦੀ ਟੀਮ ਰਹੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਕਲੱਬ ਫੇਅਰਫੀਲਡ ਵੱਲੋਂ 22 ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਨਗਦ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਤੀਜੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਬਾਬਾ ਸੰਗ ਜੀ ਕਲੱਬ ਇੰਡੀਆਨਾ ਰਹੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 18 ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਚੌਥੀ ਥਾਂ ਸੈਂਟਾ ਕਲੇਰਾ ਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਬ੍ਰਦਰਜ ਦੀ ਟੀਮ ਰਹੀ। ਇਸ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਰਹੀ ਏਲੀਨੀ ਕੌਨਾਲੇਕਸ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਖੇਡ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਏਲੀਨੀ ਕੌਨਾਲੇਕਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਅੱਜ ਇਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਖੇਡ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਆਣ ਕੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਤੇ ਇਸ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ 'ਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੇਰੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਖੜੀ ਰਹਾਂਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਏਲੀਨੀ ਕੌਨਾਲੇਕਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਮੇਅਰ ਗਾਲਟ ਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਰਾਡਸ਼ਾਅ ਰੋਡ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪਲੈਕਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਯੂ ਐਸ ਏ ਦੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਸਾਰੇ ਕਬੱਡੀ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਮੇਅਰ ਲੈਥਰੋਪ ਨੂੰ ਪਲੈਕ ਦੇ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ 'ਚ ਅੰਡਰ 21 ਦੇ ਵੀ ਫਸਵੇਂ ਮੈਚ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਨਗਦ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੂ-ਬਰੂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਗਰਾਊਂਡ 'ਚ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਮੱਖਣ ਅਲੀ, ਸਵਰਨਜੀਤ, ਇਕਬਾਲ ਗਾਲਿਬ ਤੇ ਰੰਡਿਆਲੇ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਨਾਲ ਕਬੱਡੀ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੈਸਟ ਜਾਫੀ ਵਜੋਂ ਯੋਧਾ ਸੁਰਖਪੁਰੀਆ ਤੇ ਬੈਸਟ ਰੇਡਰ ਵਜੋਂ ਮੱਖਣ ਮੱਖੀ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੋ ਟੀਮਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਬੇ ਏਰੀਆ ਤੇ ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਨਾ ਖੇਡਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਯੂ ਐਸ ਏ ਦੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਕੀ ਸਿਮੀਪੁਰੀਏ, ਤਾਰੀ ਡੱਬ ਤੇ ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਮੀ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਧੀਰਾ ਨਿੱਝਰ, ਗੁਰਮੀਤ ਵੜੈਚ, ਬਿੱਟੂ ਰੰਧਾਵਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਥਾਂਦੀ, ਹੈਪੀ ਬਰਿਆਨਾ, ਹੈਰੀ ਸੰਘਾ, ਤਰਲੋਚਨ ਅਟਵਾਲ, ਗੋਲਡੀ ਲਾਲੀ,

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ QUOMANTRY AMRITSAR TIMES

Editor: Malkeet Singh Manager: Pardeep Singh Sub: Editor: Balwinderpal Singh, Dr. Sarbjeet Kaur Jang Online Interview Host: Balraj Pannu

Designer: Anil Kumar Content Composer: S. Jagmohan Singh US Distributor: Amritsar Times Inc. Owner: Amritsar Times Pvt Ltd.

Quomantry Amritsar Times is owned by Amritsar Times Pvt Ltd, a company based in India. It owns the content of the Newspaper and hereby does not authorize anyone to redistribute without prior consent. The opinions expressed in this publication are those of the authors unless written by AT Bureau. They do not purport to reflect the opinions or views of the Owner or its members.

All legal disputes must be handled in the courts of State of Punjab in India.

ਮਾਮਲਾ ਕੌਮੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ

ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਕੋਲੋਂ 4 ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ

ਐਸ.ਏ.ਐਸ.ਨਗਰ/ਮੋਹਾਲੀ : ਮੋਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਕੌਮੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇੰਟਰ ਸਟੇਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ 4 ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂ ਕਿ 5 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਲਖ਼ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ '150 ਬੰਦੇ ਨਹੀਂ ਹਟਦੇ ਤਾਂ ਪੈਰਾ ਮਿਲਟਰੀ ਫੋਰਸ ਬੁਲਾ ਲਿਓ'। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਵਿਨੋਦ ਘਈ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੋਰਚੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੇਕਰ ਸਖ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੌਮੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦਾ ਰਸਤਾ ਖੋਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੰਦੀ ਸਿੰਘ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਪਿਛਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦਾ ਰਸਤਾ ਖੋਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖੋਲ੍ਹੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਖ਼ਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਾਂਗੇ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ 'ਚ ਪਰਫਿਊਮ ਛਿੜਕਣ 'ਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਪਾਬੰਦੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਪਰਫਿਊਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੰਗਤ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਰਫਿਊਮ ਦੀ ਵਰਤੋ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਸਥਿਤ ਸੁੱਖ ਆਸਨ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਪਾਲਕੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਗਮਨ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਰਾਤੀਂ ਸੁੱਖ ਆਸਨ ਤੱਕ ਲਿਜਾਉਣ ਵੇਲੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਕੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਗਮਨ 'ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪਰਫਿਊਮ ਛਿੜਕਦੇ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਫਿਊਮ ਵਿੱਚ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਕੈਮੀਕਲ ਤੇ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਤਹਿਤ ਅਲਕੋਹਲ ਸਮੇਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਐੱਸਜੀਪੀਸੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਵਰਤਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ 20 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 20 ਤੇ 21 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਸੱਦਿਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸਤਲੁਜ ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਤੇ ਸੂਬੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਰਨਾਂ ਭਖ਼ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 21 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਜਲਾਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜਪਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ। ਉਧਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਵਧੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਐੱਸਵਾਈਐੱਲ ਸਣੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸਤਲੁਜ ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਭਖਦੇ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਤਲੁਜ ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਮਗਰੋਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹੌਲ ਭਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਬਚਾਅ ਦੀ ਮੁਦਰਾ 'ਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੰਚ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 29 'ਤੇ)

ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਨੇਮ ਮੁਤਾਬਕ ਸੈਸ਼ਨ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਰੂਲਜ਼ ਆਫ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਐਂਡ ਕੰਡਕਟ ਆਫ਼ ਬਿਜ਼ਨਸ ਦੇ ਰੂਲ 16 ਮੁਤਾਬਕ ਸਪੀਕਰ ਵੱਲੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕਦੇ ਵੀ ਬੈਠਕ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਬੈਠਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਠਕ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਬਜਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਬਾਜਵਾ ਦਰਮਿਆਨ ਚੱਲ ਰਹੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦਰਮਿਆਨ ਚੱਲ ਰਹੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਧਰਨੇ 'ਚ ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਜੰਮ ਕੇ ਸ਼ਬਦੀ ਤੀਰ ਚਲਾਏ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਵੱਲੋਂ ਹੋਈ। ਜਿਸਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਪੈਟਰਨ ਟੈਂਕ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਵੜਿੰਗ ਨੇ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ 'ਚ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਗੱਲ ਆਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਟੈਂਕ ਵਾਂਗ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣਾ, ਉਦੋਂ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਰੱਸੀ ਨਾ ਪਾਉਣਾ।

ਬਾਜਵਾ ਤੇ ਵੜਿੰਗ ਦਰਮਿਆਨ 2027 'ਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ, ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਆਗੂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਤਨਜ਼ ਕੱਸਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਧਰਨੇ ਦੌਰਾਨ ਵੜਿੰਗ ਨੇ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਉਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਤਨਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ 9 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ ਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਜੇਲ੍ਹ ਗਏ ਸਨ। ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ 24 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੋਹਿਤ ਮਹਿੰਦਰਾ ਦੇ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ 'ਚ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਵੀ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਭਾਸ਼ਣ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਕੇ ਸਮਾਰੋਹ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਨਿਕਲ ਗਏ ਸਨ। ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਉਸ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵੜਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਬਾਜਵਾ ਸਾਹਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ 9 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ। ਅੱਜ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਬਾਜਵਾ ਸਾਹਬ ਹੀ ਕਰਨਗੇ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣਗੇ।'

51 ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਐਨ.ਏ.ਡੀ. ਦਿੱਲੀ ਰਤਨ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : ਡਾਕਟਰਾਂ, ਸਮਾਜ ਸੇਵਕਾਂ, ਕਲਾਕਾਰਾਂ, ਗਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਐਨ.ਏ.ਡੀ. ਦਿੱਲੀ ਰਤਨ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੱਛਮੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਗ੍ਰੈਂਡ ਐਂਪਾਇਰ ਬੈਂਕਵੇਟ ਵਿਖੇ ਐਨ.ਏ.ਡੀ ਦਿੱਲੀ ਰਤਨ ਐਵਾਰਡ 2023 ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ, ਡਾ.ਆਰ.ਐਨ ਕਾਲੜਾ ਸੀ.ਈ.ਓ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਾਲੜਾ ਹਸਪਤਾਲ ਸਨ। ਓਬੀਸੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਓਬੀਸੀ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਗਦੀਸ਼ ਯਾਦਵ, ਜੀਕੇ ਭਾਰਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਡਾ. ਅਚਾਰੀਆ ਜੀਤੂ ਸਿੰਘ ਵੈਦਿਕ ਜੋਤਿਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਭਾਵਨਾ ਧਵਨ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੰਗਾ, ਡਾ. ਬੀਨਾ ਗਰੋਵਰ, ਬਿੰਦੀਆ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਰਾਜੇਸ਼ ਚੌਹਾਨ, ਜੈ ਸਿੰਘ ਕਟਾਰੀਆ, ਵਿਕਰਾਂਤ ਮੋਹਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਲੋਕ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਜੋਤੀ ਆਹੂਜਾ, ਮੇਨਕਾ ਤੁਸ਼ਾਮਦ ਅਤੇ ਸਲੋਨੀ ਬੇਖੁਦੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੇਖਾ ਰੌਬਿਨ ਅਤੇ ਰੋਹਨ ਨੇ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ 51 ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਐਨਏਡੀ ਦਿੱਲੀ ਰਤਨ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ, ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ, ਕਲਾਕਾਰ, ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਹਨ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 29 'ਤੇ)

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਫੇਰੀ

'ਜੋ ਕੰਮ ਅਕਾਲੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਲਾਏ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਰਾਹੁਲ ਉਹ ਕਰ ਗਏ'

ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਆਏ ਸਨ। ਬਿਨਾਂ ਲਾਮ-ਲਸ਼ਕਰ ਤੋਂ ਆਮ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਆਏ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਲ ਸੇਵਾ, ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਲੰਗਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਲਕੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਗ ਲਿਆ।

ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਇਸ ਰੂਹਾਨੀ ਅਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਹਲਕਿਆ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਫੇਰੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ' ਫੇਰੀ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੱਤਾ ਦੌਰਾਨ ਜੂਨ 1984 ਵਿੱਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸੇ ਸਾਲ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਉੱਤੇ ਲੱਗਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਰਤਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਫੇਰੀ ਆਮ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਵਾਂਗ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਰਾਹੁਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਸਿਆਸਤ

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ (**ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 29 'ਤੇ**)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨਤਮਸਤਕ

ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਲਾਂਘੇ ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ 180 ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਦਕਿ 222 ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ।

ਇੱਥੇ ਦੱਸਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ 411 ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਆਏ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਦਿਵਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦੀਪਮਾਲਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਬਣੇ ਪਸੰਜਰ ਟਰਮੀਨਲ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਜ਼ੀਰੋ ਲਾਈਨ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਮਵਾਰ ਤੜਕਸਾਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਾਹਨਾਂ ਸਮੇਤ ਪੈਸੰਜਰ ਟਰਮੀਨਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿੱਥੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੋਲੀਓ ਬੂੰਦਾਂ ਪਿਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਪਰੰਤ ਬੀ.ਐੱਸ.ਐੱਫ., ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ , ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਈ-ਰਿਕਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜ਼ੀਰੋ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰੇਂਜਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਕਾਰਨ ਉਪਰੰਤ ਆਪਣੇ ਵਾਹਨਾਂ ਰਾਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਟਰਮੀਨਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਪਰੰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੀ ਡਾਲਰ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਚੇਂਜ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲਾਏ ਖੂਹ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਛਕਣ ਉਪਰੰਤ ਵਾਪਿਸ ਪਰਤੇ।

ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਰੇਂਜਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ।

ਗਾਇਕ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੌਰਾ ਮੁਲਤਵੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਭਾਰਤ-ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਗਾਇਕ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੰਸਰਟ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੰਸਰਟ ਬਾਰੇ ਅਪਡੇਟ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗਾਇਕ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਦੁੱਖ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦਾ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ 'ਅੱਖੀਆਂ ਉਡੀਕਦੀਆਂ' ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਅਚਨਚੇਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕਾਫੀ ਸਿੱਖ ਉਸ ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਕਾਰਨ ਨਰਾਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਤਹਿਸੀਲਾਂ 'ਚ ਹੁੰਦੀ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ ਤੋਂ ਮਿਲੇਗਾ ਛੁਟਕਾਰਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਵੇਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ

ਜਲੰਧਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਰਜਿਸਟਰੀ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸਟਾਈਲ ਹੁਣ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਲਿਖਣ ਸਬੰਧੀ ਨਵਾਂ ਫਾਰਮੈਟ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਨਵੇਂ ਫਾਰਮੈਟ ਨੂੰ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੂਬੇ ਭਰ ਦੀਆਂ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬ-ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰੀ ਅਪਰੂਵਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰੈਵੇਨਿਊ, ਮੁੜ-ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਭਾਗ (8ਵੀਂ ਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸ਼ਾਖਾ) ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਫਾਰਮੈਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਭੇਜਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰ 'ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰਲੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀਆਂ ਰਜਿਸਟਰੀਆਂ/ਸੇਲ ਡੀਡ ਦੌਰਾਨ ਸਰਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਵਿਕ੍ਰੇਤਾ, ਖ਼ਰੀਦਦਾਰ ਅਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਮ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰੀ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਅਰਜ਼ੀਨਵੀਸ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੰਬਰ, ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੰਬੜਦਾਰ ਦਾ ਵੀ ਸਮੁੱਚਾ ਵੇਰਵਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਲਮ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਵੇਂ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਅਰਜ਼ੀਨਵੀਸ ਹੁਣ ਤਕ ਅਜਿਹਾ ਸਮੁੱਚਾ ਵੇਰਵਾ ਰਨਿੰਗ ਪੈਰਾਗਰਾਫ ਵਿੱਚ ਲਿਖਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਰਜਿਸਟਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਿਖਣ ਦੌਰਾਨ ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਫਾਰਸੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

CAPITAL SERVICES
INSURANCE | VEHICLE REG. | IMMIGRATION | NOTARY PUBLIC | LIVE SCAN
ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
AUTO · HOME · TRUCK · BUSINESS · LIFE · MEDICAL
ਪਾਸਪੋਰਟ / ਵੀਜ਼ਾ
* ਓ ਸੀ ਆਈ
* ਸਰੈਂਡਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਪੈਨ ਕਾਰਡ
* ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ * ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ
* ਸਿਟੀਜਨ * ਵਸੀਅਤ *Living Trust
* ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ *Legal Documents
The Attorney has 25 years of experience in your favor for all legal services.
Vehicle Registration (Approved by CA DMV)
* ਕਾਰ ਸਟਿੱਕਰ ਸਲਾਨਾ
* ਕਾਰ ਟਰਾਂਸਫਰ
* ਪਲੇਟਾਂ ਤੇ ਸਟਿੱਕਰ
* ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਵਹੀਕਲ
* Vin Verification
Lic 43779
Other Services
* Live Scan / Fingerprints
* Covered California.
* Drug Testing * Alcohol Test
* Notary Services
* International Driver Lic.
Lic. 6000947
Office Ph.(916) 427-4321
6624 FLORIN ROAD, SACRAMENTO CA, 95828
FAX: 916)258-0441, Cell: (916)308-7997
Email: sacramento99@yahoo.com Website: www.capitalservices.us

ALL STATE INSURANCE
Allstate You're in good hands.
ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇਨਸੋਰੈਂਸ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ
ਇੱਕ ਕਾਲ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਵੱਡੀ ਬੱਚਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
AUTO HOME LIFE HEALTH BUSINESS
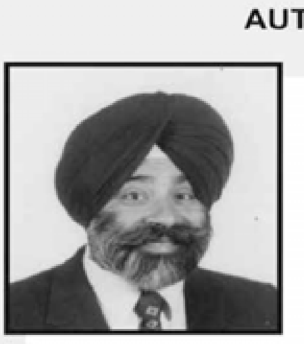
Avninder Singh
Insurance Specialist, CA --LIC: #0822501
Phone : (510) 441-7490
(877) 441-7490
FAX : (510) 441-2537
ADDRESS : 30042 MISSION BLVD
SUITE #221, HAYWARD, CA 94544

CAPITAL DRUG TESTING
Capital DRUG TESTING
Drug and Alcohol Test
DOT / NON DOT
PRE EMPLOYMENT - RANDOM
POST ACCIDENT - REASONABLE SUSPICION
Services: DOT Random Prog., FMCSA Clearinghouse, DOT Supervisor Training, SAP Classes Etc.
Lab. Ph:(916) 680-9293
6624 Florin Road
Sacramento CA, 95828
Email: capitaldrugtest@gmail.com
Website: www.capitaldrugtest.com

ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਸਲਾਨਾ ਜੋੜ-ਮੇਲੇ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਕਰਵਾਈ

ਜੋੜ-ਮੇਲੇ ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਯਤਨਸ਼ੀਲ, 40 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿੰਡਾਂ ਨੇ ਪਾਏ ਮਤੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮੁੱਖ ਅਸਥਾਨ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੁੰਦੇ ਸਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਸਬੰਧੀ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥਾ ਮਾਲਵਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ, ਧੂਰੀ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਬੇਨੜੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਵੀਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਨੌਜਵਾਨਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੀਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਗੋਸ਼ਟੀ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਬਰਸੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਬਾਰੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਦਾ ਮਹੌਲ ਗੁਰਮਤਿ ਰਵਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁਨਿਆਵੀ ਮੇਲੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਮੌਕੇ ਲੱਗਦੇ ਬਜ਼ਾਰ, ਸਪੀਕਰ, ਝੂਲੇ ਆਦਿ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਔਕੜ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ, ਅਗਾਂਹ ਕਰ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜਾਂ ਸਬੰਧੀ ਅਤੇ ਮਸਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇਸ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦੀ ਅਰੰਭਤਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵੀਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ 'ਜੋੜ ਮੇਲੇ: ਵਿਗੜਦਾ ਰੂਪ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਰਾਹ' ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਗੋਸ਼ਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਭਾਈ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਬੈਠ ਕੇ ਵੀਚਾਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਮਾਈਕ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਗਤ ਨਾਲ਼ ਵੀਚਾਰਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਗੋਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੁਰਾਤਨ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਜੀ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਰਸੀ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤੀ ਵੀਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰੀਏ।

ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਇੰਦਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਕਾਂਤ ਵਿੱਚ ਬੰਦਗੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਸ਼ਾਂਤ ਮਹੌਲ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਹੌਲ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੌਲੇ ਰੱਪੇ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਾਈ ਲਵਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਪੰਗਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੰਗਰ ਸਿਰਫ਼ ਤਨ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਬਲਕਿ ਹਉਮੈ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਭਾਈ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੋੜ ਮੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਨਿਆਵੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਫਰਕ ਹੈ। ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬ 'ਰਾਜ ਜੋਗੀ' ਦੇ ਲੇਖਕ ਭਾਈ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਜੋੜ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਭਾਈ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਝੂਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੌਲਾ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮਤ ਤੋਂ ਉਲਟ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਦਫ਼ਾ 1996-97 ਦੇ ਕਰੀਬ ਇਹ ਮਹੌਲ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਹੋਏ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਸੰਗਤ ਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ (ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੰਤਪੁਰਾ ਸੰਗਰੂਰ) ਨੇ ਬਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਦੂਰ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ। (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਠੋਸ ਯੋਜਨਾ ਉਲੀਕੇ : ਗਲੋਬਲ ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਰਨ

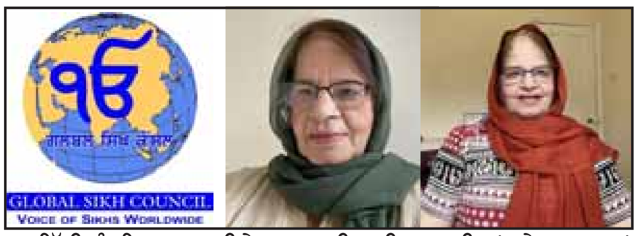

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ /ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਗਲੋਬਲ ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ (ਜੀ.ਐਸ.ਸੀ.) ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ.) ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਅਨੇਕਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਠੋਸ ਯੋਜਨਾ ਉਲੀਕੇ।

ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਜੀ.ਐਸ.ਸੀ. ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲੇਡੀ ਸਿੰਘ ਡਾ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਣ। ਜੀ.ਐਸ.ਸੀ. ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਭਵਿੱਖੀ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ ਨਿੱਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਗਿਆਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਨੈਤਿਕ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਈਸਾਈ ਪਾਦਰੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਲੋਬਲ ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ, ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵਾਧੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਹਿਰ' ਤਹਿਤ ਉੱਘੇ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ, ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਜਥਿਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ-ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦਾ ਤੇ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮਨਾਈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦਾ ਤੇ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਬਰਸੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੂਹ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਝੰਡਾ ਬੁੰਗਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ, ਅਰਦਾਸ ਭਾਈ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਇਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਗਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦਾ ਤੇ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾ ਕੌਮੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੌਮ ਖਾਤਰ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਚੰਗਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਇਆ

ਬਰਨਾਲਾ/ ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸਾਨ ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਤੀ ਕਰਕੇ, ਕਈ ਵਾਰ ਮੌਸਮ ਦੀ ਮਾਰ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਘਾਟਾ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਡਬਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਕਿਸਾਨ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਕੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 2016 ਤੋਂ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਨੇ ਢਾਈ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਮੱਛੀ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਮੁਨਾਫਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ 25 ਏਕੜ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਛੱਪੜਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਖਰਚ ਕੀਤਾ।

ਸੁਖਪਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਛੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਰੋਹੂ, ਕਤਲਾ, ਮਰਾਕ, ਗੋਲਡਨ, ਕਾਮਨ ਕਾਰਪ, ਗ੍ਰਾਸ ਕਾਰਲ ਨੂੰ ਪਾਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦਾ ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਤੀ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡੇਅਰੀ, ਸੂਰ ਪਾਲਣ, ਬਤਖ, ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਤਖ, ਸੂਰ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਪੋਲਟਰੀ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਤੀ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਡੇਢ ਤੋਂ ਢਾਈ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦਾ ਕਰਕੇ ਵੀ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 29 'ਤੇ)

ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਿਆ ਬਚਪਣ

ਯੂਨੀਸੇਫ਼ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ’ਚ 43.1 ਮਿਲੀਅਨ ਬੱਚੇ ਹੋਏ ਬੇਘਰ

ਭਾਰਤ ’ਚ 6.7 ਮਿਲੀਅਨ ਜਲਵਾਯੂ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੱਚੇ ਹੋਏ ਬੇਘਰ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਚਿਲਡਰਨ ਫੰਡ (ਯੂਨੀਸੇਫ਼) ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਡਿਸਪਲੇਸਮੈਂਟ ਮਾਨੀਟ੍ਰਿੰਗ ਸੈਂਟਰ(ਆਈ.ਡੀ.ਐਮ.ਸੀ.) ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 2016 ਤੋਂ 2021 ਦੌਰਾਨ 43.1 ਮਿਲੀਅਨ ਬੱਚੇ ਹੜ੍ਹ, ਸੋਕੇ, ਜੰਗਲੀ ਅੱਗ ਅਤੇ ਤੂਫ਼ਾਨਾਂ ਸਮੇਤ ਮੌਸਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਆਫ਼ਤਾਂ ਕਾਰਨ ਬੇਘਰ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ : ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ 43.1 ਮਿਲੀਅਨ ਬੱਚੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਮੌਸਮੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਬੇਘਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਯੂਨੀਸੇਫ਼ ਤੇ ਆਈ.ਡੀ.ਐਮ.ਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 2016 ਤੇ 2021 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬੇਘਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ 95 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹੜ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਵਰਗੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ 19.7 ਮਿਲੀਅਨ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਤੂਫ਼ਾਨਾਂ ਕਾਰਨ 21.2 ਮਿਲੀਅਨ ਬੱਚੇ ਬੇਘਰ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 2 ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ ਅਤੇ ਸੋਕੇ ਕਾਰਨ ਬੇਘਰ ਹੋਏ।

ਯੂਨੀਸੇਫ਼ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੈਥਰੀਨ ਰਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “ ਇਹ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਡਰਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ, ਤੂਫ਼ਾਨ ਜਾਂ ਹੜ੍ਹ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਭੱਜਣ ਦੇ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਡਰ, ਚਿੰਤਾ ‘ਕੀ ਉਹ ਵਾਪਸ ਘਰ ਆਉਣਗੇ,’ ਸਕੂਲ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਗੇ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਜੰਮਣ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ।” ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੋਏ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਘਰ :ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬੇਘਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਤਿੰਨ ਦੇਸ਼ ਫਿਲਪੀਨ, ਚੀਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ 2016 ਤੋਂ 2021 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮੌਸਮ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹਾਲਤਾਂ ਕਾਰਨ ਲਗਭਗ 23 ਮਿਲੀਅਨ ਬੱਚੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ।

ਭਾਰਤ : ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹਾਂ, ਤੂਫਾਨਾਂ, ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ, ਸੋਕੇ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਈ ਮੌਸਮੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਕੁੱਲ 6.7 ਬੱਚੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਬੇਘਰ ਹੋਏ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 2016 ਅਤੇ 2021 ਦਰਮਿਆਨ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ 3.9 ਮਿਲੀਅਨ ਬੱਚੇ ਬੇਘਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਤੂਫ਼ਾਨਾਂ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 2.8 ਮਿਲੀਅਨ ਬੱਚੇ ਬੇਘਰ ਹੋਏ ਤੇ ਸੋਕੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 1.3 ਮਿਲੀਅਨ ਬੱਚੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ।

ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼ ਦੀ ਗਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ 2016 ਤੋਂ 2021 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 1.3 ਮਿਲੀਅਨ ਬੱਚੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਅਤੇ 8.3 ਮਿਲੀਅਨ ਬੱਚੇ ਤੂਫ਼ਾਨਾਂ ਕਾਰਨ ਬੇਘਰ ਹੋਏ।

2016 ਤੋਂ 2021 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ ਕਾਰਨ 810,000 ਬੱਚੇ ਬੇਘਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਜੰਗਲੀ ਅੱਗ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਸਮ ਸਬੰਧਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ’ਤੇ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਵਿਅਤਨਾਮ, ਫ਼ਿਲਪੀਨਜ਼ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਮੱਦੇ-ਨਜ਼ਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਨਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਰੇਬੀਅਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ।

ਯੂਨੀਸੇਫ਼ ਨੇ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਦਾਨੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜਲਵਾਯੂ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਦਦ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਮੇਤ ਮਦਦ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਦੇਸ਼ : ਯੂ.ਐਸ.ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਐਫ.

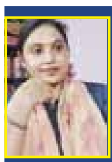

ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਜੰਗ
sarbjeet.sarb1984@gmail.com

ਭਾਰਤ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ’ਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਹੋਂਦ ਦਾ ਇਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇਕ ਲੰਮਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਿੰਦੂ, ਇਸਲਾਮ, ਈਸਾਈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਰਗੇ ਕਈ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਘਰ ਹੈ, ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ’ਚ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ ’ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਈਸਾਈਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫ਼ਰਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਅਕਸਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਏਜੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਫ੍ਰੀਡਮ (ਯੂ.ਐਸ.ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਐਫ਼.) ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, 20 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧ ’ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਯੂ.ਐਸ.ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਐਫ਼.ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭੇਦਭਾਵ ਵਾਲੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ’ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਯੂ.ਐਸ.ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਐਫ਼. ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ, ਦੋ-ਪੱਖੀ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

20 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਤਕਰਾਤਮਕ ਨੀਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ , ਜਿਨ੍ਹਾਂ ’ਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਨੂਹ ’ਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ, ਅਤੇ ਮਨੀਪੁਰ ਵਿੱਚ ਈਸਾਈ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਘਾਣ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਯੂ.ਐਸ.ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਐਫ਼. ਦੇ ਚੇਅਰ ਅਬ੍ਰਾਹਮ ਕੂਪਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ’ਤੇ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ, ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਧਮਕਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਪੱਧਰ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ’ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮੀਰਾਂ ਹੈਦਰ ਅਤੇ ਰੁਪੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਮੀਆ ਮਿਲੀਆ ਇਸਲਾਮੀਆ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ.) ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਆਗੂ ਹੈਦਰ ਨੂੰ ਫਰਵਰੀ 2020 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈੱਲ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰੁਪੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਪੱਤਰਕਾਰ, 17 ਜੁਲਾਈ, 2022 ਨੂੰ ਝਾਰਖੰਡ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਓਵਾਦੀ) ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਯੂ.ਐਸ.ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਐਫ਼. ਦੇ ਉਪ-ਚੇਅਰ ਫਰੈਡਰਿਕ ਏ. ਡੇਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੈਦਰ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ (311) ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੁਪੇਸ਼ ਇੱਕ ਫ੍ਰੀਲਾਂਸ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਤਕਰੇ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਲਾਈ 2022 ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡੇਵੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂ.ਐਸ.ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਐਫ਼. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੈਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜੂਨ 2020 ਤੋਂ, ਯੂ.ਐਸ.ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਐਫ਼. ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਿਡੇਨ ਨੂੰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ, ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਮਈ ਵਿੱਚ, ਲਗਾਤਾਰ ਚੌਥੇ ਸਾਲ, ਯੂ.ਐਸ.ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਐਫ਼. ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ 2020 ਤੋਂ ਇਸ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯੂ.ਐਸ.ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਐਫ਼. ਨੇ ਇੱਕ ਸਪੌਟਲਾਈਟ ਪੋਡਕਾਸਟ ਐਪੀਸੋਡ ਵਿੱਚ ਮਨੀਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕਬਾਇਲੀ ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜ-ਪੱਧਰ ਦੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ’ਤੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਅਪਡੇਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਆਈ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੇ ਹੋਣ। ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਭਾਰਤ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦਰਪਣ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ

ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀ-ਜਨਮ ਤੋਂ ਹਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੌਮਾਂ ?

ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵੈਬਸਾਈਟ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਛਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਿਰਦਾਰ ਦਰਸਾਉਂਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਦਰਸਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸਿੱਖ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਲੌਰੇਨ ਗੇਲਫੌਂਡ ਫੇਲਡਿੰਗਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਦਸਵੰਧ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਕੌਮ ਹਨ। ਇੱਕ ਈਸ਼ਵਰਵਾਦੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਦੇ ਹਨ - ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਕਸੁਰਤਾ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰਖਿਆ।

ਲੇਖਿਕਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਯਹੂਦੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਸਮਾਨਤਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਦੇ 1,100 ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਜੋ ਲਿੰਗ ਜਾਂ ਰੂਪ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਰੂਹਾਨੀ ਹਸਤੀ ਹੈ। ਰੱਬ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਅੰਤਮ ਹਕੀਕਤ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਦੋ- ਜਾਂ ਤਿੰਨ-ਅਯਾਮੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਵੇ, ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਅੰਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਕਾਰਜ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਮਨ੍ਹਾ ਹੈ। ਲੇਖਿਕਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਅਜਿਹੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਰੀਰ ਜਾਂ ਮਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਤਪੱਸਿਆ ਤੇ ਹਠ ਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸਵੈ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੇ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਤੇ ਰੱਬੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਹੈ। ਇਹੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ। ਲੇਖਿਕਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਹਾਨ ਗੁਣਾਂ ਕਰਕੇ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਦਿਆਲਤਾ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ 'ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ' ਬਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਚੰਗੇ ਯੋਧਿਆਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਰੱਬ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ (ਜਾਂ ਸਿਰ) ਦੇ ਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੱਟਦੇ। ਲੇਖਿਕਾ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 15ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਤ, ਧਰਮ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਨੂੰ ਰਦ ਕਰਕੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ 10 ਗੁਰੂ ਸਨ; ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਵੱਲੋਂ ਆਖਰੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਗ੍ਰੰਥ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਤਮ ਅਤੇ ਸਦੀਵੀ ਗੁਰੂ ਹਨ।

ਇੰਡੀਆ-ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ

ਮੋਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ !

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲ ਕੂਟਨੀਤਕ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਾਫ਼ੀ ਚਿੰਤਤ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਪਾਰੀ ਵਰਗ ਫਿਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਆਗੂ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਵਿਵਾਦ ਰੁਕਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਉੱਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਆਏ ਹਨ ਪੰਜਾਬੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਪੀਆਰ (ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ) ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੀ ਬਣੇਗਾ ?

ਕੈਨੇਡਾ ਗਏ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਠ ਲੱਖ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ (ਪੀ.ਆਰ.) ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ 21,98,679 ਲੋਕ ਨਾਨ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਅਧੀਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 37 ਫੀਸਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੱਠ ਲੱਖ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਵਧਦੇ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਅੱਠ ਲੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਲੱਖ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੱਠ ਲੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਵੇ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਤਣਾਅ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ, 2021 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਐਨਪੀਆਰ ਵਿੱਚ ਸਾਲ-ਦਰ-ਸਾਲ 46 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖ਼ੁਦ ਇਸ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ

ਹੈਰਾਨ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਐਨ.ਪੀ.ਆਰਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 10 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ।

2021 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ 9,25,000 ਤੋਂ ਘੱਟ ਐਨ.ਪੀ.ਆਰਜ਼ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਹੁਣ 2.1 ਮਿਲੀਅਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕ ਅਲਬਰਟਾ ਵੱਲ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ।

18 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੀਐਮ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਨੂੰ ਵੀ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 41 ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਿਪਲੋਮੈਟਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ । ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 62 ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 41 ਦੇ ਕਰੀਬ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਚਿੰਤਤ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਸੀਜ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਰੁਕ ਕੇ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਟਲ ਇੰਡਸਟਰੀ, ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਅਤੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ, ਟੈਕਸੀ ਡਰਾਈਵਰ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਉਛਾਲ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੀਜ਼ਨ ਦੇ ਠੰਡੇ ਪੈਣ ਦੀ **(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)**

ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਕਿਸ ਦੀ ਵਾਰੀ ?

ਕਦੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ

ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ, ਸਤਿੰਦਰ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾ ਡਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੰਬਣੀ ਹੀ ਛਿੜੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਸਭ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦਾ ਡਰ ਸਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਅਰਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਲਈ ਵੀ ਹਥਕੜੀ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਸ਼ਰਾਬ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਈ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਲਿਆਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਾਈ.ਐਸ.ਆਰ. ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਦਿਨੇਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੇਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਮਿਲਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਲਈ 82 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੰਦਾ ਵਸੂਲਿਆ ਸੀ। ਜਦ ਮਿਲਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਸੋਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਮਤਲਬ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਸ਼ਰਾਬ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਮਿਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਰਬ ਉੱਚ ਨੇਤਾ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੇ। ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਰਾਘਵ ਚੱਢਾ ਦਾ ਵੀ **(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)**

ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਪਛੜੇ ਤੇ ਦਲਿਤ ਸਾਂਝ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਭਗਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ' ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤੀਸ਼ ਤੇ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਮੁਖੀ ਲਾਲੂ ਯਾਦਵ ਮੋਦੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇੱਕਮੁੱਠ

ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜਾਤੀ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਮੁਖੀ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਕਦਮ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮਰਥਕਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪਛੜੇ ਵਰਗ (ਓ.ਬੀ.ਸੀ.), ਆਰਥਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪਛੜੇ ਵਰਗ (ਈ.ਬੀ.ਸੀ.) ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਮਹਾਂਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਰਥਨ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ 2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮਹਾਂਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਜਾਤੀ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਹਾਰ 'ਚ 215 ਜਾਤਾਂ ਹਨ। ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਨਸੰਖਿਆ 13.7 ਕਰੋੜ (137 ਮਿਲੀਅਨ) ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ 36 ਫ਼ੀਸਦੀ ਈ.ਬੀ.ਸੀ, 27 ਫ਼ੀਸਦੀ ਓ.ਬੀ.ਸੀ., 19 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ 1.68 ਫ਼ੀਸਦੀ **(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ)**

ਜੇਲ੍ਹ ’ਚ ਬੰਦ ਇਰਾਨ ਦੀ ਨਰਗਿਸ ਮੁਹੰਮਦੀ ਨੂੰ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਸਟਾਕਹੋਮ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :- ਇਰਾਨ ’ਚ ਔਰਤਾਂ ’ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੜਨ ਦੇ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਇਰਾਨੀ ਮਨੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨ ਨਰਗਿਸ ਮੁਹੰਮਦੀ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ 2023 ਦਾ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਐਲਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਹੰਮਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ 19ਵੀਂ ਔਰਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁੰਨ ਸ਼ਿਰੀਨ ਇਬਾਦੀ ਦੁਆਰਾ 2003 ਦੇ ਵਿਚ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਦੂਜੀ ਇਰਾਨੀ ਔਰਤ ਬਣੀ ਹੈ।

ਸਾਲ 2011 ਤੋਂ ਮੁਹੰਮਦੀ ਨੂੰ ਕਈ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਤਹਿਰਾਨ ਦੀ ਬਦਨਾਮ ਏਵਿਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸਲਾਖ਼ਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਸਾਲ 2019 ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੁਹੰਮਦੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਿੰਸਕ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪੀੜਤ ਲਈ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ ਸੀ। 22 ਸਾਲਾ ਮਾਹਸਾ ਅਮੀਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਮੁਹੰਮਦੀ ਸਲਾਖ਼ਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸੀ। ਮਾਹਸਾ ਅਮੀਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਸੀ।

ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ : ਸਟਾਕਹੋਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਲਫਰੇਡ ਨੋਬਲ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 5 ਮੈਂਬਰੀ ‘ਨਾਰਵੇਈ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ’ ਦੁਆਰਾ ਓਸਲੋ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਓਸਲੋ ਵਿੱਚ ਇਨਾਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਰਵੇਈ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰ ਬੈਰਿਟ ਰੀਸ-ਐਂਡਰਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “ ਇਹ ਨਾਮ ਇਰਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹੰਮਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ”

ਇਸ ਸਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ 351 ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 259 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਅਤੇ 92 ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਨ।

ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 13 ਵਾਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 5 ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਲ 31 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ 154 ਕੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਰਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਅਣਥੱਕ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਇਰਾਨ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫ਼ਾਂਸੀ ਦੀ ਦਰ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਇਨਾਮ ਯੂਕ੍ਰੇਨ, ਬੇਲਾਰੂਸ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿੱਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਜੇਤੂਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ, ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ, ਮਿਖਾਇਲ ਗੋਰਬਾਚੇਵ, ਆਂਗ ਸਾਨ ਸੂ ਕੀ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ’ਤੇ ਰੋਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ

ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਰੇਨੋਸਾ ਤੇ ਮਾਟਾਮੋਰੋਸ ’ਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਧੀਆਂ

ਡੌਂਕੀ ਲਾ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਰਕ ਤੋਂ ਭੈੜੀ

ਮੈਕਸੀਕੋ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ’ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਰਹੱਦ ’ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜ਼ਿਨਾਹ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਰੇਨੋਸਾ ਅਤੇ ਮਾਟਾਮੋਰੋਸ ਵਿੱਚ ਜਬਰ-ਜ਼ਿਨਾਹ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਜਿਣਸੀ ਹਿੰਸਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। 2014 ਤੋਂ 2023 ਤੱਕ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਸਾਲ, ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਮੈਕਸੀਕੋ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖ਼ਲੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਦੇਸ਼ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਿਡੇਨ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਇਕ ਨੂੰ ਸੀਬੀਪੀ ਵੰਨ ਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਐਪ ’ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਵਕੀਲਾਂ, ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਿੰਸਾ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਦੀ ਇਕ ਔਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 26 ਮਈ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ 13 ਸਾਲ ਦੇ ਪੁੱਤ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਰੇਨੋਸਾ ਪਹੁੰਚੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਆਦਮੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਘਰ ਲੈ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜ਼ਿਨਾਹ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ 3100 ਡਾਲਰ ਦੀ ਫਿਰੌਤੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ।

ਇਕਵਾਡੋਰ ਦੀ ਇਕ ਔਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਰੇਨੋਸਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਰੱਗ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਪਾਊਡਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜਬਰ-ਜ਼ਿਨਾਹ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਉਹ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਬੱਚ ਕੇ ਖਿੜਕੀ ਰਾਹੀਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਤੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਡਰਾਉਣੇ ਸੁਪਨੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਮੈਕਸੀਕੋ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੇ ਟੈਕਸਾਸ ਦੇ ਐਲ ਪਾਸੋ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ‘ਬ੍ਰੇਕਿੰਗ ਪੁਆਇੰਟ’ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ 2,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਸ਼ਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਆਸਰਾ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਰੋਤਾਂ ’ਤੇ ਦਬਾਅ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਇਟਰਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੇਅਰ ਆਸਕਰ ਲੀਜ਼ਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਏਲ ਪਾਸੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਹੁਣੇ ਇਕ ਬ੍ਰੇਕਿੰਗ ਪੁਆਇੰਟ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਾਂ। ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਦੇ ਪਨਾਹ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਆਮਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 ’ਤੇ)

ਪ੍ਰਵਾਸ, ਡੌਂਕੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੌਂਕੀ ਲਾ ਕੇ ਗੈਰ ਕਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵੀ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜਦੀਆਂ। ਉਹ ਪਨਾਮਾ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੇ ਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਗਰਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਡੌਂਕੀ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਰ ਚੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੱਥਰ ਵਿਛਿਆ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ ਬਿਨਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਪੁੱਜਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਡੌਂਕਰ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਲੈ ਕੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਸਤੇ, ਜੰਗਲ ਦੇ ਰਸਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸੜਕੀ ਰਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੰਜ਼ਿਲ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੌਂਕਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਤਾਂ ਡੌਂਕੀ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ’ਤੇ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਰਕ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕ ਛਿਪ ਕੇ ਰਾਤ ਬਰਾਤੇ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਲੰਬਾ ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕੂਆਡੋਰ, ਕੋਲੰਬੀਆ, ਪਨਾਮਾ, ਕੋਸਟਾ ਰੀਕਾ, ਨੀਕਰਾਗੁਆ, ਹੌਂਡੂਰਸ, ਗੋਆਟੇਮਾਲਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਰਹੱਦ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਡੌਂਕੀ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਲੰਬੀਆ ਤੇ ਪਨਾਮਾ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਗੁਜ਼ਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਲੰਬੀਆ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਗੁਰੀਲਾ, ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਬਲ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਖਤਰਨਾਕ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 ’ਤੇ)

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਛਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਸਿੱਖ

☛ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਹੈ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ
☛ ਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ 'ਤੇ ਉਂਗਲ ਉੱਠਾਉਣਾ ਜਾਇਜ ?

ਡਾ. ਆਰ. ਕੇ. ਸਿਨਹਾ

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੌਮ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਜਾਂ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਰਾਜਦੂਤ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭੂਮੀ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮਾਂ ਦੀ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫਜਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਭੂਗੋਲਿਕ ਹਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦਾ ਘਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਭਾਰਤੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕੀਨੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ, ਬਰਤਾਨੀਆ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਉਹ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਪਾ ਰਹੇ। ਭਾਰਤ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਲੰਗਰ ਛਕਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਅਦਭੁਤ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਮਿਲੇਗਾ। ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੰਟੀ ਨੂੰ ਹੀ ਲੈ ਲਓ। ਸ਼ੰਟੀ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਵਾਰਸ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਦਰਜਨਾਂ ਬਦਕਿਸਮਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਰਪਨਾ ਕੌਰ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸਮਕਾਲੀ ਕਲਾ ਜਗਤ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਸਤਾਖਰ ਹੈ। ਅਰਪਨਾ ਕੌਰ ਦੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁੱਢਾ, ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਅਤੇ ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਵਾਲ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਪੀਆਰਐਸ ਓਬਰਾਏ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਜੋ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਸੰਨਿਆਸ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ਓਬਰਾਏ ਇੰਟਰਕੌਂਟੀਨੈਂਟਲ ਹੋਟਲ 1965 ਵਿੱਚ ਓਬਰਾਏ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਟਲ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਗੌਡ ਫਾਦਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਪਤਾਨ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਦੋ ਸਾਬਕਾ ਕਪਤਾਨਾਂ ਹਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਅਤੇ ਹਾਕੀ ਟੀਮਾਂ ਦੀ ਕਪਤਾਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਫਾਰਵਰਡ ਹਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 1964 ਦੀਆਂ ਟੋਕੀਓ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਨ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਨੇ 1975 ਵਿੱਚ ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਪਤਾਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ। ਅਪੋਲੋ ਟਾਇਰਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਓਮਕਾਰ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ 1947 ਵਿੱਚ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸਰਦਾਰ ਰੌਣਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ। ਕੰਵਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਕੰਵਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਉਹ ਫਿੱਕੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਸਨ। ਤੁਸੀਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਜੀ-20 ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਰਾਜਘਾਟ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਅਜੇ ਬੰਗਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਮਾਸਟਰ ਕਾਰਡ ਨਾਮ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਚੋਟੀ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੀਈਓ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸੇਂਟ ਸਟੀਫਨ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਆਨਰਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਗਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਅਮਰੀਕਾ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਜੇ ਬੰਗਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੰਗਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ 1962, 1965 ਅਤੇ 1971 ਦੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਈ ਸੀ। ਅਜੇ ਬੰਗਾ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸਿੱਖ ਹੈ। ਅਜੈ ਬੰਗਾ ਜਦੋਂ ਵੀ ਭਾਰਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸਗੰਜ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ: ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵਜੋਂ ਪੂਰਾ ਭਾਰਤ ਸਤਿਕਾਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

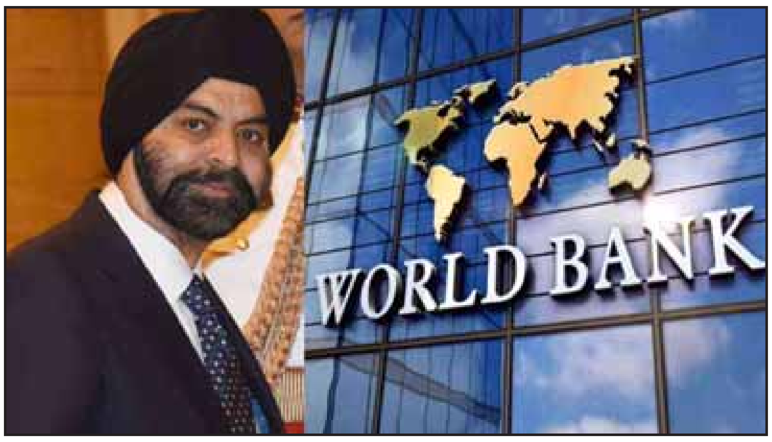

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼
QUOMANTRY AMRITSAR TIMES

ਸੰਪਾਦਕੀ

11 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ 17 ਅਕਤੂਬਰ, 2023

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੇ ਟਵੀਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਬਣਵਾਉਣ ਲਈ ਫਾਰਮ ਭਰਵਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਬਣਵਾਉਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਰਗਰਮੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਗੱਲ ਆਈ ਗਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਈ ਵਾਰ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਟਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਆਈ ਗਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਝਕਾਨੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਦੇਣ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਵਾਪਰ ਰਹੀ ਅਸਲ ਖੇਡ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵੇਖਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਸੰਗਤ ਕਿਸੇ ਗੁਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਕਮੀ ਦੇ ਉਜਾਗਰ ਹੋਣ ’ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੁਰਮੁਖ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤੀ ਹੰਢਾਈ। ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਘਾਟ ਛੱਡਣੇ ਪਏ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ, ਦੂਰ ਦੁਰੇਡੇ ਦੇ ਥਾਂਵਾਂ ’ਤੇ ਸ਼ਰਨ ਲੈਣੀ ਪਈ। ਪਿੰਡਾਂ, ਨਗਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰ ਅਸਥਾਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਟੁੱਟਣ ਕਰਕੇ ਓਥੋਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਉਦਾਸੀ ਅਤੇ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸੰਭਾਲ ਲਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਭਾਵ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਜਗੀਰਾਂ ਲਗਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਗੁਰ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵੱਧ ਗਈ। ਗੁਰ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਉਦਾਸੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਗੁਰ ਅਸਥਾਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਚਿਰ ਸਥਾਨਕ ਸੰਗਤ ਦੇ ਪਹਿਰੇ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੇਵਾਦਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਜਾਰੀ ਜਾਂ ਮਹੰਤ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਰਹਿਣੀ ਬਹਿਣੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਹਲਾਤ ਬਦਲਦੇ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਮਹੰਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿੱਖ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦਾ ਡਰ ਭੈਅ ਸੀ।

ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਉਪਰੰਤ ਲੰਬੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਮਹੰਤਾਂ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਉਲਟ ਚੋਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਕਨੂੰਨ ਹੇਠਾਂ ਕਰ ਲਿਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਹੱਕ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣ ਕੇ ਆਵੇ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਚੁਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਸਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੋ ਜਿੱਤਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਥਾਂ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਕੱਟਣ, ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ, ਕਿਹੜੇ ਮੈਂਬਰ ਚੋਣ ਲੜ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਹੜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਸਨ। ਮਹੰਤਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਸ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿੱਖ ਕਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੇ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਵਿਰਾਸਤ ਸੰਭਾਲੀ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਿਆ। ਹਲਾਤ ਸੁਧਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਵੀ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਣਾਏ ਸਾਂਚਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਢਲ ਕੇ ਲੰਘਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜੋਰ ਇਸ ਗੱਲ ’ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ ਤੇ ਠੀਕ ਕਰੀਏ। ਇਥੇ ਮਸਲਾ ਮਹਿਜ ਬੰਦੇ ਬਦਲਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਸਲਾ ਤਰੀਕਾ ਬਦਲਣ ਦਾ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਹ ਅਮਲ ਜਰੂਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸਣ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ, ਸੰਗਤਾਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਲਾ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸੰਗਤ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰੇ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਆਗੂ ਚੁਣਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਜਿਸ ਡੋਰੀ ਨਾਲ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਹੀ ਹਨ, ਜੋ ਏਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਅੱਜ ਦੇ ਹਲਾਤ ਵਿੱਚ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਸ ਖੇਡ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੋ ਕੇ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤ ਅਨੁਸਾਰੀ ਗੁਰਮਤਾ, ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ, ਇਹ ਰਾਹ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਵੱਲ ਜਾਣਗੇ।

-ਸੰਪਾਦਕ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼

ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ’ਤੇ ਡੁੱਲ੍ਹ ਰਿਹਾ ਬੇਦੋਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਖ਼ੂਨ

ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ

7 ਅਕਤੂਬਰ, 2023 ਦੀ ਸਵੇਰ ਦੁਨੀਆ ’ਚ ਖੂੰਖਾਰ ਜੰਗਜੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਲਈ ਬੜੀ ਘਾਤਕ, ਅਪਮਾਨਜਨਕ, ਚੌਕਸੀ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੱਖੋਂ ਨੱਕ ਵੱਢੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਖ਼ੁਦ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ’ਤੇ 2007 ਤੋਂ ਕਾਬਜ਼ ਹਮਾਸ ਲੜਾਕੂਆਂ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਚੁੱਪਚਾਪ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿਰੁੱਧ ਤਾਬੜਤੋੜ ਮਾਰੂ ‘ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਅਲ-ਅਕਸਾ ਫਲੱਡ’ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ।

ਸੈਂਕੜੇ ਸਵੈ-ਚਾਲਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ, ਬਿਜਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਵਾਂਗ ਟ੍ਰੇਂਡ ਅਤੇ ਸਿਰਲੱਥ ਹਮਾਸ ਲੜਾਕੇ ਮਿੰਟਾਂ-ਸਕਿੰਟਾਂ ’ਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੰਕਰੀਟ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਢਾਹ ਕੇ, ਕੰਡਿਆਲੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਕੱਟ ਕੇ 24 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੰਦਰ ‘ਅੱਲ੍ਹਾ ਹੂ ਅਕਬਰ’ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨੇਵਿਟ ਹਾਆਸਰਾ, ਸਡਰੋਟ ਥਾਣੇ, ਕਫਾਰਅਜ਼ਾ, ਨਾਹਲ, ਬੇਰੀ, ਰੀਅਮ, ਨੀਰ, ਸੀਫਾ, ਓਟਾਕਿਮ ਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ’ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲਾਂਘੇ ਲਈ ਯੋਜਨਾਬੱਧ 7000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਰਾਕੇਟ 20 ਮਿੰਟਾਂ ’ਚ ਦਾਗੇ ਗਏ। ਹਮਾਸ ਲੜਾਕੇ ਸਮੁੰਦਰ, ਪਾਰਾਗਲਾਈਡਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਰਸਤੇ ਦੱਖਣੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਖੇਤਰਾਂ ’ਚ ਵੜੇ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ’ਤੇ ਡਰੋਨ ਤਾਇਨਾਤੀ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ, ਕੰਕਰੀਟ ਦੀਵਾਰ, ਗਰਾਊਂਡ ਮੋਸ਼ਨ ਸੈਂਸਰ, ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਗਸ਼ਤ, ਭੇਦੀ ਯੰਤਰ ਆਦਿ ਸਭ ਠੁੱਸ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਸ਼ਿਨ ਬੇਤ, ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਮੋਸਾਦ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਚੌਕਸ ਮਿਲਟਰੀ ਏਜੰਸੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਇਸ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਰਾ ਭਿਣਕ ਨਾ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ‘ਪੰਜ ਅੱਖਾਂ’ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ, ਬ੍ਰਿਟੇਨ, ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਵੀ ਇਸ ਗੁਪਤ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਟੋਹ ਨਾ ਲਾ ਸਕੇ।

ਹੈਰਾਨਗੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਮੁਕੱਦਸ ਅਲ-ਅਕਸਾ ਮਸਜਿਦ ’ਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰ ਯੈਰੋਸ਼ਲਮ ’ਚ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ 16 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਰਾਹੀਂ 2.3 ਮਿਲੀਅਨ ਫ਼ਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ, ਜਬਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ’ਚ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਕਿਨਾਰੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਜੇਲ੍ਹ ’ਚ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਹਮਾਸ ਆਗੂ ਯਾਹਾ ਅਲ ਸਿਨਵਾਰ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਮਾਸ ਦੇ ਮਿਲਟਰੀ ਚੀਫ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਡੀਫ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਕੁੱਛੜ ਲੜਕਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾ ਧੀ ਹੋਰ ਫ਼ਲਸਤੀਨੀਆਂ ਵਾਂਗ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਮਾਰ ਮੁਕਾਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਅੱਗ ਹਮਾਸ ਲੜਾਕੂਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੋਂ ਡਰਾਉਣੇ ਅਤੇ ਭਿਆਨਕ ਸਬਕ ਵਜੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਹਮਾਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ, 1973 ’ਚ ਸ਼ਹੀਦ ਮਾਰੂ ਯੋਮ ਕਿਪੁਰ ਯੁੱਧ ਦੀ 50ਵੀਂ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ ‘ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਅਲ-ਅਕਸਾ ਫਲੱਡ’ ਦੇ ਨਾਂ ਅਧੀਨ ਵਿਉਂਤਿਆ।

ਇਹ ਭਾਰੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਨਾਲ ਬੁਲੇਟ ਟ੍ਰੇਨ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਸੀ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਰਗਾ ਦੇਸ਼ ਜੋ ਮਿਲਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸੀਲਜ਼ ਦੀ ਟੱਕਰ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚੱਕਰਵਿਊ ਤੋੜ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਹਮਾਸ ਲੜਾਕੂ 24 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੰਦਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਏ, ਇਹ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਕਾਰਨਾਮਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ 10 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਕਾਰਵਾਈ ’ਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

‘ਕਾਨ’ ਪਬਲਿਕ ਬਰਾਡਕਾਸਟਰ, ‘ਚੈਨਲ-12’, ‘ਹਾਰੇਟਜ ਅਤੇ ‘ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇਜ਼ਰਾਈਲ’ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਤੱਕ 700 ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਪਾਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ’ਚ 57 ਦੇ ਕਰੀਬ ਫ਼ੌਜੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਨਾਹਲ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਰਨਲ ਜੋਨਾਥਨ ਸਟੀਨਬਰਗ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਕਰੀਬ 2243 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ। 200 ਲਾਸ਼ਾਂ ਡਾਨਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਖੇ ਮਿਲੀਆਂ। ਕਰੀਬ 750 ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਕਬਜ਼ੇ ਖੇਤਰਾਂ ’ਚੋਂ ਗੁੰਮ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਰਸ਼ੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਫਰ ਅਜ਼ਾ ਵਿਖੇ ਘਰ ਅਸਕਲੋਨ ਵਿਖੇ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਵਾਹਨ, ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਸੜਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂਵਾਂ ’ਤੇ ਭੱਜਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ। ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਫ਼ੌਜੀ, ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਬੰਦੀ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੜਾਕੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਪੂਰੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਨਜ਼ਦੀਕ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਟੈਂਕ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਵਾਹਨ ਵੀ ਰਾਕੇਟ ਹਮਲਿਆਂ ’ਚ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ।

ਇਹ ਹਮਲਾ ਅਤਿ ਡਰਾਉਣਾ ਤੇ ਭਿਆਨਕ ਸੀ। ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 22 ਥਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਗਜ਼ਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮਿਸਤਰ ਰਹਿਮਾਨ ਅਬ ਲੀਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਇਹ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਦਿਨ’ ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਇਕ ਸੁਪਨੇ ਵਜੋਂ ਵਾਕਿਆ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਘਰਾਂ ’ਚ ਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਸਾਂ। ਯੋਮ ਕਿੱਪਰ ਜੰਗ, 1973 ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਅਤੇ ਢਾਹੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਲਾਗੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗੇ ਪਏ ਸਨ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀਆਂ ਚੌਕਸੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਸੀਤੇ ਪਏ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫ਼ੌਜ (ਜੋ ਆਈਡੀਐੱਫ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਵੱਲੋਂ ਹਮਾਸ ਅਤੇ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਐਲਾਨਣ ਤੇ ਫ਼ੌਜ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਹਰਜੀ ਹਵੇਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ’ਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋਈ। ਕਰੀਬ 800 ਟਿਕਾਣਿਆਂ, 4 ਹਮਾਸ ਫ਼ੌਜੀ ਹੈੱਡ ਕੁਆਰਟਰਾਂ, ਗਾਜ਼ਾ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਰੀਬ 493 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ’ਚ 20 ਬੱਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, 2751 ਦੇ ਕਰੀਬ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ 1 ਲੱਖ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਹਿਜਰਤ ਕਰ ਗਏ। ਗਾਜ਼ਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ, 14 ਮੰਜ਼ਿਲੀ ਟਾਵਰ, ਜਿਸ ’ਚ ਹਮਾਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵੀ ਸਨ, ਪਲਾਂ ’ਚ ਰਾਕੇਟ ਹਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨੇਸਤੋ-ਨਾਬੂਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਲਗਾਤਾਰ ਹਵਾਈ, ਰਾਕੇਟ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਮਲੇ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ 11 ਫਲਸਤੀਨੀ ਮਾਰ ਮੁਕਾਏ ਗਏ।

ਪੱਛਮੀ ਕਿਨਾਰੇ ’ਤੇ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖੀ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਪੀਐੱਲਏ ਅਥਾਰਟੀ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਾਸ ਸ਼ਾਸਨ ਮੁਖੀ ਹਨ। ਓਸਲੋ ਸੰਧੀ ’ਚ ਫਲਸਤੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਵੈ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੱਛਮੀ ਕਿਨਾਰੇ ਅਤੇ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ’ਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਮਾਸ ਲੜਾਕਿਆਂ ਨੇ 2007 ’ਚ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ’ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਮਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਹਮਾਸ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੀਐੱਲਏ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

1967 ਦੀ ਅਰਬ-ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਜੰਗ ਵੇਲੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਸੀਰੀਆ ਤੋਂ ਹਥਿਆਇਆ ਗੋਲਾਨ ਪਹਾੜੀਆਂ, ਲੈਬਨਾਨ ਤੋਂ ਸ਼ੀਬਾਫਾਰਮ, ਕਚਾਰ ਚੌਬਾ ਪਹਾੜੀਆ ਇਲਾਕਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਮਿਸਰ ਦਾ ਸੈਨਾਈ ਮਾਰੂਥਲ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰ ਯੈਰੋਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਆਪਣੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਐਲਾਨ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ’ਚ ਈਸਾਈਆਂ, ਯਹੂਦੀਆਂ, ਫ਼ਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਸ ਸਥਾਨ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਫਲਸਤੀਨੀ ਇਸ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਇਬਾਦਤ ਗਾਹ ਅਤੇ ਅਲ-ਅਕਸਾ ਮਸਜਿਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ’ਚ ਛੱਡਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ।

ਅਜੋਕੇ ਟਕਰਾਅ ’ਚ ਲਿਬਨਾਨ ਸਥਿਤ ਹਿਜ਼ਬੁਲਾ ਲੜਾਕੇ ਵੀ ਕੁੱਦ ਪਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਰੁਕ-ਰੁਕ ਕੇ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਮਿਸਰ ’ਚ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਹ ਜਾਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਲੜਾਕੇ ‘ਪਵਿੱਤਰ ਭੂਮੀ’ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹਮਾਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ’ਚ ਲੜਨ ਲਈ ਇਰਾਨ, ਈਰਾਕ ਅਤੇ ਜਾਰਡਨ ਤੋਂ ਲਾਂਘਾ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਐਂਟੋਨੀਓ ਗੁਤਰਸ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਹੱਲ ਅਤੇ ਜੰਗ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਹੈ। ਫਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ, ਯੂਕੇ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਹਮਾਸ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਇਡਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਸਮਝ ਹਮਲਾ ਕਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪੱਖ ’ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਰਾਨ, ਲੀਬੀਆ, ਇਰਾਕ, ਹਿਜ਼ਬੁਲਾ, ਤਾਲਿਬਾਨ, ਕਾਸਮ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਆਦਿ ਹਮਾਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ’ਤੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਚੀਨ, ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ, ਤੁਰਕੀ, ਜਾਰਡਨ, ਯੂਏਈ, ਮਿਸਰ ਆਦਿ ਤੁਰੰਤ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਹਮਾਸ ਜੰਗ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਰੂਸ, ਯੂਕਰੇਨ, ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ-ਆਰਮੀਨੀਅਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵੀ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਓ.ਬੀ.ਸੀ. ਰਾਗ ਕਾਰਨ ਘਬਰਾਹਟ ਰੋਗ

ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਮੀਤ ਸ਼ੁਗਲੀ

ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਰੰਗ ਦੀ ਵੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਕਦੇ ਕਿਤੇ, ਕਦੇ ਕਿਤੇ ਚੋਣ ਜਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦਾ ਰੌਲਾ ਆਮ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀਆਂ ਲਈ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਤਿਉਹਾਰ ਜਿਹਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਗਹੁ ਨਾਲ ਵਾਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਟੇ ਵਿੱਚ ਲੂਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਦਹਾਕੇ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਸੀਂ ਜਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਨਵੀਂ-ਨਰੋਈ ਪਿਰਤ ਬਣਾਉਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਰਹਿ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਹ ਪਾਰਟੀ, ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ’ਤੇ ਵੋਟ ਮੰਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਨਸ਼ੇ, ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਲਾਲਚ ਵਗੈਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਾਬ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਨਤਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਦੌਰਾਨ ਤੁਹਾਡੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਤੁਹਾਡੀ ਦਿੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਚਮਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨਤਾ ਸਮਝੇ ਕਿ ਸਾਡਾ ਨੇਤਾ ਆ ਗਿਆ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਚੁਣਾਂਗੇ। ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਸੁਪਨੇ ਦੀ ਨਿਆਈ ਹੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜ-ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁਝ ਝੋਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਝੋਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਤਾਂ ਘਬਰਾਹਟ ਕਰਕੇ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਗੇਤੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਹਾਰ ਦੇ ਡਰੋਂ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸੰਬਲੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਝੋਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਹੁਕਮਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵੀਹ ਸੌ ਚੌਵੀ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਮੁਤਾਬਕ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਲਾਰੇ ਤੇ ਨਾਅਰੇ ਮੁਹਈਆ ਕਰਾਏਗੀ। ਆਪਣੇ ਚਿੱਤੋਂ ਉਹ ਹਰ ਡੁੱਡ ਅਤੇ ਖੁੱਡ ਨੂੰ ਪੂਰੇਗੀ। ਬਾਵਜੂਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਦੇ, ਇੰਡੀਆ ਗੱਠਜੋੜ ਪੂਰੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਫੂਕ-ਫੂਕ ਕੇ ਪੁਲਾਘਾਂ ਪੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵਾਗਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਗਿਆਤਾ ਘੱਟ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਦੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਕਦੇ ਉਹ ਗਿਆਰਾਂ ਬਣ ਕੇ ਵੀ ਉੱਭਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ, ਰੇਡੀਓ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 33 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਬਾਬਤ ਖੂਬ ਖੌਰੂ ਪੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਸਭ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵਗੌੜਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1996 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਬਿੱਲ ਪਿਛਲੇ ਸਤਾਈ ਵਰ੍ਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ। ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1998 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਨੇ ਆਣ ਘੇਰਿਆ। ਫਿਰ 2008 ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਫਿਰ ਵੀ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਇਹ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਹੋ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਇਖਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਫਿਰ 2010 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਬਾਬਤ ਰੌਲਾ ਪਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਬਿੱਲ ਕਾਗਜ਼ਾਂ-ਫਾਈਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਰਾਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਿੱਲ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਹਿਰਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਸਗੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਖੁਦ ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜੋ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਧ ਹੈ, ਵੱਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਦਬਾਓ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਬਿੱਲ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਮਜਬੂਰੀ ਵੱਸ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮਜਬੂਰੀ ਵੱਸ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਈ ਬਹਾਨਿਆਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ 2029 ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਔਰਤ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਰਾਸਰ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਓ ਬੀ ਸੀ ਦਾ ਵੀ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਓ ਬੀ ਸੀ ਦਾ ਜੋ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਸਭ ਬੈਂਕਾਂ ਲੁੱਟਣ ਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਨਾ ਮੋੜਨ ਵਾਲੇ ਲਗਭਗ ਗੁਜਰਾਤੀ ਹੀ ਹਨ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਰਾਜਭਾਗ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਉੱਚ-ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਲਾਭ ਉੱਚ-ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਜਿਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਜਾਤੀ ਬਾਰੇ ਚੋਰ ਸ਼ਬਦ ਆਖਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਬਾਕੀ ਸਭ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂਅ ਉਸ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ, ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਓ ਬੀ ਸੀ ਆਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਤਕੜਾ ਡਰਾਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਂਜ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਲ ਨੱਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਸੱਜਣ ਹੀ ਓ ਬੀ ਸੀ ਹਨ, ਬਾਕੀ ਸਭ ਭਾਈ-ਭਤੀਜਾਵਾਦ ਹੀ ਭਰਤੀ ਹਨ। ਮੋਦੀ (ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਫਕੀਰ) ਪਿਛਲੇ ਤਕਰੀਬਨ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੱਬੇ ਬਾਬੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨਾਂ ਓ.ਬੀ.ਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਸਕੇ। ਸਭ ਮਗਰਮੱਛ ਦੇ ਹੰਝੂ ਹਨ। ਦੇਖਿਓ, ਤੁਸੀਂ ਨਾ ਕਿਤੇ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਕੇ ਫਿਸਲ ਜਾਇਓ।

ਆਪਣਾ ਅਕਸ ਖ਼ੁਦ ਬਹਾਲ ਕਰੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ

ਖੁਸ਼ਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰੀਆ

ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੀਡੀਆ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਉਹ ਹੈ, ਜੋ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਨੋ-ਮਨੋ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਹੋਏ, ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਠੋਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ’ਚ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੱਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਕੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਾਂਚੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਢਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਗੋਦੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਵੀ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਵਜੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਕੰਮ ਸੱਤਾ ਅਨੁਕੂਲ ਮਾਹੌਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾ ਕੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਰਯਾਦਾ ਨੂੰ ਲੰਘ ਕੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਦੋਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਰੋਲ ਸੰਬੰਧੀ ਸੰਵਾਦ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਲਗਭਗ 28 ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਗੱਠਜੋੜ ‘ਇੰਡੀਆ’ ਨੇ 14 ਨਾਮੀ ਨਿਊਜ਼ ਐਂਕਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਐਂਕਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰ੍ਹੇਆਮ ਨਫ਼ਰਤ ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਐਂਕਰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੱਬੂ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ‘ਇੰਡੀਆ’ ਗੱਠਜੋੜ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨੇਤਾ ਜਾਂ ਬੁਲਾਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾਂ ਬਹਿਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। ਬਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਐਂਕਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਕੋ ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਈਕਾਟ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਚੌਥੇ ਥੰਮ੍ਹ ’ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜੰਮ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ। ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਬਾਰੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਆਉਣੀਆਂ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਨ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਬਾਈਕਾਟ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ; ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਪੱਖ ਬਿਨਾਂ ਹਰ ਸੰਵਾਦ ਜਾਂ ਬਹਿਸ ਅਧੂਰੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਹਲਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਵੀ ‘ਇੰਡੀਆ’ ਗੱਠਜੋੜ ’ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹਮਲਾ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਦਮ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ’ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ’ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਿ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਭਾਜਪਾ ਹਾਲ ਹੀ ’ਚ ਭਾਰਤ ’ਚ ਹੋਏ ਜੀ-20 ਸੰਮੇਲਨ ਵੇਲੇ ਦੀ ਉਹ ਘਟਨਾ ਭੁੱਲ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਾਇਡਨ ਨੂੰ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵੱਲੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈੱਸ

ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦਰਅਸਲ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਂਝੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੋਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਬੇਬਾਕੀ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ, ਨੇ ਬਾਇਡਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਤਿੱਖੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੱਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਤੀਰ ਮੋਦੀ ਆਪਣੀ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਜੂਨ ’ਚ ਹੋਈ ਅਮਰੀਕਾ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਝੱਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ’ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਵਰਗੇ ਤਿੱਖੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜੀ-20 ਸੰਮੇਲਨ ਜਿਸ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਇਕ ਤੈਅਸ਼ੁਦਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਾਰੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਚਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਤਿੱਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਿਰਕਿਰੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਰਕਿਰੀ ਟਲੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਹੋ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਚਿੜੇ ਬਾਈਡਨ ਸੰਮੇਲਨ ਮਗਰੋਂ ਸਿੱਧੇ ਵੀਅਤਨਾਮ ਪੁੱਜੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਇੱਥੇ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ’ਚ ਮੋਦੀ ਜੀ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਦੋ ਮਸਲਿਆਂ ’ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ, ਜੋ ਉਹ ਅਕਸਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਹਿਲਾ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਭੇਦਭਾਵ ਤੇ ਦੂਜਾ ਆਜ਼ਾਦ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਭਾਵ ਬਾਈਡਨ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਹਿਣੋ ਨਹੀਂ ਟਲੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ’ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਰੜਕ ਪਈ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਭਾਰਤ ’ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਆਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੀ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ’ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਕੀ ਇਹ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਖ਼ਰ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਡਰ ਸੀ?

ਇਹ ਇਕਲੌਤੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਲਗਭਗ ਮਹੀਨਾ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਵੀ ਮੀਡੀਆ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ’ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ, ਜਿਸ ਤੌਰ-ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ ਐਂਕਰਾਂ ਨੂੰ ਝਾੜ ਪਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਨ.ਬੀ.ਡੀ.ਏ. ਭਾਵ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬਰਾਡਕਾਸਟ ਐਂਡ ਡਿਜੀਟਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਜੋ ਇਕ ਆਜ਼ਾਦ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ’ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ’ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਐਂਕਰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰ੍ਹੇਆਮ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਐਂਕਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਇਕ ਨਫ਼ਰਤੀ ਐਂਕਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ’ਤੇ ਐਨ.ਬੀ.ਡੀ.ਏ. ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਠੋਕਣ ’ਤੇ ਵੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਫ਼ ਇੰਡਿਆ ਨੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਇਹ ਰਕਮ ਤਾਂ 18 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅੱਜ ਇਕ ਲੱਖ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾਂ ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਕੀ ਫ਼ਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜੁਰਮਾਨਾ ਉਸ ਸ਼ੋਅ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਲ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਸੋਧ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ? ਅਸੀਂ ਮੀਡੀਆ ’ਤੇ ਸੈਂਸਰਸ਼ਿਪ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਪਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਸ ਦਾਇਰੇ ’ਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਸਵੈ-ਪੜਚੋਲ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਬੋਲਣ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਓਨੇ ਹੀ ਚਿੰਤਿਤ ਹਾਂ, ਜਿੰਨੇ ਕਿ ਚੈਨਲ ਹਨ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਉਡੀਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਹੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ। ਭਾਵ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ‘ਇੰਡੀਆ’ ਗੱਠਜੋੜ ਕੁਝ ਕੁ ਨਿਊਜ਼ ਐਂਕਰਾਂ @ਤੇ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ’ਤੇ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵੇਲੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ’ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਧਰਨੇ ’ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਧਰਨੇ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਕਰਨ ਆਏ ਮੀਡੀਏ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ’ਚ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ’ਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ, ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਰਾਜਕਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 ਤੇ)

ਕੀ ਬਾਈਡਨ-ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਗਲਵਕੜੀ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਹੈ ਰਾਹੁਲ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ?

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ

ਦੋਸਤੋ, ਕੀ ਇਹ ਸਿਆਸਤ ਹੈ ਜਾਂ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ? ਜਾਂ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਹਨ ? ਜਾਂ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਸਾਧਨ ਹੈ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੰਜ਼ਿਲ ? ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਰ ਦਾ ਬੋਝ ਹੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ? ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡਿਪਲੋਮੇਸੀ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲਿਆਈ ਹੈ ਰਾਹੁਲ ਨੂੰ ? ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੰਗੇ, ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਬੱਝੇ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਫਾਦਾਰ ਤਾਂ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਆਉਣਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਹੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਸਿਆਸਤ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਪਰ ਇਹ 'ਅਣਕਿਹਾ ਪਛਤਾਵਾ' ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦੋਸਤੋ, ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਤਾਂ ਅੱਡੀਆਂ ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਰਾਹੁਲ ਦੇ ਮਗਰ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹੁਲ ਹੁਣੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹੋ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਇਸ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਰਾਹੁਲ ਗੋਲ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਰੱਜ ਕੇ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਰਾਹੁਲ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਪਾਲਕੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੋਢਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮਗਨ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਲੰਗਰ ਵਰਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਬਰਤਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕੀ ਸਿਰਫ ਸਿਆਸਤ ਹੀ ਹੈ ? ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਸਿਆਸਤ ਨਹੀਂ ਵੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ ? ਇਹ 'ਹੋਰ ਕੀ' ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ? ਕੁਝ ਲੋਕ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਕਦੇ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਇਹ ਸਮਝ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਸ਼ਰਧਾ ਰੱਖ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਗੈਰ ਸਿੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਨਿਮਾਣ ਹੋ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਸਾਲ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਵੱਡੇ ਗੁਨਾਹ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੱਚਾ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਗੁਨਾਹ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸੋਮਾ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੇ ਇਹੋ ਦਲੀਲ ਦੇਣੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਉੱਚੀ ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਗਰੇਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹਲਕਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਕੱਦ ਦਾ ਹਾਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਪਿੱਛੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਵੀ ਹੱਥ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਗਰੇਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਤਥ ਲਕੋ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਮੁੜ ਪੀਂਘ ਪੈਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਵੈਸੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਖਣਾ। ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਬਿਆਨ ਪਿੱਛੋਂ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਜੀਓ ਪੋਲੀਟਿਕਸ ਨੂੰ ਵੀ ਮੂੰਹ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੀਓ ਪੋਲੀਟਿਕਸ ਦੀਆਂ ਬਰੀਕੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲਕੀਰੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ।

ਵਿਦਵਾਨ ਇਹ ਤਰਕ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਤਰਕ ਵੈਸੇ ਹੈ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਕਿ ਬਾਈਡਨ-ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਗਲਵਕੜੀ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗਲਵੱਕੜੀ ਨੇ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਫਿਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸੁੱਟਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹ ਹੀ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ 40 ਡਿਪਲੋਮੇਟ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਬੁਲਾ ਲਏ, ਇਸ ਨਾਲ ਟਰੂਡੋ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਤਨਾਅਪੂਰਨ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਾਈਡਨ-ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਸਾਂਝ ਹੋਰ ਪੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਸੇ ਹੀ ਸਾਂਝ ਵਿੱਚੋਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਿਆ ਜਾਂ 'ਅਗਲਿਆਂ ਵਲੋਂ' ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ? ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਚੋਖਾ ਵਜ਼ਨ ਹੈ ? ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਹੁਲ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਿਆਣਪ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਤੇ ਗਮ ਨੂੰ ਵੰਡਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਵੀ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਹਨ ?

ਦੋਸਤੋ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਤਾ ਡੂੰਘਾ ਉੱਤਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਕੂਟਨੀਤਕ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਸਟੇਟ' ਤੇ 'ਸਰਕਾਰ' ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਚੁੱਪ ਚਪੀਤੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਚਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ 'ਸਟੇਟ' ਅਤੇ 'ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ' ਵਿੱਚ ਦੂਰੀਆਂ ਪੈ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਪੁੱਛੋਗੇ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਸਲ ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ ? ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਅੰਦਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਸਰਗਰਮ ਅਤੇ ਕਦੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਮਨੀਪੁਰ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਯੂਐਨਓ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਾਲਤ ਭਿਆਨਕ ਸ਼ਕਲ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ 'ਪਾਏਦਾਰ ਬਦਲ' ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਹੈ।

ਕੂਟਨੀਤਕ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਦੋਸਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੱਕਾ ਦੁਸ਼ਮਣ। ਸਟੇਟ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਵਾਂਗ ਕਦੇ ਅੰਨੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਬੋਲੀ ਵੀ। ਇਹ ਦਿਸਦੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਦਿਸਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਸਟੇਟ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਘੜ ਸਿਆਣੀਆਂ ਸਾਂਝਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਵਾਂਗੇ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ-ਸਮਝਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਦਾਰ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ 'ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਮੁੰਦਰ' ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ 'ਵਰ' ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਸੋਚਣੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਇਸ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਸੇਧ ਵੀ ਦੇਣੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਆਓ ਅਸਲ ਗੱਲ ਵੱਲ। ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੇਟ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਦੂਰੀਆਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਹਨ,ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਮੋਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਬਦਲ ਵੀ ਤਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ 'ਬਦਲ' ਹੈ ਦੋਸਤੋ, ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੇਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਰਾਹੁਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਈਡਨ-ਟਰੂਡੋ ਕੋਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਵੈਸੇ ਅਜੇ ਗਲੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲੰਘਣੀ, ਪਰ ਹਾਲਤਾਂ ਉਧਰ ਵੱਲ ਹੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ ।ਪਰ ਦੋਸਤੋ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਹੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੰਜ਼ਲ ਕਿਉਂ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਇਸ ਦਿਲਚਸਪ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਰਾਬਾਖ ਖ਼ਿੱਤੇ ਦੀ ਖ਼ੁਦਮੁਖ਼ਤਿਆਰੀ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁੱਕੀ ਗਿੱਲ

ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਰਾਬਾਖ ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। 140,000 ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 120,000 ਨਸਲੀ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਉੱਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਰਮੀਨੀਆ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਖੇਤਰ ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਾਰਾਬਾਖ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਅਰਮੇਨੀਆ ਵਿੱਚ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਅਤੇ ਅਰਮੀਨੀਆ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਰਾਬਾਖ ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਖ਼ੁਦਮੁਖ਼ਤਿਆਰ ਖੇਤਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਾਰਾਬਾਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਣਰਾਜ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਖੇਤਰ 1994 ਵੱਚ ਖਤਮ ਹੋਈ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਫੌਜ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਸਲੀ ਆਰਮੀਨੀਆਈ ਬਲਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 30,000 ਲੋਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਾਰਾਬਾਖ ਸਟੀਪਨਾਕਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਬਣ ਗਿਆ, ਪਰ ਅਰਮੀਨੀਆ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਸਹਾਇਤਾ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਜੰਗ 2020 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ 7,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੈਨਿਕ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਖ਼ੇਤਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ 2,000 ਰੂਸੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰੱਖਿਅਕਾਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਇਆ। ਦਸੰਬਰ 2022 ਵਿੱਚ, ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ-ਸਮਰਥਿਤ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੇ ਲਾਚਿਨ ਕੋਰੀਡੋਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਚੌਕੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸੜਕ ਜੋ ਅਰਮੀਨੀਆ ਨੂੰ ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਾਰਾਬਾਖ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ,

ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। 19 ਸਤੰਬਰ, 2023 ਨੂੰ, ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਨੇ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਹਮਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ 35 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਾਰਾਬਾਖ ਦੀ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਿਤ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੰਗਬੰਦੀ ਹੋਈ। ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਦੇ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 192 ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨੀ ਫੌਜੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ 511 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ।

ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਾਰਾਬਾਖ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਵਾਲੇ 68,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਅਰਮੀਨੀਆ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਵੀਰਵਾਰ, 28 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ, ਗੈਰ-ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਮਵੇਲ ਸ਼ਕਰਮਨਯਾਨ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜੋ 1 ਜਨਵਰੀ, 2024 ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਧੀਨ ਭੰਗ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਨਸਲੀ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ

ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਆਪਣੀ ਸਿਰਜਣਾ ਤੋਂ 20 ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਾਰਾਬਾਖ ਦੇ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਿਤ ਗਣਰਾਜ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਦੇ ਫੌਜੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੂ ਵਿੱਚ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਐਨਕਲੇਵ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਾਰਾਬਾਖ ਦੇ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਿਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਪਤਨ, ਜਿਸਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗੁਆਂਢੀ ਅਰਮੀਨੀਆ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ , ਨੇ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਆਏ ਨੂੰ ਦੁਖਦਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਖ਼ੁਦਮੁਖ਼ਤਿਆਰੀ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਜੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮੁੜ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਰਾਬਾਖ ਦੀ ਅੱਧੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਆਬਾਦੀ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨੀ ਫੌਜਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਈ।

ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਸੀ ਕਿ 2,000-ਮਜ਼ਬੂਤ ਰੂਸੀ ਇੰਟਰਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਫੋਰਸ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨੀਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਡਰੇ ਹੋਏ, ਐਨਕਲੇਵ ਦੇ 120,000 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਰਾਬਾਖ, ਜਿਸਨੇ 1991 ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਲਗਭਗ 30 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਨਸਲੀ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ, ਐਂਟੋਨੀ ਬਲਿੰਕਨ, ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਇਲਹਾਮ ਅਲੀਯੇਵ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਤੋਂ ਬਚਣ, ਇਸਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਰੀਖਕ ਮਿਸ਼ਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ। ਕਾਰਨੇਗੀ ਯੂਰਪ ਥਿੰਕਟੈਂਕ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਫੈਲੋ, ਥਾਮਸ ਡੀ ਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਰਾਬਾਖ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਰਮੀਨੀਆ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੁੰਦੇ ਦੇਖਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਵਿੱਚ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਕਦੇ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰਾਬਾਖ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਰਾਬਾਖ ਗਣਰਾਜ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਰਟਸਖ ਦਾ ਗਣਰਾਜ ਵੀ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਨੇ 1994 ਦੇ ਜੰਗਬੰਦੀ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਤੋਂ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੁੱਗ 'ਚ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਬਲੀ

ਕਦੋਂ ਤਕ ਮਧੋਲੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ 'ਮਾਸੂਮ ਕਲੀਆਂ'

- ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੋਚ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ
- ਗਿਆਨ ਦੇ ਚਾਨਣ ਨਾਲ ਹੀ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਫ਼ੈਲਿਆ ਹਨ੍ਹੇਰਾ
- ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਮੰਦਭਾਗੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ
- ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਯਾਦ ?

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੰਨਾ ਇਲਾਕੇ 'ਚੋਂ ਮੰਦਭਾਗੀ ਖ਼ਬਰ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਉਕਤ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਬਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚੇ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਇਸ ਹੈਵਾਨ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਦਰਦ ਨਾ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਅਕਸਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਬੇ ਔਲਾਦ ਲੋਕ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤਾਂਤਰਿਕ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੀ ਦਿਲ ਦਹਿਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਵੱਲੋਂ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀਆਂ 3 ਮਾਸੂਮ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਤਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਹਿਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਜੋ ਮਰਜੀ ਕਰੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਸਾਲ ਹੀ ਦਿਵਾਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਰਲਦੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਟੂਣੇ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਰ ਦਿਨ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲੜਕੀ ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ

ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਸੀ। ਪੀੜਤ ਲੜਕੀਆਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕਦੋਂ ਕੋਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਕੱਟ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇੱਕ ਕੀੜੇ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਾਲ ਕੁਤਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵੇਂ ਠੰਡਾ ਪੈ ਗਿਆ ਪਰ ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਾਲ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਕੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਸੂਮਾਂ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ ਦਰਿੰਦਗੀ : ਖੰਨਾ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਬਲੀ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਂਵਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਅਕਸਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਬੂ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਾਂ (**ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ**)

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਸਜਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੁਵੇਨਾਇਲ ਜਸਟਿਸ ਕੇਅਰ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਚਿਲਡਰਨ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਤਹਿਤ ਇਹ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰੰਡਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚ ਸਕੇ।

ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ : ਵੱਡੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਹਾਈ ਫਾਈ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਹੂਣਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਚਾਨਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੜੇ ਲਿਖੇ ਲੋਕ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਕੋਲ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਹੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ 'ਉਪਾਅ' ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਹਾਂ ਅਤੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਜਾਣਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਨੇਕਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਦਸੇ ਉਪਾਅ ਕਰਦੇ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਯੁੱਗ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਹਰ ਪਾਸੇ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਥਿਤ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਕਾਲੇ ਇਲਮ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਗਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ 'ਕੀਤੇ ਕਰਾਏ ' ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਕਸਰ ਲੋਕ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਔਲਾਦ ਨਾ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਜੁਆਬ ਮਿਲਣ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਅਖੌਤੀ ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫ਼ਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਤਾਂਤਰਿਕ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਲੈ ਕੇ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਸੁਆਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਇਹਨਾਂ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਬਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਝਾਂਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ਗਨਾਂ ਦੇ ਕਲੀਰੇ

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ ਦੁਲਹਨ ਨੂੰ ਕਲੀਰੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੁਟਿਆਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵੇਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਬਾਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚੂੜਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਬਾਂਹ ਨੂੰ ਕਲੀਰੇ ਵੀ ਬੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਲੀਰੇ ਵਿਆਂਹਦੜ ਕੁੜੀ ਦੇ ਬਾਂਹ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਜਾਂ ਚੂੜੇ ਨਾਲ ਬੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਂਹਦੜ ਕੁੜੀ ਦੇ ਚੂੜਾ ਪਾਉਣ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕਲੀਰੇ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਵੀ ਸ਼ੁੱਭ ਸ਼ਗਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਟਿਆਰ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਲੀਰੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਦਿਨ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਕਲੀਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਲਾੜੀ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਕਲੀਰੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਾਰੀਅਲ ਦੀ ਗਿਰੀ ਤੇ ਠੂਠੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜਾ ਕੇ ਲਾਲ ਸੂਤੀ ਡੋਰੇ ਵਿੱਚ ਪਰੋਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਲੀਰ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਲਾਲ ਸੂਤੀ ਮੌਲੀ ਜਾਂ ਖੰਭਨੀ ਦੇ ਧਾਗਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੌਡੀਆਂ, ਮਖਾਣੇ ਅਤੇ ਫੁੱਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਪਰੋ ਕੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦਿੱਖ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਆਂਹਦੜ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਸੂਟ ਜਾਂ ਲਹਿੰਗਾ ਚੋਲੀ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਮੇ ਵਲੋਂ ਚੂੜਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਚੂੜਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਸ ਰਸਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਰਸਮ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਕਲੀਰਾ ਮਾਮੇ ਵਲੋਂ ਹੀ ਬੰਨਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਕਲੀਰਾ ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਬੰਨਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇਠੇ ਕਲੀਰੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਲੀਰੇ ਬੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਕੱਲ ਇੱਕ ਫੁੱਟ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਲੰਮੇ ਅਤੇ ਭਾਰੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਫੈਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਹ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਦੁਲਹਨ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਬੰਨੀ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸ਼ਗਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਂਹਦੜ ਕੁੜੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਬਾਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਲੀਰਾ ਹੀ ਬੰਨ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਵੀ ਚੂੜੇ ਵਾਂਗ ਕਾਫ਼ੀ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਅਤੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਬਣਾਏ ਭਾਵ ਰੈਡੀਮੇਡ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਇਸ ਦਿਨ ਸੋਨੇ ਦੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਬੰਨ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੰਗ ਦੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਹੀ ਵਿਆਂਹਦੜ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਂਹਦੜ ਕੁੜੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਜਾਂ ਚੂੜੇ ਨਾਲ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਕਲੀਰ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁੰਵਾਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਸਹੇਲੀਆਂ ਉਪਰ ਝਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਉਪਰ ਵੀ ਕਲੀਰਾ ਟੁੱਟ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਵੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਵੰਡਣ ਦੀ ਰਸਮ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਡੋਲੀ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਆਂਹਦੜ ਮੁਟਿਆਰ ਆਪਣੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਤੋੜ ਤੋੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਤੇ ਭਰਜਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੇਕਿਆਂ ਦੀ ਖੈਰ ਸੁੱਖ ਮੰਗਦੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਬਾਂਹ ਵਿਚ ਪਾਏ ਹੋਏ ਚੂੜੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁੜ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਡੋਲੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਸੁਖਮਈ ਹੋਵੇ।

ਕਲੀਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ : ਅੱਜ ਕਲ ਅਨੇਕਾਂ ਤਰਾਂ ਦੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਲੀਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਆ ਗਏ ਹਨ।

ਗੋਲਡਨ ਕਲੀਰ੍ਹੇ : ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਗੋਲਡਨ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਹੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ। ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੰਗੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਸ਼ੁਭ ਮੰਨਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਲ ਚੂੜੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੰਗ ਦੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੰਗ ਦੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਲਾਲ ਲਹਿੰਗਾ ਚੋਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਰ ਰੰਗ ਦੇ ਲਹਿੰਗਾ ਚੋਲੀ ਉਪਰ ਹੀ ਬਹੁਤ ਜਚਦੇ ਹਨ , ਇਹ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੰਗ ਦੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਅੰਬਰੇਲਾ ਕਲੀਰ੍ਹੇ : ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਮੌਕੇ ਅੰਬਰੇਲਾ ਭਾਵ ਛਤਰੀਨੁਮਾ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਕਾਰ ਵਿੱਚ ਲੰਮੇ ਲੰਮੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਵੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਛਤਰੀਨੁਮਾ ਕਲੀਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਆ ਗਏ ਹਨ।

ਟੈਸਲਸ ਕਲੀਰ੍ਹੇ : ਵਿਆਹ ਮੌਕੇ ਪਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪੌਸ਼ਾਕ ਨਾਲ ਮੈਚਿੰਗ ਕਰਦੇ ਟੈਸਲਸ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਵੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸ਼ਨ ਹੈ। ਟੈਸਲਸ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੁਲਹਨ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਦਿੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਲਹਨ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਜਿਹੇ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਲੰਮੇ ਲੰਮੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਲਟਕਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਾਮ -ਪਾਮ ਕਲੀਰ੍ਹੇ : ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਾਮ ਪਾਮ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਵੀ ਅੱਜ ਕੱਲ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ।

ਘੁੰਗਰੂਆਂ ਵਾਲੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ : ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਲੀਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਜਿਹੇ ਘੁੰਗਰੂ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਹਣੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਘੁੰਗਰੂਆਂ ਵਾਲੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਹਣੇ ਲੱਗਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮੋਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ : ਮੋਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੜੇ ਹੋਏ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਵੀ ਦੁਲਹਨ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੰਗ ਦੇ ਕਲੀਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੜੇ ਹੋਏ ਸਫ਼ੈਦ ਤੇ ਲਾਲ, ਹਰੇ , ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਮੋਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਬਦੇ ਹਨ।

ਮੋਰ ਕਲੀਰ੍ਹੇ : ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਲੀਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੇ ਪਾਸੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੰਗ ਦੇ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ਲ ਮੋਰ ਨੂੰ ਲਟਕਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਦੂਲਹਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਹੀ ਦਿੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਫੁੱਲ ਕਲੀਰ੍ਹੇ : ਕੁਦਰਤੀ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਬਣੇ ਹੋਏ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਵੀ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਸਲੀ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਬਣੇ ਕਲੀਰ੍ਹੇ ਸਾਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਨੇੜੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸਲੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਕਲੀਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਆਉਂਦੀ ਮਹਿਕ ਵੀ ਸਭ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਲੀਰ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਫ੍ਰੈਂਡਲੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਲੀਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਆਪਣੇ ਰੰਗ ਰੂਪ, ਚੂੜੇ ਅਤੇ ਪਾਈ ਹੋਈ ਪੋਸ਼ਾਕ (ਲਹਿੰਗਾ ਚੋਲੀ) ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ’ਚੋਂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਾਏ ?

ਯਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਅੱਜ ਕੁਲ ਸੰਸਾਰ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪਏ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਅੰਦਰ ਸਮਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਰ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਨੇੜਿਓਂ ਦਿਖਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਾ ਵਸਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵਧਣ ਲੱਗੀ। ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਵਸਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਥੋਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨਾਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਾਣਨ ਦੀ ਚਾਹਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜਿਆਂ ਸੂਬਿਆਂ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਵਸਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਅੱਜ ਏਨਾ ਵੱਧ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੂਜੀਆਂ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਹੁਣ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਨਾ ਗ਼ਲਤ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਗ਼ਲਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੁੱਢ-ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਾਹ ਉੱਤੇ ਤੁਰਦਿਆਂ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਵਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾਂ ਵਧਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਸਿੱਖਦਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਤਰਕ ਵੀ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖਣਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ।

ਪਰ ਆਓ ! ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕਰੀਏ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਾਏ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਇਸ ਸਾਲ ਮਈ ਵਿੱਚ 10ਵੀਂ ਦੇ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਅਨੁਸਾਰ 2265 ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚੋਂ 1755 ਅਤੇ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚੋਂ 663 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਰਹਿੰਦੇ ਬੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਦੂਰ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ ? ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਠਵੀਂ, ਦਸਵੀਂ ਤੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਪੇਪਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਬੱਚੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਆਏ ਹਨ, ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਊਆ ਕਿਉਂ ਬਣ ਗਈ ? ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਹਿਚਕਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ? ਇਸ ਸਭ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਾਂ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਪੇ ਨਵ-ਜਨਮੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅੱਖਾਂ, ਨੱਕ, ਕੰਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਈਜ਼, ਨੋਜ਼, ਈਅਰਜ਼ ਸਿਖਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਸਦੇ ਲਈ 'ਸ' ਸੇਬ ਨਹੀਂ, 'ਏ' ਫਾਰ ਐਪਲ ਹੈ। ਹੁਣ ਸੋਚੋ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬੋਲੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਂ ਖੁਦ ਬੋਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਬੱਚਾ ਕੀ ਕਰੇ, ਉਸ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਸਿੱਖੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਲਾਡ ਲਡਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਵਰਜਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬੱਚਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਚੁਣ ਲਵੇ ਤੇ ਘਰ ਆਏ ਕਿਸੇ ਮਹਿਮਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦਿਆਂ ਇਹ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਕਿ ਮੈਂ ਦੂਜੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪਰਲੋ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਲੈ ਦੱਸ, ਇਹ ਕਿਹੜੇ ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਦਾ, ਜਿਹਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਦੂਜੀ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਫੋਰਥ ਸਟੈਂਡਰਡ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ-ਬਾਪ ਵੀ ਇੰਝ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਭਾਰੀ ਗਲਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ, ਇੰਨੇ ਮਹਿੰਗੇ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਭਰਦੇ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲ ਕੇ ਸਾਡੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬੋਲੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਕਾਰਨ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਸੱਚੇ ਮਨ ਨਾਲ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਉਂ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਲੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਬਿਨ੍ਹਾਂ-ਵਜ੍ਹਾ ਦਾ ਬੋਝ ਹੀ ਸਮਝੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ’ਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਊੜਾ ਊਠ, ਅ ਅੰਬ, ੲ ਇੱਲ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਏ ਫਾਰ ਐਪਲ, ਬੀ ਫਾਰ ਬੁਆਏ, ਸੀ ਕੈਟ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ’ਤੇ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਜਿਸ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਗੈਰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਸਕੂਲਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ’ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਆ ਕੇ ਜਦੋਂ ਕਹੇ, ਚਲੋ ਬੱਚੋ 'ਆਜ ਹਮ ਸਿਹਾਰੀ ਬਿਹਾਰੀ ਸੀਖਤੇ ਹੈਂ'' ਤਾਂ ਸੋਚੋ ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚੋਂ ਚੰਗੇ ਨੰਬਰ ਕਿਵੇਂ ਲੈ ਸਕਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚੇ ਬੋਲਣਗੇ ਅਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਗੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਲਿਖਣ, ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਬੋਲਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਦਿਲ-ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਬੱਚਾ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਪਾਸ ਹੋ ਕੇ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਤੀਸਰਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਭਰਿਆ ਰਵੱਈਆ ਰੱਖਣਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰੀ ਬੋਲੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਥੇ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 ’ਤੇ)

ਕਿਵੇਂ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਦੈਂਤ ਨੂੰ ?

2018-19 ਤੋਂ 2022-23 ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ’ਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ’ਚ ਭਾਰੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ

ਸੈਂਟਰ ਫ਼ਾਰ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਇੰਡੀਅਨ ਇਕਾਨਮੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭਾਵੇਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੀਂਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਇੰਡੀਅਨ ਇਕਾਨਮੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 31 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ’ਚ ਪੁਰਸ਼ 5 ਲੱਖ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ 26 ਲੱਖ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦਿਹਾੜੀ ’ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ’ਚ 1.35 ਕਰੋੜ ਨੌਕਰੀਆਂ ਘਟੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 52 ਲੱਖ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ 83 ਲੱਖ ਮਰਦ ਸਨ।

ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੇ 2018-19 ਤੋਂ 2022-23 ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨੌਕਰੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਆਕਾਰ 5 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੰਦਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਹੋਏ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਹੀ ਬੀਤਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਖੋਹੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦਾ ਕਰੂਰ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਨੰਗਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਵਜੋਂ ਦੇਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ।

ਨੌਕਰੀਆਂ ਗੁਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਸਨ। ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਖੁੱਸਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ’ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2018-19 ਵਿੱਚ 14.05 ਕਰੋੜ ਸੀ, ਜੋ 2022-23 ਵਿੱਚ ਘਟ ਕੇ 12.7 ਕਰੋੜ ਰਹਿ ਗਈ। 3$95 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 40.58 ਕਰੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਰਦ 36.77 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ 3.82 ਕਰੋੜ ਹਨ - ਸਿਰਫ਼ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਕਰੀਬ। ਵਪਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਰਸਯੋਗ ਹੈ।

ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। 2016 ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਨੋਟਬੰਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਜੀਐਸਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨੋਟਬੰਦੀ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜੀਐਸਟੀ ਨੇ ਇਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਈ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਵੀ ਮਰ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੰਦ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਵਿਡ-19 ਨੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ’ਤੇ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਯੂਨਿਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਉਦਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੇ ਤਾਲੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਧਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੰਗੀ ਅੱਖੀਂ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵੈਸੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਭਰੋਸੇ ਦੂਰ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਸਾਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਨੌਕਰੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। 2014 ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦੋ ਕਰੋੜ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਇੰਨੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਅੰਕੜੇ ਰੱਖਣੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ’ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਹੁਣ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਸਿਸਟਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਉਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਧਾਉਣ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾ ਸਕਣ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਪਲਬਧ ਕੁੱਝ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੀ ਛਵੀ ਸੁਧਾਰਨ ਜਾਂ ਚੋਣ ਲਾਭ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੰਭੀਰ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ’ਚ ਜੇਕਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 ’ਤੇ)

ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਸਨਅਤ ਵਿਕਸਤ ਕਰਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਸੀਲੇ ਪੈਦਾ ਕਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਚੋਖੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਵਿਤੀ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਫਸੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸਗੋਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਨਅਤ ਚੋਖੀ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਵੀ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਜੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਆਪਣੇ ਰੇਤ ਦੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਰਿਆਲੀ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਮਹੀਨੇ ਹਰਿਆਲੀ ਨਾਲ ਢਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ਸਾਗਰ ਮਚਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਚੰਗਾ ਜਾਲ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਝਲਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਕਈ ਵਧੀਆ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਟਿਆਲਾ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਸੰਗਰੂਰ ਆਦਿ ਰਿਆਸਤੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਲਾਨੀ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ, ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ, ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਟੂਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਰੀ ਕੇ ਪਤਣ, ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਛੱਤਬੀੜ, ਸਰਹਿੰਦ, ਨਾਭਾ, ਲਾਂਗੜੀਆਂ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਤਿੰਨ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹਨ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਵੀ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਗੂਰਾਂ, ਅੰਬਾਂ ਅਤੇ ਕਿੰਨੂਆਂ ਦੀ ਬਗੀਚੇ ਵੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਖੜਾ, ਨੰਗਲ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਰੋਪੜ ਵਧੀਆ ਸੈਰਗਾਹਾਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੀ ਹੈ। ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮੁੱਖ ਸੜਕਾਂ ਉਤੇ ਫੁੱਲ ਬੂਟਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਬਣਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮੁੜ ਇਸ ਪਾਸਿਉਂ ਧਿਆਨ ਹਟਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਰਸ਼ਨੀ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਪੂਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਨਿਤ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਨਅਤ ਵਾਂਗ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਕੈਟਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਗਾਈਡ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਬਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਬੱਸਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ ਵੇਲੇ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਢਾਬੇ ਉਤੇ ਰੋਕੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਥੇ ਹਥ ਮੂੰਹ ਧੋਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮੁਸਾਫ਼ਰ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਕੇ ਆਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਬਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ੰਭੂ ਸਥਿਤ ਅਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਨਹਿਰ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਨਾਸ਼ਤੇ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਯਾਤਰੀ ਟੂਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਟੂਰ ਪੈਕੇਜ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ, ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਖਾਣੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਦਿਨਾਂ ਅਤੇ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਵਧੀਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਯਾਤਰੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਣ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਪਸ ਜਾਣ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਣੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਯਾਤਰੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਵੀਨਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦ ਕੇ ਲਿਜਾ ਸਕਣ। ਵਾਪਸ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦਸਣਗੇ। ਇੰਝ ਹੋਰ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਲਈ ਆਉਣਗੇ। ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਸਨਅਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਧੀਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਚੰਗੇਰੇ ਵਤੀਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜਿਹੜਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੈ; ਜਿਥੇ ਵੇਦਾਂ, ਰਮਾਇਣ, ਗੀਤਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੋਈ; ਜਿਥੇ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਆਉਣਗੇ। ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਮੌਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਸਾਗ, ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ, ਲੱਸੀ ਮੱਖਣ, ਗੁੜ, ਸ਼ੱਕਰ, ਮੇਲਾ, ਕਿੰਨੂ ਮੇਲਾ, ਅੰਬ ਮੇਲਾ ਆਦਿ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਧੀਆ ਘਰ ਹਨ। ਲੋਕੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਮਾਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕੀਂ ਇਥੋਂ ਦੀ ਸੁਹਾਵੀ ਧਰਤੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ, ਪੇਂਡੂ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੈਰਗਾਹਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਲੋੜ ਕੇਵਲ ਹਿੰਮਤ, ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਦੀ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਦੀ ਥੁੜ੍ਹ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਮਾਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਸਨਅਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੈਲਾਨੀ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸੈਲਾਨੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ ਚਾਹੁਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਵਧੀਆ ਸੈਲਾਨੀ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾਚਾਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਡੁੱਲ੍ਹਾ ਸੁਭਾਅ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਸਲੀਕੇ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਜਦੋਂ ਸਨਅਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਦੀ ਥਾਂ ਰਸਮੀ ਆਉ-ਭਗਤ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜੀਅ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ। ਸਲੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗਰੀਬੀ ਘਟ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜਿਉਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੀਆਂ ਦਰਸ਼ਨੀ ਥਾਵਾਂ ਨੇੜੇ ਸਫਾਈ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖ ਬੂਟਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸੇ ਹੋਏ ਹਨ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

A-ONE EXPRESS
ਸਾਨੂੰ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਡਰਾਇਵਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨਰ ਓਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
- ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀ ਟਰੇਂਡ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਮਿਡਵੈਸਟ, ਨੌਰਥ- ਈਸਟ, ਸਾਊਥ ਈਸਟ
- ਸੌਖੇ ਲੋਡ, ਚੰਗੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਸਮੇਂ ਸਿਰ
- 50% ਹੁੱਕ ਡ੍ਰੌਪ
- Excellent Payment
ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ
28421 S CHRISMAN RD, UNIT# 3, TRACY, CA

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
Toll Free: 888.725.7441, Office: 209.537.0975, Fax: 209.537.0375

ਗ਼ੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਖ਼ੁਰਾਕ ਸਨਅਤ ਦੇ ਫ਼ੈਲਾਅ ਕਾਰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਖ਼ੁਰਾਕ ਉਜਾੜੇ ਵਲ

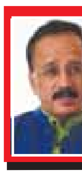

ਦਵਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ

ਦੁਨੀਆਂ ਅਜੀਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਾਹਨਾਂ ਲਈ ਈਂਧਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਉਗਾਉਣ ਜਦਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲੈਬਾਰਟਰੀਆਂ ਤੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਖਾਧ ਖੁਰਾਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਹ ਪਾੜਾ ਕਿਸ ਕਦਰ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੁਰਾਕ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਿਸ ਰੁਮਾਂਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਲੁਤਫ਼ ਲੈਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਹੁਣ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਕੰਢੇ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਪੋਸ਼ਕ ਪਦਾਰਥ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬੰਗਲੁਰੂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫੱਕ ਤੋਂ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਪਦਾਰਥ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪਲਾਂਟ ਲਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਪੇਟੈਂਟ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਕਮੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਲਮੀ ਭੁੱਖਮਰੀ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਮ ਨਿੱਘਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਫੁਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਜਾਪਦਾ ਸੀ।

ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫੱਕ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਫੀਡ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਚੋਂ ਖੁਰਾਕੀ ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪੋਸ਼ਕ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਮ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ’ਤੇ ਕਿੰਤੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਡਲ ਦੇ ਮੰਤਵ ਵਿਰੋਧਭਾਸੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਚੌਲ ਬਰਾਮਦ ਕਰਦਾ ਹੈ (2021-22 ਵਿੱਚ ਇਹ ਚੌਲਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਰਾਮਦਕਾਰ ਸੀ) ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇਹ ਰਿਵਾਜ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਰੱਜਵੀਂ ਖੁਰਾਕ ਦਿਓ ਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਲਈ ਉਸ ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਦੀ ਵੱਢ ਟੁੱਕ ਕਰ ਕੇ ਮੀਟ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਅ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੀਟ ਦੀ ਬਜਾਇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਉਪਲਬਧ ਚੌਲਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਖ਼ਰ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਠੱਪ ਹੋ ਗਿਆ।

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਜੀ-20 ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਗਲੋਬਲ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਅਲਾਇੰਸ ਕਾਇਮ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਗਲ਼ਤ ਰਾਹ ’ਤੇ ਕਦਮ-ਤਾਲ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਜਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ਰੀਕ 19 ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਫੰਡ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ, ਏਸ਼ੀਅਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬੈਂਕ, ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਥਿਕ ਮੰਚ, ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਏਜੰਸੀ (ਆਈਆਰਈਏ) ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਅਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ 2030 ਤੱਕ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੈਵਿਕ ਈਂਧਨ ਪਥਰਾਟੀ ਈਂਧਨ ਦਾ ਸਸਤਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਪਾਏਦਾਰ ਬਦਲ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ’ਤੇ ਸੇਧਤ ਹੈ ਪਰ ਖੁਰਾਕ ਤੋਂ ਈਂਧਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਹੰਢਣਸਾਰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਮਾਰਗ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਸੜਕਾਂ ’ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ’ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਨਾਲ ਜੀਡੀਪੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀਤੀਘਾੜਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ’ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਗ਼ੈਰ-ਹੰਢਣਸਾਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹਕੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਕਾਰ-ਮੁਕਤ ਖੇਤਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਵਿੱਖ ਇਹੀ ਹੈ।

ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਖਾਮ ਖਿਆਲੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਰਾ ਰੁਕੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਪੇਨ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪੌਂਟੇਵੈਡਰਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਲਗਭਗ ਕਾਰ ਮੁਕਤ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਜਿਹੇ ਦਸ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੇਂਦਰ ਹਨ ਜੋ ਕਾਰ ਮੁਕਤ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਾਹਨ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ’ਤੇ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿਚ ਤਿੱਖੀ ਕਮੀ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ। ਦਰਅਸਲ, ਜੀ-20 ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਜਨਤਕ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਭਰਵੀਂ ਕਮੀ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਅੰਨਦਾਤਾ ਜਲਦੀ ਹੀ ਊਰਜਾਦਾਤਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਭਰਮਜਾਲ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫ਼ਸਲੀ ਰਹਿੰਦ ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਤੁਕ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ 2 ਕਰੋੜ ਟਨ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਰਬਾਦੀ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 9 ਕਰੋੜ ਟਨ ਅਨਾਜ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਰਪੀਅਨ ਸੰਘ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 1.2 ਕਰੋੜ ਟਨ ਅਨਾਜ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੂਸ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਵੱਲੋਂ ਕਣਕ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ’ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੀ-7 ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵੱਲੋਂ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਲਈ ਅਨਾਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ (ਯੂਐੱਸਡੀਏ) ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਮੱਕੇ ਦੀ ਆਪਣੀ 44 ਫ਼ੀਸਦ ਘਰੋਗੀ ਉਪਜ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 44 ਫ਼ੀਸਦ ਮੱਕਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਫੀਡ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਫ਼ਸਲ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤੋਂ, ਬੀਜ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀ ਅਮਲਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦੀਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਸਲੀ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਖਪਤ ਲਈ ਫ਼ਸਲੀ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਇਹ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਜਿਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ’ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੈੱਟ ਜ਼ੀਰੋ ਕਾਰਬਨ ਵਾਸਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਈ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਨਾਲ ਤਾਪ ਵਧਾਊ ਗੈਸਾਂ (ਜੀਐੱਚਜੀ) ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਦਾ ਲਗਭਗ 38 ਫ਼ੀਸਦ ਹਿੱਸਾ ਇਕੱਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ’ਤੇ ਬਹੁਤਾ ਜਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਰ ਕੇ ਅਪਰੈਲ 2021 ਤੋਂ ਮਈ 2023 ਤੱਕ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ (ਐੱਫਸੀਆਈ) ਨੇ ਭਾਰੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿੱਚ ਝੋਨਾ ਇਸ ਲਈ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਗਲੋਬਲ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਅਲਾਇੰਸ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਹੋਰ ਜਿਆਦਾ ਜਿਣਸਾਂ ਲੇਖੇ ਲੱਗਣਗੀਆਂ।

ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਉਤਪਾਦਨ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ/ਮਸਨੂਈ ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੁਪਰ ਮਾਰਕੀਟਾਂ ਵਿੱਚ 15 ਫ਼ੀਸਦ ਦੁੱਧ ਗ਼ੈਰ-ਡੇਅਰੀ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਕ ਵੀ ਗਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਸਨੂਈ ਖਾਧ ਪਦਾਰਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਜਾਰਤੀ ਸਕੇਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫੂਡ ਫੈਕਟਰੀ ਫਿਨਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਹੈਲਸਿੰਕੀ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾ ਵਿਚਲੀ ਕਾਰਬਨ ਡਾਇਆਕਸਾਈਡ ਦੀ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਨਾਲ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ ਜ਼ਰੀਏ ਸਾਲ ਵਿਚ 40 ਤੋਂ 50 ਲੱਖ ਖਾਣੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਉਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ।

ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਡੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੰਡਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਪ ਵਧਾਊ ਗੈਸਾਂ ਵਿਚ ਕਮੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀਟ-ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਸਨਅਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਪੈਮਾਨੇ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਵੱਕੋ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀਟ ਸਨਅਤ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ 2030 ਤੱਕ ਵਧ ਕੇ 7.9 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਤਿਆਰ ਰਹੋ, ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੀਆਂ ਸੁਪਰ ਮਾਰਕੀਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ੈਲਫ਼ਾਂ ਮਸਨੂਈ ਖਾਧ ਖੁਰਾਕ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨਾਲ ਲੱਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੀਆਂ।

***ਲੇਖਕ ਖ਼ੁਰਾਕ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਾਹਿਰ ਹੈ।**

ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ

ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਾਂ ’ਤੇ ਵਧ ਰਹੀ ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਅਕਸਰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯਾਨੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਹ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਆਸ-ਪਾਸ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੋਹਫ਼ੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕੁਦਰਤੀ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ’ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਗਾਉਣਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰ ਪੌਸ਼ਟਿਕਤਾ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵੱਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਲਿਵਿੰਗ ਫਾਰਮਜ਼। ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਓਡੀਸ਼ਾ ਦੇ ਰਾਏਗੜ੍ਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ’ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੋਜ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਜੰਗਲਾਤ ਇੱਕ ਭੋਜਨ ਉਤਪਾਦਕ ਸਥਾਨ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ 121 ਭੋਜਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਭੋਜਨ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੂਖਮ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭੋਜਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਸੋਕੇ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਸਤਾ ਰਾਸ਼ਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭੋਜਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਲਾਭਦਾਇਕ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵੱਲ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ (ਜਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਫੈਲੀਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੈਨੇਟਿਕ ਆਧਾਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਸੀ)। ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ, ਜੜੀ-ਬੂਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੌਦਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਪਤਨ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤਰੀਕਾ ਇਹਨਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਰਮਪਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਟੋਰੇਜ ਹਾਊਸਾਂ (ਜਿਸ ਨੂੰ ‘ਜੀਨ ਬੈਂਕ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੋਚ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਨ ਬੈਂਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜੀਨ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਪੌਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਰਮਪਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ? ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ, ਕਦੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕਰੰਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ, ਕਦੇ ਖਰਾਬ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਿੰਗ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ। ਕੂਲਿੰਗ, ਅੱਗ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕਾਰਨ, ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਜਾਂ ਜੀਨ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਅਜਿਹੇ ਅਨਮੋਲ ਭੰਡਾਰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸਿਜ਼ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 ’ਤੇ)

ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ

ਡਾ. ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਸਿੱਖ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਵਿਭਾਗ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

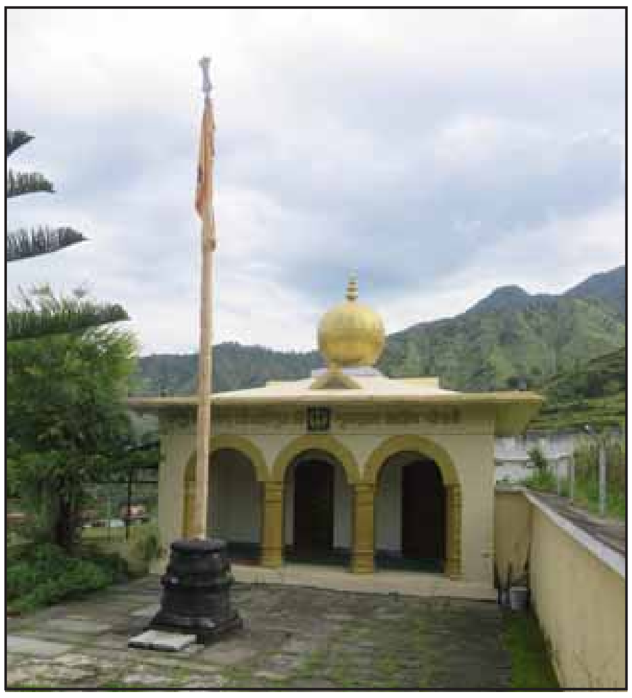

ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਹਰ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਅੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਗੌਰਵਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੱਚਾਈ, ਨਿਆਂ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡਿਓਂ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸੰਗਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਜਿਸ ਖੰਭੇ ’ਤੇ ਝੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਅਕਸਰ ਲੋਹੇ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਕੜ ਜਾਂ ਬਾਂਸ ਦੇ ਖੰਭੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਖੰਭੇ ’ਤੇ ਝੁਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਤਾਰਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਹਾਰੇ ਦੇ ਸਿੱਧਾ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪੱਥਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲਗ-ਪਗ 20-25 ਫੁੱਟ ਉੱਚੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਚੋਲਾ ਦੁਸਹਿਰੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਾਤਨ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਪੀਪਲੀ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁਰਾਤਨ ਸਰੂਪ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਕੁੱਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੋਂ ਕੋਈ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਦੋ ਸੈਂਚੀਆਂ ਵਾਲਾ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਛਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸਰੂਪ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੁਰਾਤਨ ਖੜਾਵਾਂ ਵੀ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਪਿੰਡ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਪੌੜੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹੇਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ

ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ ਤੋਂ ਪੌੜੀ, ਪਾਬੋ, ਕਿਰਖੂ ਆਦਿ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ 75-80 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਪੁੱਜਦੀ ਹੈ। ਕੋਟਦੁਆਰ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ ਜਾਂ ਕਰਣਪ੍ਰਯਾਗ ਦੇ ਰਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹੇਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਪਿੰਡ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦ ਇਹ ਪੁਰਾਤਨ ਗੁਰਧਾਮ ਸੰਗਤ ਲਈ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਖਿੱਚ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਗੁਰਧਾਮ ਇੱਥੇ ਕਦੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਇਹ ਗੁਰਧਾਮ ਕਿਸ ਨੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਇੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਪੁਰਾਤਨ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੁਰਾਤਨ ਗੁਰਧਾਮ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਚਾਂਦਕੋਟ ਪਰਗਣੇ ਦੀ ਮਵਾਲਸਯੂੰ ਪੱਟੀ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਪੀਪਲੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਸਿੰਘਾਂ ਵਾਲੀ ਪੀਪਲੀ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਸ ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਪੱਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵਸਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੰਘਾਂ ਵਾਲੀ ਪੀਪਲੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਯਗਾਂਵ, ਹਲੂਣੀ ਆਦਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਪਲੀ ਤੋਂ ਹੀ ਕੁੱਝ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਗਏ ਸਨ।

ਸਿੱਖ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਆ ਕੇ ਵੱਸੇ? ਇਹ ਇੱਕ ਖੋਜ-ਭਰਪੂਰ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਰਾਏ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਵੱਸ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜਦੋਂ ਅਠਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 1783 ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਥੇ ਪੂਰੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਵੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਸਥਾਨਿਕ ਸਰਦਾਰ, ਚੌਧਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਾਨੇ ਭੇਟ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕੁੱਝ ਸਿੱਖ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਵੱਸ ਗਏ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਗੜ੍ਹਵਾਲ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਉੱਥੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਾਹੁਲ ਸੰਕ੍ਰਤਾਇਨ ਪੀਪਲੀ ਅਤੇ ਗੁਰਾਰਸਯੂੰ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਗੜ੍ਹਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਮਾਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਹਨ ਉਹ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਅਤੇ ਤਮਾਕੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੀਂਦੇ।’

ਐਚ. ਜੀ. ਵਾਲਟਨ 1910 ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਗੜ੍ਹਵਾਲ ਗਜ਼ਟੀਅਰ ਵਿੱਚ ਪੀਪਲੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਵੱਸੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਹਨ, ਮਵਾਲਸਯੂੰ ਵਿੱਚ ਪੀਪਲੀ, ਅਜਮੇਰ ਵਿੱਚ ਜੈਗਾਂਵ, ਲੰਗੂਰ ਵਿੱਚ ਗੂਮ, ਬਿੰਜੌਲੀ ਅਤੇ ਗੁਰਾਰਸਯੂੰ ਵਿੱਚ ਹਲੂਣੀ। ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਤੀ ਨੇਗੀ ਲਿਖਵਾਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਲੰਮੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਮਾਕੂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਨਾਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਨ। ਕਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਵਸਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸ ਨੇ ਇਹ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 ’ਤੇ)

DIAMOND TRANSPORTATION

DIAMOND
Transportation Logistics, Inc.

Dry Van ਤੇ Reefer ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ
Owner Operators ਦੀ ਲੋੜ

Good Pay

Dedicated Routs

Weekly Payment
ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ’ਚ ਪੇਮੈਂਟ ਲਵੋ

ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ :

ਗੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖ਼ਲ
209.487.3699

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
209.351.5965

2850 Loomis Rd, Stockton, CA 95205

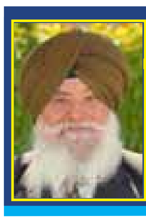

ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨਾ
510-415-9377

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

ਸੰਨ 1663 ਈ. ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਚੇਚਕ ਦੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਫੈਲ ਜਾਣ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਰੋਗੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਲੋਕਾਈ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਮਾਇਆ ਵੀ ਖਰਚ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਨੇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਆ ਜੁੜੀਆਂ। ਇਸ ਲਾਗ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬਾਲ ਉਮਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਆਖਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਖੁਦ ਵੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਭਾਣੇ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾ ਗਏ।

ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਸੇਧ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਆਫ਼ਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ -19 ਦੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀ ਮਿਸਾਲ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਆਕਸੀਜਨ ਦਾ ਲੰਗਲ ਲਗਾ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਬੇਵੱਸ ਮਜਬੂਰ ਅਤੇ ਵਿਸਾਰੇ ਬਿਮਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ , ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰਾਹ ਦਸੇਰੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਆਗਮਨ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਕਦੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਪਾਪ ਦੀ ਅਤਿ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਤਮ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਉਪਕਾਰੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਤਪਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਠੰਡ ਵਰਤਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਦਸ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜੋਤ ਜੋ ਦਸੀਂ ਜਾਮੀ ਨਿਰੰਤਰ ਰੱਬੀ ਸੀ। ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਾਂਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਿੱਚ ਦੀਨ ਦਯਾ ਹਿੱਤ ਬੀਰ ਰਸ ਆਇਆ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਦੇ ਅੱਠਵੇਂ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਬਾਲ ਗੁਰੂ ਜਾਂ ਬਾਲਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਆਗਮਨ ਸਾਵਣ ਵਦੀ 10 ਸੰਮਤ 1713 ਅਰਥਾਤ 7 ਜੁਲਾਈ 1656 ਨੂੰ ਸੀਸ ਮਹੱਲ ਕੀਰਤਪੁਰ (ਰੋਪੜ) ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਤਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੌਰ ਜੀ ਦੀ ਕੁਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਕੱਤਕ 6 ਸੰਮਤ 1718 ਅਨੁਸਾਰ 20 ਅਕਤੂਬਰ 1661 ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਏ।

ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਗੱਦੀ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠਣਾ ਹੈ। ਤਦ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਣਾਇਆ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਹੌਂਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਹੋਏ। ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਜਿਥੇ ਜੁਲਮ ਨਾਲ ਜਬਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉਥੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਵੱਧਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਧਰਮ ਦੀ ਵੱਧਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਪਨਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜੇਬ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਧਰਮ ਗਰੰਥ ਦੇ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ।

ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਰਾਏ ਜੀ ਨੂੰ ਹਿਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਨਿਸਚੇ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਨਾ ਹੈ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸੁਆਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਗਰੰਥ ਵਿੱਚ 'ਮਿੱਟੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀ ਪੇੜੇ ਪਈ ਕੁਮਿਆਰ ' ਸਿੱਧੀ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਹੱਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਰਾਇ ਜੀ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਥੇ ਮਿੱਟੀ ਬੇਈਮਾਨ ਦੀ ਲਫ਼ਜ ਹੈ। ਬਾਣੀਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਤੁੱਕ ਬਦਲਣ ਦੀ ਅਵੱਗਿਆ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ। ਬਾਬਾ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਗੁਰਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਮਿਰਜਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਿਲਣੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਜਿੰਮਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲੈ ਲਿਆ। ਦੀਵਾਨ ਪਰਸ ਰਾਮ ਨੇ 150 ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਭੇਜ ਕੇ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪਾਲਕੀ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਦੀਵਾਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜੇਬ ਦੇ ਮੱਥੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਗੇ।

ਤਦ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤਾਂਘ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਭੇਜੀ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਕੀਰਤਪੁਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪੰਜਖੋਰਾ ਪਿੰਡ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਬਾਲਾ ਵਿਖੇ ਰੁਕੇ। ਉਥੇ ਲਾਲ ਚੰਦ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੱਡੇ ਗੁਰੂ ਬਣੀ ਫ਼ਿਰਦੇ ਹੋ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਤਾਂ ਗੀਤਾ ਉਚਾਰੀ ਸੀ, ਤੁਸਬੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਸਤਰ ਹੱਥ ਕਰ ਲਓ। ਗੀਤਾ ਦੇ ਅਰਥ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਓ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੰਡਤ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਾਵੀਂ ਪੱਧਰੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਤੋਰਨਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਵਿਚੋਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਨਾਂਸ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਹਰ ਸਿੱਖ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ , ਵਿਦਿਅਕ ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸੋਝੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸੰਵਾਰ ਸਕੇ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਓ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਉੱਤਰ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਡਤ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਜਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਛਜੂ ਨੂੰ ਸਾਦਾ ਜਿਹਾ ਸਮਝ ਕੇ ਲੈ ਆਇਆ। ਪੰਡਿਤ ਨੇ ਜੋ ਵੀ ਪੁਛਿਆ ਛਜੂ ਨੇ ਉਸਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਬਾਣੀ ਸੁਣਦਾ ਤੇ ਗੁਣ ਗੁਣਾਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਰਾਜਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੰਗਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਅੱਜ ਕਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਹੈ, ਠਹਿਰਾਇਆ। ਸੰਗਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਉਮੜ ਪਈਆਂ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜੇਬ ਨੇ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਰਾਜਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਾਣੀ ਤੌਖਲਾ ਹੋਇਟਾ ਕਿ ਇੰਨਾ ਛੋਟਾ ਬਾਲਕ ਗੁਰੂ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਸਮਰਥ ਗੁਰੂ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੀ ਢੂੰਡ ਦੇ ਦਸ ਦੇਵੇ ਕਿ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਕਿਥੇ ਹਾਂ? ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਦੀ ਡੀਲ ਡੋਲ ਵੇਖ ਕੇ ਗੋਲੀ ਬਣੀ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ। ਇਹ ਭਰਮ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਪਖੋਂ ਜਾਂ ਉਮਰ ਪਖੋਂ ਵੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸੰਨ 1663 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਨ ਤਾਂ ਹੈਜਾ ਚੇਚਕ ਦੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਫੈਲ ਗਈ। ਗੁਰਦੇਵ ਆਪ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਲੋਕਾਈ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਮਾਇਆ ਵੀ ਖਰਚ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਨੇਕ ਕੰਮ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਆਣ ਜੁੜੀਆਂ। ਇਸ ਛੂਤ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬਾਲ ਉਮਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਆਖਿਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੀ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਘਬਰਾਹਟ ਹੋ ਗਏਂ ਪਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਰਮਜ਼ ਦਸਿਆ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਆਪਣਾ ਸੱਚਖੰਡ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਅਗਲਾ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ ਭਾਵ ਸੀ। ਕਿ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ 3 ਵਿਸਾਖ ਸੰਮਤ 1721 ਮੁਤਾਬਿਕ 30 ਮਾਰਚ 1664 ਨੂੰ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾ ਗਏ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਵਿਦਾਇਗੀ ਮੌਜੂਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈ।

ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਬਾਲ ਉਮਰੇ ਵੀ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਅ ਕੇ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਜੋਤਿ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰੀਰ ਭਾਵੇਂ ਬਿਰਧ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਾਲ ਉਮਰ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਨਾਲ ਉਮਰ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਢਾਈ ਸਾਲ ਦੀ ਗੁੱਰਤਾ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੇਵ ਨੇ ਬੜੀ ਸਿਆਣਪ , ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤ ਨਿਰਭੈਤਾ ਨਾਲ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਪਰਉਪਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦ ਭਾਈ ਕਲਿਆਣ ਦੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਮਹੱਲਾ ਦਿਲਵਾਲੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਡੇਰੇ ਲਾਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਲੋਕ ਬੜੇ ਗਰੀਬ ਸਨ। ਪੀਣ ਲਈ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੋਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਬੜਾ ਹੀ ਦੁਖੀ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਲੰਗਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ । ਥਾਂ ਥਾਂ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਕਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫ਼ਕੀਰ ਵੀ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਬਣ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਬੇਗਰਜ਼ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ।

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਆਪਣਾ ਆਰਟੀਕਲ, ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ, ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਜਾਂ ਲੇਖ
ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ QUOMANTRY AMRITSAR TIMES
ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਛੁਕ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੀ ਈ.ਮੇਲ : asrnewwriters@gmail.com 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਿਆਰੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਨਾਮ ਅਤੇ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ।
ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ QUOMANTRY AMRITSAR TIMES
Email: asrnewwriters@gmail.com www.amritsartimes.com Ph.: (510) 240-5949

WEBSITE DESIGN & DEVELOPMENT
Basic Web packages are available on comparatively economical rates
we work as per your requirement and charge only according to work
ਛੋਟੇ/ਵੱਡੇ ਬਿਜ਼ਨਸ, ਐਨ.ਜੀ.ਓ. ਰੇਡਿਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਖਾਸ ਮੁਹਾਰਤ
ਈ ਕਾਮਰਸ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਸਟੋਰ/ਸੇਲ ਦੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।
Services
Web Development
Web Designing
Seo Services
Web Re-Design
Technical Support
Logo Design
WMA WEB MEDIA ART
Mob: +91-8437636421
ਵਧੀਆ, ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਅਨੁਸਾਰ ਵੈਬਸਾਈਟ ਬਣਵਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
webmediaart24@gmail.com www. Webmediaart.com

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ-ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢੱਡੇ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਚੌਥੇ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ 25 ਅੱਸੂ ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 66 ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਦਇਆ ਕੌਰ ਜੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਤੋਂ ਹੋਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਨਾਮ ਭਾਈ ਜੇਠਾ ਜੀ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ-ਅਸਥਾਨ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਚੂਨਾ ਮੰਡੀ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿੱਚ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਜੇ ਬਾਲ-ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਜੀ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ। ਤਾਇਆਂ, ਚਾਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਬੋਝ ਝੱਲਣਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਲਕ ਉੱਪਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਰਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਇਹੀ ਬਾਲਕ ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦਾ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਇਸ ਅੱਗੇ ਰਾਜੇ-ਮਹਾਰਾਜੇ ਝੁਕ-ਝੁਕ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰਾਂ ਕਰਨਗੇ! ਪਰ ਵਡਿਆਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਹ ਸੀ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਨਾਨੀ ਜੋ ਬਾਸਰਕੇ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਪਿੰਡ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬਾਸਰਕੇ ਪਿੰਡ ਲੈ ਆਈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਐਸੀ ਹਾਲਤ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਹਮ ਰੁਲਤੇ ਫਿਰਤੇ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨ ਪੂਛਤਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ਕੀਰੇ ਹਮ ਥਾਪੇ॥ (ਪੰਨਾ 167)

ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਾਸਰਕੇ ਪਿੰਡ ਆ ਕੇ ਘੁੰਙਣੀਆਂ ਵੇਚਣ ਦੀ ਕਿਰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਗੁਜ਼ਰਾਨ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਬਾਸਰਕੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀ ਨਾਨੀ ਜੀ ਨਾਲ ਤੀਸਰੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਵੱਸ ਗਏ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਘੁੰਙਣੀਆਂ ਵੇਚਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਇਸ ਸੇਵਾ-ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਰੁਚੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਵਿਆਹ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਭਾਈ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਛਿੱਬਰ ਰਚਿਤ 'ਬੰਸਾਵਲੀਨਾਮਾ' ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਕ ਨ ਜਾਤਾ, ਹਿਰਦੇ ਰਖਿਆ ਸੇਵਕੀ ਭਾਉ।
ਚਚਲਾਈ ਚਤ੍ਰਾਈ, ਨ ਖੇਡਣ ਹਸਣ ਕਾ ਚਾਉ।
ਪ੍ਰੀਤ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਕੀ ਰਖੀ।
ਬਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਰ ਨ ਦੇਖਣ ਅੱਖੀ।
ਬਰਸ ਅਠਾਈ ਸੇਵਕੀ ਕੀਤੀ ਸਹੁਰੇ ਨ ਜਾਤੇ।

ਸੰਤਾਨ :

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਪੁੱਤਰ ਸਨ- ਪਹਿਲੇ, ਬਾਬਾ ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਜੀ; ਦੂਸਰੇ, ਬਾਬਾ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਤੀਸਰੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨਿਮਰਤਾ ਦੇ ਪੁੰਜ ਸਨ। ਆਪ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤੋਂ ਕੌੜਾ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਸਗੋਂ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਰਸਨਾ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਮਈ ਬਚਨ ਨਿਕਲਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਬਾਰੇ 'ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ' ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਪੁੱਤਰ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਬੜੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ:

ਦੇਖਿ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸ੍ਰੀਚੰਦ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ।
ਅੰਗਦ ਲੀਨੀ ਸੇਵ ਕਰਿ ਤੁਮਰੋ ਪ੍ਰੇਮ ਅਨੰਨ॥
ਤੁਮਰੀ ਮਹਿਮਾ ਅਧਿਕ ਹੈ ਕਹੀਏ ਕਾਹਿ ਬਨਾਇ॥

ਤੁਮਰੇ ਸਰ ਮੈਂ ਜੋ ਮਜਿਹ ਪਾਪੀ ਭੀ ਗਤਿ ਪਾਇ॥80॥ (ਰਾਸਿ 2 ਅੰਸ 15 ਸਫ਼ਾ 1701, ਜਿਲਦ ਪੰਜਵੀਂ)

ਤੀਸਰੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਗੱਦੀ ਦਾ ਵਾਰਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸਮੇਂ ਹੀ ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਵਾਚਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਹੋਰ ਗੁਰਸਿੱਖ ਵੀ ਅਥਾਹ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਅਗਸਤ 1574 ਈ. ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਤੇ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੁਰਗੱਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ ਕੇ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਅਤੇ ਸਭ ਸੰਗਤ, ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ:

ਸਭਿ ਸਿਖ ਬੰਧਪ ਪੁਤ ਭਾਈ ਰਾਮਦਾਸ ਪੈਰੀ ਪਾਇਆ॥ (ਪੰਨਾ 923)

ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤਕ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਕੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਝੇ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਨਗਰ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਥਾਂ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁਰਖਾ! ਕੋਈ ਤੀਰਥ ਮਦਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਰੀਏ ਜੋ ਤਰਲੋਕੀ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਫਲ ਹੋਵੇ। ਤਾਂ ਚੌਥੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤਾਲ ਖੁਦਾਇ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬੈਠਣ 'ਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੀ ਸੰਤਾਲਵੀਂ ਪਉੜੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ:

ਦਿਚੈ ਪੁਰਬਿ ਦੇਵਣਾ ਜਿਸ ਦੀ ਵਸਤੁ ਤਿਸੈ ਘਰਿ ਆਵੈ।

ਬੈਠਾ ਸੋਢੀ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਰਾਮਦਾਸੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਹਾਵੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ 1574 ਈ. ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੀ 500 ਵਿਘਾ ਜ਼ਮੀਨ ਤੁੰਗ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਪਾਸੋਂ 700 ਅਕਬਰੀ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੇ ਮੁੱਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਇਸ ਨਗਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਚੱਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਜਗਾਉਣੀ ਅਰੰਭ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਸ ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਂ ਰਾਮਦਾਸਪੁਰ ਪੈ ਗਿਆ।

ਨਵਾਂ ਨਗਰ ਵਸਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਥੇ ਹੀ ਕਰ ਲਈ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਨਗਰ ਵਿੱਚ 52 ਕਿੱਤਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰੀਗਰ ਮੰਗਵਾਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਫ੍ਰੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। 1577 ਈ. ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਦੁੱਖਭੰਜਨੀ ਬੇਰੀ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਰੋਵਰ ਖੁਦਵਾਇਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਰੱਖਿਆ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਸਦਕਾ ਇਥੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਹਿਰ ਬਣ ਗਿਆ।

ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਰੌਣਕਾਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਜਿਸਦੇ ਬਾਰੇ ਮੁਹੰਮਦ ਲਤੀਫ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਅਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਣਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਨੀਂਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਸਾ ਧੁਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਸ਼ਾਂਤ ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਪਾਏ ਪੂਰਨਿਆਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਵੱਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਭਗਤੀ-ਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਕੌਮੀ ਜਜ਼ਬੇ ਦੀ ਤਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਛਕਣ ਦੇ ਰਾਹ ਟੁਰਨ ਲਈ ਉਹ ਤਿਆਰ ਹੋਏ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਾਸਤੇ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਕਾਇਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਦੋ ਵਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤਾਂ ਸਮੇਤ ਗੁਰੂ-ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ 30 ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ 22 ਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 8 ਵਾਰਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸੂਹੀ ਰਾਗੁ ਵਿੱਚ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਲਾਵਾਂ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੋਂ ਹੀ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਆਪਣਾ ਅੰਤਮ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਆਇਆ ਜਾਣ ਕੇ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਬਿਕ੍ਰਮੀ 1638 ਨੂੰ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾ ਗਏ।

TRANS-ALLIANCE
TOGETHER WE SAVE

FUEL DISCOUNTS

UPTO 80 CENTS PER GALLON DISCOUNT
MAJOR NETWORK OF TRUCK STOPS

FUEL CARDS

NO CREDIT - NO PROBLEM
BEST CUSTOMER SERVICE

FLEET ONE FACTORING

WE WANT TO MAKE FACTORING EASY FOR YOU
SAME-DAY FUNDING - NO HIDDEN FEES
COMPETITIVE RATES - 97% ADVANCE RATE

YOU BREAK DOWN

WE SHOW UP
24-HOUR ROADSIDE ASSISTANCE

TRUCK REPAIR & TIRE DISCOUNTS

GET NATIONAL ACCOUNT
NEARLY 3,000 HIGHLY SKILLED TECHNICIANS COAST TO COAST

FUEL MANAGEMENT

DAILY FUEL RATES IN PHONE APP

CALL FOR MORE INFO

(855)641-6955, (888)795-7035

ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ

ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਸੈਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹਨ ਕਈ ਲਾਭ

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਵੇਰੇ ਘਾਹ ’ਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਮਿਲਦੈ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ

ਅਕਸਰ ਇਹ ਤਾਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਚੱਪਲ ਪਾ ਕੇ ਘਰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਖੇਡਦੇ ਜਾਂ ਘੁੰਮਦੇ ਹੋਵੋਗੇ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚੱਪਲ ਨਾ ਪਾਓ ਅਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਚੱਲੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗੀ।

ਘਾਹ ’ਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਚੱਲਣ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਆਯੁਰਵੇਦ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਿਮਾਗ, ਦਿਲ, ਜਿਗਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇ ਵਰਗੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ’ਚ ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਘਾਹ ’ਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਚੱਲਣਾ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ।

ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮਜ਼ਬੂਤ

ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਤ੍ਰੇਲ ਨਾਲ ਭਿੱਜੀ ਘਾਹ ’ਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਤੁਰਨ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਰੋਗ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਸਮਰੱਥਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਤਲੇ ਵਿਚਲੇ ਸੈੱਲ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਰੇ ਘਾਹ ’ਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਤੁਰਨਾ ਸਾਡੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਤੁਰਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ’ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਤਣਾਅ ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਦੂਰ

ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਮੂਡ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਗੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਤ੍ਰੇਲ ਨਾਲ ਭਿੱਜੀ ਘਾਹ ’ਤੇ ਸੈਰ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਣਾਅ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਤੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ

ਜਦੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹਰੇ ਘਾਹ ’ਤੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਨ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਠੀਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਲਈ ਵਰਦਾਨ

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹਰੇ ਘਾਹ ’ਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਧਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ੂਗਰ ਵਿੱਚ ਫਾਇਦੇਮੰਦ

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਘਾਹ ’ਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਸ਼ੂਗਰ ਲੈਵਲ ਕੰਟਰੋਲ ’ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ੂਗਰ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਨੇ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ’ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਇੰਨਾ ਬੋਝ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ। ਸਮੇਂ ’ਤੇ ਭੋਜਨ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਸੌਣ ਅਤੇ ਜਾਗਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣਾ, ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਘਾਟ, ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਹੁਣ ਬੁਢਾਪੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੈਰ-ਸਿਹਤਮੰਦ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਕਾਰਨ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਮੋਟਾਪਾ, ਸ਼ੂਗਰ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪੀਸੀਓਐਸ ਇੱਕ ਐਂਡੋਕਰੀਨ ਡਿਸਆਰਡਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕ੍ਰੋਨਿਕ ਐਨੋਵੇਲੇਸ਼ਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਨਿਯਮਿਤ ਮਾਹਵਾਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰ ਵਧਣ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 3.7% ਤੋਂ 22.5% ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੰਗੀ ਖ਼ਬਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀਸੀਓਐਸ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਦਲਾਅ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਜੀ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਖਾਓ

ਜਦੋਂ ਪੀਸੀਓਐਸ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਖੁਰਾਕ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡਰੇਟ ਅਤੇ ਚਰਬੀ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਖੁਰਾਕ ਨਾਲ ਕਰੋ। ਪੀਸੀਓਐਸ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਇਨਸੁਲਿਨ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੰਡ ਅਤੇ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗੜ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜਟਿਲ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡਰੇਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਓਟਸ, ਭੂਰੇ ਚਾਵਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਅਨਾਜ ਬਾਜਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ। ਪੂਰੇ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਓਮੇਗਾ-3 ਦੇ ਸਰੋਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਖਰੋਟ, ਬਦਾਮ ਅਤੇ ਸਣ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ। ਇਹ ਸਥਿਰ ਬਲੱਡ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਪੱਧਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਨਸੁਲਿਨ ਦੇ ਪੱਧਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਸਪਾਈਕਸ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਟਾਮਿਨ ਈ ਅਤੇ ਸੀ ਨਾਲ ਪੀਸੀਓਐਸ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੁਹਾਸੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰੋ। ਜੈਤੂਨ ਦੇ ਤੇਲ, ਅਖਰੋਟ, ਐਵੋਕਾਡੋ ਅਤੇ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਬਰਾਨ ਦੇ ਤੇਲ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਚਰਬੀ ਦਾ ਵੀ ਸੇਵਨ ਕਰੋ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੌਲੀਅਨਸੈਚੁਰੇਟਿਡ ਫੈਟੀ ਐਸਿਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸੋਜ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਜਨਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਫਲਾਂ, ਹਰੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰੂਸੀਫੇਰਸ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਬਰੋਕਲੀ, ਗੋਭੀ, ਬ੍ਰਸੇਲਜ਼, ਸਪਾਉਟ, ਬੀਨਜ਼, ਦਾਲਾਂ, ਬਦਾਮ, ਬੇਰੀਆਂ, ਸ਼ਕਰਕੰਦੀ, ਕੱਦੂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਭੋਜਨ ਪੀਸੀਓਐਸ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ

ਪੀਸੀਓਐਸ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 30 ਮਿੰਟ ਦੀ ਆਮ ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰੋ। ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ ਸੈਰ, ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਜਾਂ ਤੈਰਾਕੀ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਨਸੁਲਿਨ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਪੀਸੀਓਐਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਇੱਕ ਆਮ ਸਮੱਸਿਆ, ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਤਣਾਅ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੋ

ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਪੀਸੀਓਐਸ ਵਿਚਕਾਰ ਡੂੰਘਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਜਿਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੀਸੀਓਐਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਰਟੀਸੋਲ ਤਣਾਅ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਸੀਓਐਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਣਾਅ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਰੁਟੀਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ, ਯੋਗਾ, ਡੂੰਘੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਜਾਂ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਰਗੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ। ਡੂੰਘੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੌਦੇ-ਆਧਾਰਿਤ ਪੋਸ਼ਣ ਖਾਓ

ਕੁਝ ਪੂਰਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੀਸੀਓਐਸ ਨਾਲ ਲੜਨ ਅਤੇ ਹਾਰਮੋਨਲ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੀਸੀਓਐਸ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਜੜੀ-ਬੂਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸਪੈਰਗਸ, ਚੈਸਟਬੇਰੀ, ਗੋਖਰੂ, ਫਲੈਕਸ ਸੀਡਜ਼, ਅਸ਼ੋਕਾ ਅਤੇ ਐਲੋਵੇਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਜੜੀ ਬੂਟੀਆਂ ਓਵੂਲੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਰਮੋਨਲ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੌਣ ਅਤੇ ਜਾਗਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ

ਹਾਰਮੋਨ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਚੰਗੀ ਨੀਂਦ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੀਸੀਓਐਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ’ਤੇ ਸੌਣ ਅਤੇ ਜਾਗਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। 7 ਤੋਂ 8 ਘੰਟੇ ਦੀ ਨੀਂਦ ਲਓ। ਚੰਗੀ ਨੀਂਦ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਪੀਸੀਓਐਸ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ’ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ

ਕਿਸ਼ਤ ਪਹਿਲੀ

ਦੋ-ਕਮੀਜ਼ਾਂ

ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ

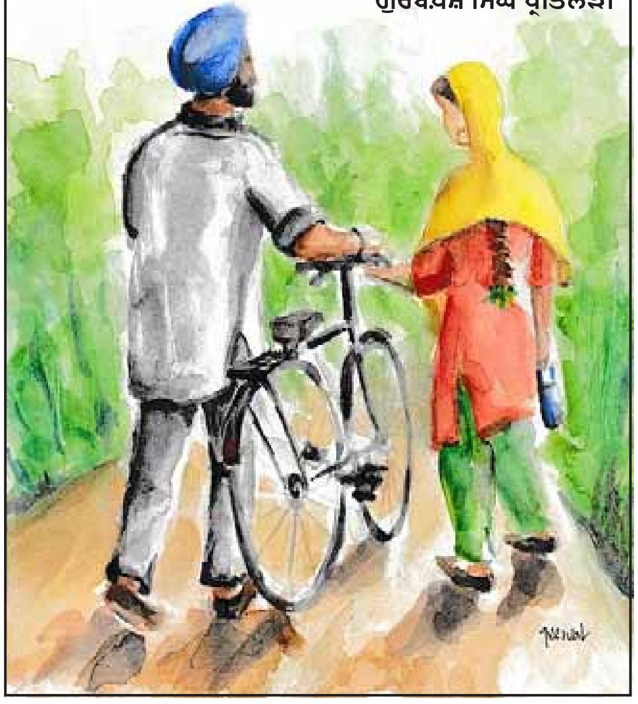

ਅੱਜ ਰਿਤੂ-ਰਾਜ ਨੂੰ ਬੜਾ ਚਾਅ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਅਖ਼ੀਰਲੀ ਹੋਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਚਾਅ ਏਨਾ ਆਪਣੇ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿੰਨਾ ਆਪਣੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਦੋ ਕਮੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਨ ਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮੀਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਕੇਸਰੀ ਛਿੱਟੇ ਪਏ ਹੋਏ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫ਼ੈਸ਼ਨ ਬੜਾ ਪੁਰਾਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਮੀਜ਼ਾਂ ਰਿਤੂ ਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਖ਼ੀਰਲੀ ਹੋਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਚਮੜੇ ਦੇ ਇਕ ਅਟੈਚੀਕੇਸ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਦੇ ਸਨ, ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਬੂਹੇ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਇੱਕ ਕਮੀਜ਼ ਇੱਕ ਗਲ਼ ਪਾ ਲੈਂਦੇ, ਤੇ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਟੰਙਣੇ ਉਤੇ ਸੋਧ ਕੇ, ਉਹਦਾ ਅੱਗਾ-ਪਿੱਛਾ ਚੁੰਮ ਕੇ ਇੱਕ ਥੰਮ੍ਹੀ ਉਤੇ ਟੰਗ ਦੇਂਦੇ ਸਨ। ਫੇਰ ਇਕ ਸਡੌਲ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦੀ ਗੰਗਾ-ਸਾਗਰ ਦੀ ਟੂਟੀ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਛਿਣਕੇ ਅੱਗੇ ਤੇ ਦੋ ਪਿੱਛੇ ਸੁੱਟਦੇ ਸਨ।

ਘਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਰਿਤੂ-ਰਾਜ ਨੇ ਜਦੋਂ ਦੀ ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲੀ ਸੀ, ਉਹ ਵਿਰਲਾਂ-ਝੀਤਾਂ ਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਝਾਤੀਆਂ ਮਾਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਅੰਮੀ ਉਹਨੂੰ ਤਾੜਨਾ ਕਰ ਦੇਂਦੀ ਸੀ, ਨਾ ਰਿਤੂ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਪਰ ਰਿਤੂ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਇਉਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਹਿਮ ਲੱਗਾ ਰਹੇ। ਉਹਦੀ ਉਮਰ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਦੀ ਅੰਮੀ ਉਹਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਹੁੰਦੀ।

ਪਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਆਖਦੇ — ਨਾ ਕੁੜੀਏ, ਰਿਤੂ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਨਾ ਹੋ — ਇਹ ਉਤਸੁਕ ਹੈ ਸੁਣਨ ਲਈ, ਤੇ ਮੈਂ ਉਤਸੁਕ ਹਾਂ ਇਹਨੂੰ ਸੁਣਾਨ ਲਈ; ਪਰ ਸੁਣਾਨੀ ਇਹ ਇਹਨੂੰ ਇਹਦੀ ਓਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਰਿਤੂ ਪੁੱਤਰ ਹੋਰ ਚੌਂਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਓਸ ਉਮਰ ਦਾ ਹੋ ਜਾਏਂਗਾ! ਉਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਤੂੰ ਵੀ ਉਡੀਕ ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਉਡੀਕਾਂਗਾ।

ਤੇ ਅੱਜ ਉਹ ਦਿਨ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਤੂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਚਾਅ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਰਾਜ਼ਦਾਨ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਉਹਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਨੋਖੀ ਤਬੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਉਮਰ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਹਰ ਵੇਲੇ ਕੰਮੀਂ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਉਦਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖਿਆ। ਹੱਸਦੇ ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਸੁਖਾਲੀ ਤੇ ਰੌਸ਼ਨ ਸੀ। ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਕੋਈ ਲਕੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਰਿਤੂਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੇਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪਣੇ ਧਿਆਨ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਕਦੇ ਰਿਤੂ ਅੱਖ ਚੁਰਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਏਸ ਕਮਰਿਓਂ ਬਾਹਰ, ਲਗਭਗ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਮੁਸਕਰਾਂਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਜਿਹਾ ਬੱਦਲ ਉਠਦਾ ਰਿਤੂ ਵੇਖਦਾ ਸੀ। ਰਿਤੂ ਦੇ ਛੁੱਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪੇ ਵਿੱਚ ਮਗਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੋਣ ਦੇਂਦੇ।

ਚਾਰ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਰਿਤੂ ਨੇ ਗਿਣ-ਗਿਣ ਕੇ ਲੰਘਾਏ ਸਨ। ਉਹ ਅੱਜ ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਉਹਦੇ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਦਾ ਖਾਣਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਖਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੂਹਾ ਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਇਕ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੂਹਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤੇ ਰਿਤੂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਰਿਤੂ ਦੀਵਾਨ ਉਤੇ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਜਵਾਨੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਦਬ ਨੇ ਅੱਜ ਨਿਰਾਸਤਾ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਹਮਣੀ ਥੰਮ੍ਹੀ ਉਤੇ ਲਟਕਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮਹਾਨ ਜਜ਼ਬੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਕਮੀਜ਼ ਉਹਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਲ਼ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨੋਖੀਆਂ ਤਾਂਘਾਂ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਪੇਟਾ ਸੀ।

ਉਹਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਾਲ ਸਫ਼ੈਦ ਸਨ, ਪਰ ਰਿਤੂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੇਡਾ ਬਾਲ ਹੀ ਦਿੱਸਦੇ ਸਨ, ਤੇ ਅੱਜ ਉਹ ਉਹਦੇ ਵਾਂਗ ਜਵਾਨੀ-ਚੜ੍ਹੇ ਦਿੱਸ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਓਹੀ ਚਾਨਣ ਸੀ, ਤੇ ਵੇਖਣ ਜਾਣਨ ਦਾ ਓਹੀ ਚਾਅ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ।

ਬੜੀ ਕੋਮਲ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਟੰਙਣੇ ਉਤੋਂ ਕਮੀਜ਼ ਲਾਹ ਲਿਆਏ, ਜਿਦ੍ਹੀ ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਮੋਢੇ ਉਤੇ ਤੇ ਦੂਜੀ ਦੂਜੇ ਮੋਢੇ ਉਤੇ ਪਲਮਾ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲ਼ ਪਈ ਕਮੀਜ਼ ਉਹਦੇ ਹੇਠਾਂ ਲੁਕ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਿਤੂ-ਰਾਜ ਕੋਲ ਆਏ, ਤਾਂ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ਰਿਤੂ-ਰਾਜ ਉਠ ਖਲੋਤਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਆਦਰ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਆਪ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਬਹਿ ਗਏ।

ਰਿਤੂ, ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ, ਤੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਏਂ?

ਹਾਂ ਜੀ!

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਰਿਤੂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਆਪਣੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਥਿੜਕ ਗਈ ਸੀ। ਹੋਰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸੰਗ ਆ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਉਹਦੀ ਸਭ ਸੰਗ ਲਾਹ ਦੇਂਦਾ ਸੀ। ਤਾਂ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਪੁੱਛੇ, ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਭੇਤ ਹੈ ਜਿਦ੍ਹੀ ਗੁੱਝੀ ਉਦਾਸ ਝਲਕ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਖ਼ੁਸ਼-ਰਹਿਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਤਾੜੀ ਹੋਵੇ।

ਮੇਰੇ ਰਿਤੂ ਰਾਣੇ — ਅੱਜ ਪੰਜਾਹ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਜੇਡਾ ਸਾਂ। — ਓਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੜਾ ਨਿਗੂਣਾ ਸਮਝਦਾ ਸਾਂ। ਵੇਖਦਾ ਸਾਂ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਅਮੀਰੀ ਵੀ ਏ, ਦੋਸਤੀ ਵੀ ਏ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਮੁੰਡੇ ਏਸ ਜਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਨੇ, ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਜੀਕਰ ਦੂਰੋਂ ਖਲੋਤਿਆਂ ਮੈਂ ਕਈ ਖ਼ੁਸ਼-ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਸਨ।

ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਤੂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਥਪਕਾ ਕੇ ਆਖਿਆ, ਪਰ ਰਿਤੂ ਪੁੱਤਰ, ਉਹ ਖ਼ਿਆਲ ਮੇਰਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗ਼ਲਤ ਸੀ, ਤੇ ਜਿਸ ਚੰਗੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਏਸ ਗ਼ਲਤ-ਖ਼ਿਆਲੀ ਦੇ ਦਾਬੂ ਅਸਰ ਹੇਠੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਉਹਦੀ ਇਹ ਕਮੀਜ਼ ਏ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾਇਆ, ਤੇ ਰਿਤੂ ਦਾ ਸਿਰ ਓਦੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਝੁਕ ਗਿਆ, ਤੇ ਉਹਦੇ ਜਵਾਨ ਬੁੱਲ੍ਹ ਉਸ ਅਦਰਾਈ ਕਮੀਜ਼ ਨੂੰ ਲੱਗ ਗਏ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਰਿਤੂ ਦੇ ਏਸ ਰਵੱਈਏ ਨਾਲ ਮੁਗਧ ਹੋ ਗਏ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਹਦਾ ਸਿਰ ਚੁੰਮ ਕੇ ਆਖਿਆ, ਬੜਾ ਬੀਬਾ ਪੁੱਤਰ ਏਂ ਤੂੰ! ਓਦੂੰ, ਰਿਤੂ-ਰਾਣੇ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਜੇਡੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਵੱਡੀ ਸੀ — ਇਹਦਾ ਨਿਰਣਾ ਮੈਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਮੇਰਾ ਪੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਵਰਗੀ ਜਿੰਦ ਅੱਗੇ ਕਦੇ ਮੈਂ ਕੋਈ ਵੇਖੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਏਡੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗੀ ਕਿ ਓਦੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ-ਚੰਗਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਤੂੰ ਓਦਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੈਂ — ਮੈਂ ਵੇਖੀ, ਉਹ 'ਪਿਆਰ-ਕਹਾਣੀਆਂ' ਸਨ, ਪਰ ਰਿਤੂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿਆਰ -ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾਵਾਂ ਵਰਗੀ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। — ਉਹ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਕਦੇ ਮੈਨੂੰ 'ਕਾਕਾ' ਆਖਦੀ — ਓਥੇ ਸਾਰੇ ਮੈਨੂੰ 'ਕਾਕਾ' ਆਖਦੇ ਸਨ — ਕਦੇ 'ਭਰਾ' ਆਖਦੀ ਤੇ ਕਦੇ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਵੀ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦੀ ਸੀ, ਤੇ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹਨੂੰ 'ਭੈਣ' ਹੀ ਆਖਦਾ ਸਾਂ।

ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹਿਆ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹੋ ਚਾਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੁਖੀ ਵੱਸੇ ਤੇ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਮੁੰਡਾ ਲੱਗ ਜਾਵਾਂ — ਤਾਂ ਮੈਂ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਆਦਮੀ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ। ਜੀਕਰ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਉਤੇ ਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਐਤਕੀਂ ਰੱਬ ਪਾਸ ਕਰਾ ਦੇਵੇ, ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਖ਼ੂਬ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਪਾਸ ਹੋਵਾਂਗੇ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਏ ਤੇ ਪਲਮਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਦਾ ਪੱਲਾ ਪਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾ ਕੇ, ਗਲ਼ ਪਈ ਕਮੀਜ਼ ਦੇ ਰੰਗ-ਛਿੱਟਿਆਂ ਉਤੇ ਪੋਟੇ ਫੇਰਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ, ਇਹ ਰੰਗ-ਛਿੱਟੇ ਉਹਦੇ ਹੱਥੀਂ ਮੇਰੀ ਏਸ ਕਮੀਜ਼ ਉਤੇ ਡਿੱਗੇ ਸਨ — ਉਹ ਬੜੇ ਹੀ ਪਿਆਰੇ ਹੱਥ ਸਨ — ਰਿਤੂ-ਰਾਜ!

ਤੇ ਪਲਮਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਦੇ ਪੱਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੇਰ ਆਪਣੀ ਕਮੀਜ਼ ਉਤੇ ਕਰ ਲਏ।

ਇਹ ਕਮੀਜ਼ ਉਹਦੇ ਗਲ਼ ਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਏ, ਤੇ ਏਸ ਕਮੀਜ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤ-ਕਹਾਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ-ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਖ਼ੁਸ਼ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਏਸ ਕਮੀਜ਼ ਦੀ ਪੰਜਾਹਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇ-ਗੰਢ ਉਤੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਏਂ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਦਾ ਹੀ ਵਧਾਅ ਏਂ, ਤੱਦੇ ਅੱਜ ਤੂੰ ਅਦਬ ਦੀ ਮੂਰਤ ਬਣਿਆ ਬੈਠਾ ਏਂ। ਏਸ ਕਮੀਜ਼ ਦੀ ਮਲਕਾ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹੁਸਨ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਅਦਬ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੀ ਔਖੇ ਤੇ ਕੀ ਸੌਖੇ, ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਤਹਿ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਦਾ ਕੋਮਲ ਲਿਸ਼ਕਾਰਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹ ਕੁੜੀ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਨੂੰ ਸੁਹਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗੀ, ਆਪਣੇ ਮਹੱਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਉਹ ਚਰਚਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਉਹ ਘਟ ਹੀ ਬੋਲਦੀ ਸੀ। ਕਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਮੇ-ਝੰਮੇ, ਕਈ ਅਮੀਰ, ਕਈ ਸੁਹਣੇ ਤੇ ਖ਼ਰਚੀਲੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂ। ਉਹਦੇ ਮਹੱਲੇ ਦਾ ਗ਼ਰੀਬ ਜਿਹਾ ਪਰਾਹੁਣਾ, ਇਕ ਜੋੜਾ ਕਪੜਿਆਂ ਦਾ ਧੋ ਲੈਂਦਾ, ਦੂਜਾ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਸਾਂ।

ਪਰ ਰਿਤੂ, ਉਹਦੀ ਸਖ਼ਾਵਤ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਦਿਲ ਸਦਕੇ ਹੋ ਹੋ ਪੈਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਉਹਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਆਖਿਆ ਤੇ ਉਸ ਮੈਥੋਂ ਕਰਾ ਲਿਆ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਮੁਸਕਰਾਂਦੀ ਮੈਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖਿਆ — ਉਹ ਮਗ਼ਰੂਰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸੀ — ਰਿਤੂ, ਉਹ ਸਗੋਂ ਬੜੀ ਸੋਘੀ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਅਦਬ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿ ਜਿਸ ਅਦਬ ਦੇ ਰੁਬਰੂ ਹੁਸਨ ਬੇ-ਨਕਾਬ ਹੋ ਸਕਦੈ — ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਮੁਸਕਰਾਅ ਕੇ ਮਿਲਦੀ ਸੀ।

ਏਸ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਨੇ ਨਿਗੂਣੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਉਡਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਆਖਾਂ: ਜਿਦ੍ਹੇ ਨਾਲ ਮੁਸਕਰਾ ਸਕਦੀ ਏ, ਉਹ ਨਿਗੂਣਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦੈ? ਦੂਜੇ ਮੁੰਡੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਈਰਖਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਪਰ ਮੈਂ ਕੁਝ ਮੰਗਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਾਂ, ਸਿਰਫ਼ ਏਨਾ ਹੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਵੇ — ਇਹੀ ਕਿ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਗ਼ਰਜ਼ੋਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਏਡੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗੀ ਸੀ ਜੇਡਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਿਆ। ਬਸ! ਤੇ ਓਸ, ਰਿਤੂ, ਮੈਨੂੰ ਸੱਚੀਂ ਪਛਾਣ ਲਿਆ — ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਝਦੀ ਸੀ ਜੋ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਧਾਰਨਾ ਧਾਰ ਲਈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਮੈਂ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਆਦਮੀ ਬਣਾਂਗਾ ਜਿਦ੍ਹੇ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਦਲੇਰੀ ਵਧ ਗਈ, ਮੇਰੀ ਤੋਰ ਚੰਗੀ ਹੋ ਗਈ, ਮੇਰੀ ਸਿਹਤ ਚਮਕ ਪਈ, ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੈਨੂੰ ਬੇ-ਲਿਹਾਜ਼ ਤਕਦੀਰ ਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਇਕ ਪੀਂਘ ਦਿੱਸਣ ਲੱਗ ਪਈ, ਜਿਸ ਪੀਂਘ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਉੱਚਾ ਕੋਈ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੇ ਓਨੀ ਉੱਚੀ ਉਹ ਇਹਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾ ਸਕਦੈ। ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਹੀ ਮਿੱਠਾ ਹੁਲਾਰਾ ਆਇਆ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਮੈਂ ਏਸ ਹੁਲਾਰੇ ਵਿਚ ਬਣਾਏ, ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਮੈਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਿਰ-ਤੋੜ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਪਰ ਰਿਤੂ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਉਹ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਝਾਤੀਆਂ ਮਾਰਦਾ ਰਿਹਾ ਏ। ਸੁਣੋ, ਪੁੱਤਰ ਜੀ — ਇਹੀ ਹੋਲੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਸਾਡੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਗਹਿਮਾ-ਗਹਿਮ ਸੀ। ਮੁੰਡੇ, ਕੁੜੀਆਂ, ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ, ਮਰਦ ਸਭ ਰੰਗ-ਰੱਤੇ ਸਨ। ਕਈ ਤਾਂ ਨਿਰਾ ਖਰੂਦ ਹੀ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਖ਼ੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਰੁੱਸ-ਰੁਆ ਦੇਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਕ-ਦੋ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਰਾਂਗਲੀ ਮੁਸਕਰਾਂਦੀ ਹੋਲੀ ਵੀ ਵੇਖੀ। ਹਲਕੇ ਰੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਲਾਬ ਦਾਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਛਿੱਟੇ, ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਗੁਲਾਲ ਦੇ ਧੂੜੇ

ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੰਗਾ-ਸਾਗਰ ਵਿਚੋਂ ਕਮੀਜ਼ ਉਤੇ ਦੋ ਟੋਪੇ ਲਾਏ, ਰਿਤੂ ਨੂੰ ਭਿੰਨੀ ਭਿੰਨੀ ਸੁਗੰਧ ਆਈ।

ਮੈਂ, ਰਿਤੂ, ਉਸ ਗਲੀ ਦਾ ਪਰਾਹੁਣਾ ਸਾਂ। ਅਖ਼ੀਰਲੇ ਦਿਨ, ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਦ੍ਹਾ ਜੀਅ ਕਰੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਉਹਦੇ ਉਤੇ ਰੰਗ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਕੱਟਣ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਂ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਕ ਅਮੀਰ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਹਿਸਾਬ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ ਚਾਰ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨੇ ਮੈਂ ਲੈਣਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਕ ਰੁਪਈਆ ਉਹਦੇ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕੇ ਮੈਂ ਗੰਗਾ-ਸਾਗਰ ਖ਼ਰੀਦ ਲਿਆਇਆ ਸਾਂ। ਇਹਨੂੰ ਮੈਂ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰ ਲਿਆ, ਵਿੱਚ ਸੁੱਚਾ ਕੇਸਰ ਘੋਲ ਦਿੱਤਾ — ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਹੁਣ ਵੀ ਘੋਲਿਆ ਏ।

ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਉਂਗਲ ਭਰ ਕੇ ਰਿਤੂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਬਿੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਰਿਤੂ ਅਚੰਭਿਤ ਹੋਇਆ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਅਦਰਾਈ ਹੋਈ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਭਾਹ ਸੀ।

ਉਹ ਸਾਰੀ ਰਾਤ, ਰਿਤੂ, ਮੈਂ ਇਹੀ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ ਜੇ ਉਹ ਹੋਲੀ ਖੇਡਣ ਬਾਹਰ ਹੀ ਨਾ ਆਈ ਤਾਂ? — ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਹੋਲੀ ਖੇਡੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਹੁਣ ਉਹਦੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਓਡਾ ਡਰੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ — ਦਸ ਕੁ ਵਜੇ ਤਕ ਜਦੋਂ ਖਰੂਦੀ ਟੋਲੀਆਂ ਦੂਰ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਗੰਗਾ-ਸਾਗਰ ਫੜ ਕੇ ਦੋ ਵਾਰੀ ਉਹਦੇ ਘਰ ਅੱਗੋਂ ਲੰਘਿਆ ਤੇ ਮੁੜ ਆਇਆ। ਤੀਜੀ ਵਾਰੀ ਓਸ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਲਿਆ ਤੇ ਉਹ ਬੂਹੇ ਉਤੇ ਆ ਗਈ।

ਕਿਉਂ, ਕਾਕੇ ਨੂੰ ਹੋਲੀ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ?

ਮੈਂ ਸ਼ਰਮਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਮੂੰਹੋਂ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਬਣਾ ਹੀ ਲਈ।

(ਚਲਦਾ)

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ

ਕਾਲੀ ਧੁੱਪ

ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਤਿੱਖੜ ਦੁਪਹਿਰ। ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਅੱਗ ਵਰ੍ਹਦੀ ਪਈ ਸੀ।

ਸਵੇਰੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਮਾਵਾਂ ਧੀਆਂ, ਪੈਲੀ-ਪੈਲੀ ਫਿਰ ਕੇ ਵੱਢਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿੱਟੇ ਚੁਣ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਹੱਡ ਭੰਨਵੀਂ ਮਿਹਨਤ, ਮਸਾਂ ਮਰਕੇ ਇੱਕ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ।

ਬੁੱਢੜੀ ਮਾਂ ਥੱਕ ਕੇ ਵੱਢ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਬੇਰੀ ਹੇਠਾਂ ਬੈਠ ਗਈ। ਪਰ ਧੀ ਸਿੱਟੇ ਚੁਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਚੁਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਸੀਨਾ ਚੋ ਚੋ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਂਵਲੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਘੁਲਦਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਪਰ੍ਹੇ ਸੜਕ ਉਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਡੰਡੀ ਡੰਡੀ, ਮਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਕੁੜੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੁੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਕਾਲੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਲਾਈ, ਛਤਰੀਆਂ ਤਾਣੀ। ਫਿੱਟ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਗੋਲਾਈਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਵਾਂਗ ਮਚਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਰੁਮਾਲਾਂ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦਿੰਦੀਆਂ,ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀਆਂ,ਖਿੜ-ਖਿੜ ਹੱਸਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਗਈਆਂ।

ਧੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਕਿੰਨ੍ਹਾ ਚਿਰ ਪਿਛੋਂ ਵੇਖਦੀ ਰਹੀ। ਪਸੀਨਾ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਤਾਈਂ ਚੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਥਕਾਵਟ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਲੱਕ ਵਿਚੋਂ ਪੀੜਾਂ ਨਿਕਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਢਿੱਡ ਵਿਚ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਵੱਟ ਪੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਿੰਡੇ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਸੂਈਆਂ ਚੁਭ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਹੁਣੇ ਡਿੱਗ ਪਵੇਗੀ। ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ ਉਹ ਮਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਬੇਰੀ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ। ਬੇਰੀ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਰਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਧੁੱਪ ਛਣ-ਛਣ ਕੇ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ।ਟਾਕੀਆਂ ਲੱਗੀ ਸਲਵਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਗਿੱਟਿਆਂ ਤੋਂ ਉਤਾਂਹ ਚੁੱਕਿਆ। ਫਿਰ ਪਾਟੀ ਚੁੰਨੀ ਨਾਲ ਮੁੜ੍ਹਕਾ ਪੂੰਝਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਅੰਗ- ਅੰਗ ਥਕਾਵਟ ਵਿਚ ਨਿੰਦਰਾਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਜੀਅ ਕੀਤਾ ਛਾਵੇਂ ਲੰਮੀ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਸੌਂ ਜਾਵੇ,ਬੱਸ,ਸੌਂ ਜਾਵੇ।

ਤੇ ਫਿਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮਹਿਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੂਰ ਪਿੰਡ ਵੜਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਿੱਠਾਂ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਗੱਡੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਖ਼ਿਆਲ ਆਇਆ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਣ ਲੱਗੀ, ਮਾਂ,ਨੀ ਮਾਂ! ਅੜੀਏ! ਭਲਾ ਜਵਾਨੀ ਕਦੋਂ ਕੁ ਆਉਂਦੀਹੈ?

ਬੁੱਢੜੀ ਮਾਂ ਨੇ ਚੁੱਚੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਧੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵੱਲ ਡੂੰਘਾ ਤੱਕਿਆ। ਫਿਰ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ਰ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਪੁੱਤ! ਜਦੋਂ ਬਹੁਤਾ ਹਾਸਾ ਆਵੇ। ਖਿੜ-ਖਿੜਾ ਕੇ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਤੋਂ।

ਕੁੜੀ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੇ ਜਹਾਨ ਦਾ ਦਰਦ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਹਾਇ !ਹਾਇ! ਨੀਂ ਮਾਂ! ਇਹ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬੜਾ ਆਇਆ ਸੀ।

ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਸਿੱਟਾ ਉਸ ਉਂਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਲ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਦੂਰ ਤੱਕ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਕਾਲੀ ਧੁੱਪ ਧਰਤੀ ਦਾ ਪਿੰਡਾ ਲੂਹ ਰਹੀ ਸੀ।

ਮੇਰੀ ਕਲਮ

ਅਧਿਆਰੇ ਦੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ

ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੁੰਦਰਾ
ਕਵੈਂਟਰੀ, ਯੂ.ਕੇ.
07748772308

ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਨੇ ਅਰਾਈਂ ਨੂੰ, ਚਾਰ ਕੱਟੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਧਿਆਰੇ,
ਕਹਿੰਦਾ ਜਾਹ ਤੂੰ ਪਾਲ਼ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ, ਹੋ ਜਾਣ ਤੇਰੇ ਵਾਰੇ ਨਿਆਰੇ।

ਵੱਡੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਗੱਭਣ ਹੋਵਣ, ਬਣ ਜਾਣ ਜਦੋਂ ਲਵੇਰੀਆਂ,
ਦੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਂ ਰੱਖ ਲਵੀਂ ਤੂੰ, ਅਤੇ ਦੋ ਮੋੜ ਦੇਵੀਂ ਮੇਰੀਆਂ।

ਸੌਦਾ ਪੁੱਗਦਾ ਲੱਗਦਾ ਦੇਖ ਕੇ, ਅਰਾਈਂ ਨੇ ਝੱਟ ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ,
ਜੱਟ ਦੇ ਖੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ, ਅਰਾਈਂ ਨੇ ਹਰ ਕੱਟੀ ਹੱਕ ਲਿੱਤੀ।

ਕੁੱਝ ਮਹੀਨੇਂ ਬੀਤ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਅਰਾਈਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ,
ਦੋ ਕੱਟੀਆਂ ਉਸ ਅੱਗੇ ਵੇਚ ਕੇ, ਬਣਦੀ ਰਕਮ ਜੇਬੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈ।

ਗੱਲ ਫੈਲ ਗਈ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ, ਚੁਗਲਖੋਰ ਜਾ ਚੁਗਲੀ ਕੀਤੀ,
ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਦੇ ਕੰਨ ਭਰ ਭਰ ਕੇ, ਲਾਈ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਪਲੀਤੀ।

ਚੁੱਕ ਚੁਕਾ ਕੇ ਪੰਚਾਇਤ ਕਰਨ ਤੱਕ, ਨੌਬਤ ਆ ਗਈ ਆਖ਼ਰ,
ਕੱਠੇ ਹੋ ਸਭ ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਨੇ, ਬੈਠਣ ਲਈ ਵਿਛਾ ਲਈ ਚਾਦਰ।

ਇਲਜ਼ਾਮ ਅਰਾਈਂ ਦੇ ਸਿਰ ਦੱਸ ਕੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਫਾਈ,
ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਅਰਾਈਂ ਨੇ ਫਿਰ, ਵਿੱਥਿਆ ਆਪਣੀ ਇੰਝ ਸੁਣਾਈ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਾਲਕੋ, ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਹੈ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚਾ,
ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਮਦਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਮੈਂ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਪੱਕਾ।

ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕੱਟੀਆਂ ਨੂੰ, ਵੇਚਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੱਕ ਹੈ,
ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਦੀਆਂ ਦੋ, ਕੱਟੀਆਂ ਬਣ ਜਾਣਾ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ।

ਜੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇ ਤੁਸਾਂ ਸਭ ਨੂੰ, ਆਪਣੀਆਂ ਹੁਣੇ ਇਹ ਦੋ ਲੈ ਜਾਵੇ,
ਸਾਰੇ ਝਗੜੇ ਦਾ ਹੱਲ ਹੈ ਸੌਖਾ, ਹੁਣੇ ਹੀ ਬਹਿ ਕੇ ਗੱਲ ਮੁਕਾਵੇ।

ਸੁਣ ਕੇ ਗੱਲ ਅਰਾਈਂ ਦੀ ਸਾਰੀ, ਸਾਰੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹੱਕੇ ਬੱਕੇ,
ਸਮਝੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਇਹ ਮਾਜਰਾ, ਕੋਈ ਖੱਬੇ ਤੱਕੇ, ਕੋਈ ਸੱਜੇ ਤੱਕੇ।

ਖਿੜ ਖਿੜ ਫੁੱਲਾ ਕਚਨਾਰ ਦਿਆ

ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ

ਕੂਲਾਂ ਵਗਦੀਆਂ ਓ, ਖਿੜ ਖਿੜ ਫੁੱਲਾ ਕਚਨਾਰ ਦਿਆ ।
ਅਸੀਂ ਅੱਥਰੂ ਵੀ ਬੀਜੇ, ਅਸੀਂ ਮੁੜ੍ਹਕਾ ਵੀ ਬੀਜਿਆ ।
ਤੇਰੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਦਾ ਹਾਲਾਂ, ਚਿੱਤ ਨਹੀਂ ਗੀਝਿਆ ।
ਸਾਡੇ ਖ਼ਾਬਾਂ ਵਿਚ ਓ, ਸਾਡੇ ਖ਼ਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਨਤਾਂ ਮਾਰਦਿਆ ।
ਕੂਲਾਂ ਵਗਦੀਆਂ ਓ

ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀਆਂ, ਅੰਗ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਬਾਂਝ ।
ਤਾਂ ਵੀ ਧਰਤੀ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲੋਚਦੀ, ਧਰਤੀ ਦੀ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ।
ਸਾਡੀ ਭੋਂ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਜਾਨੀਆਂ, ਰੰਗ ਪੋਲੇ ਪੋਲੇ- ਮਿੱਟੀ ਤੇ ਖਲਾਰਦਿਆਂ ।
ਕੂਲਾਂ ਵਗਦੀਆਂ ਓ

ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇ ਜਾ, ਰੰਗ ਰੂਪ ਆਪਣਾ, ਤੇ ਪੌਣਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਜਾ ਛੋਹ ।
ਜਿੰਦੜੀ ਨੂੰ ਦੇ ਜਾ, ਤਰੇਲਾਂ ਦਾ ਰੋਣਾਂ, ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਧੁਲ ਜਾਏ ਵਿਓ ।
ਓ ਸਜਣਾਂ ਦੀ-ਮਿੱਠੀ ਮਿੱਠੀ ਨੁਹਾਰ ਦਿਆ ।
ਕੂਲਾਂ ਵਗਦੀਆਂ ਓ

ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਲਾਇਆ ਬਾਗੀਂ ਕੇਵੜਾ, ਦੂਤੀਆਂ ਨੇ ਕਾਲਖਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ।
ਕਾਲਖਾਂ ਦੇ ਬੂਟਿਆਂ ਨੇ ਕਾਲਖਾਂ ਖਲਾਰੀਆਂ, ਪਤ੍ਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਲੂਟੇ ।
ਕਾਲਖਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ, ਨਕਸ਼ ਗਵਾਚ ਗਏ, ਫੁੱਲਾ ਬਲੰਬਰੀ ਧਾਰਦਿਆ ।
ਕੂਲਾਂ ਵਗਦੀਆਂ ਓ, ਖਿੜ ਖਿੜ ਫੁੱਲਾ ਕਚਨਾਰ ਦਿਆ ।

ਚਿੜੀਆਂ

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ

ਚਿੜੀਆਂ ਸੀ ਕੁਝ ਬੈਠੀਆਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਤਾਰ 'ਤੇ
ਚੁੰਝ-ਚਰਚਾ ਸੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਬਦਲ ਰਹੇ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ
ਇੱਕ ਉਡਾਰੀ ਬਾਅਦ ਜਦ ਚਿੜੀਆਂ ਮੁੜ ਕੇ ਪਰਤੀਆਂ
ਗਾਇਬ ਕਿਧਰੇ ਹੋ ਗਈ, ਬੈਠੀਆਂ ਸੀ ਜਿਸ ਤਾਰ 'ਤੇ
ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਧਰਤ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਵਾਸਤੇ
ਕੱਲ ਉਹ ਆਏ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ, ਧੂੜ ਉਡਾਉਂਦੀ ਕਾਰ 'ਤੇ
ਰੁੱਖ ਖੜੋਤੇ ਦੇਖਦੇ, ਫੁੱਲ ਖਿੜ ਖਿੜ ਕੇ ਹੱਸਦੇ
ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹੌਂਕਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਰਫਤਾਰ 'ਤੇ
ਬੰਦੇ ਕਿੱਧਰ ਜਾ ਰਹੇ ? ਫੁੱਲ ਪੁੱਛਦੇ, ਰੁੱਖ ਆਖਦੇ
ਖੁਸ਼ ਹੋਵਣ ਜਾ ਰਹੇ, ਹਰ ਇਕ ਕਾਰ ਸਵਾਰ 'ਤੇ
ਸੁੱਕੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗਰਾਂ ਕਿਧਰ ਉਡਦੇ ਜਾ ਰਹੇ
ਕੈਸਾ ਝੱਖੜ ਝੁੱਲਿਆ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ

ਨੀ ਫੁੱਲਾਂ ਵਰਗੀਓ ਕੁੜੀਓ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ

ਨੀ ਫੁੱਲਾਂ ਵਰਗੀਓ ਕੁੜੀਓ !
ਨੀ ਚੋਭਾਂ ਜਰਦੀਓ ਕੁੜੀਓ
ਕਰੋ ਕੋਈ ਜਿਉਣ ਦਾ ਹੀਲਾ
ਨੀ ਤਿਲ ਤਿਲ ਮਰਦੀਓ ਕੁੜੀਓ
ਤੁਹਾਡੇ ਖਿੜਨ 'ਤੇ ਮਾਯੂਸ ਕਿਉਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਲਗਰਾਂ
ਤੇ ਰੁੱਖ ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਕਾਹਤੋਂ ਨੀਵੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ
ਇਹ ਕੈਸੀ ਬੇਬਸੀ ਹੈ ਬਣਦੀਆਂ ਕੁੱਖਾਂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਕਬਰਾਂ
ਮਿਲੇ ਕਿਉਂ ਜੂਨ ਹਉਕੇ ਦੀ
ਨੀ ਹਾਸੇ ਵਰਗੀਓ ਕੁੜੀਓ
ਕੋਈ ਬੂਟਾ ਕੋਈ ਸਾਇਆ ਤੁਹਾਡਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ
ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਰ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਚੰਦੋਆ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਤਣਦਾ
ਕਿਤੇ ਤਾਂ ਅੰਤ ਵੀ ਹੋਊ ਥਲਾਂ ਦੀ ਏਸ ਸੁਲਗਣ ਦਾ
ਨੀ ਬੂਟੇ ਲਾਉਂਦੀਓ ਕੁੜੀਓ
ਨੀ ਛਾਵਾਂ ਕਰਦੀਓ ਕੁੜੀਓ
ਸਮੇਂ ਦੇ ਨ੍ਹੇਰ ਨੇ ਨਿਗਲੀ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ
ਭੰਵਰ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਗਈ ਬੇੜੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕੋਈ ਸਾਹਿਲ
ਕਦੋਂ ਤਕ ਹੋਰ ਤੜਪੇਗੀ ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ੌਕ ਦੀ ਪਾਇਲ
ਜਲਾਂ ਵਿਚ ਡੁਬਦੀਓ ਕੁੜੀਓ
ਥਲਾਂ ਵਿਚ ਸੜਦੀਓ ਕੁੜੀਓ
ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਹੀ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਹੈ
ਤੁਹਾਡੇ ਸੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਬਸੇਰਾ ਹੈ
ਕਦੋਂ ਕੋਈ ਉਗਮਣਾ ਸੂਰਜ ਕਦੋਂ ਚੜ੍ਹਨਾ ਸਵੇਰਾ ਹੈ
ਨੀ ਦੀਵੇ ਧਰਦੀਓ ਕੁੜੀਓ
ਨੀ ਚਾਨਣ ਕਰਦੀਓ ਕੁੜੀਓ
ਤੁਹਾਡੀ ਅੱਖ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਬਦਲੂ
ਕਿ ਇਹ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਬਦਲੂ
ਤੇ ਆਦਮ-ਜ਼ਾਤ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਬਦਲੂ
ਨੀ ਘੋੜੀਆਂ ਗਾਉਂਦੀਓ ਕੁੜੀਓ
ਘੜੋਲੀਆਂ ਭਰਦੀਓ ਕੁੜੀਓ
ਨੀ ਫੁੱਲਾਂ ਵਰਗੀਓ ਕੁੜੀਓ

ਕਿਹੀ ਮਿਠੀ ਮਿਠੀ ਵਗਨੀ ਏ ਵਾ !

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ

ਕਿਹੀ ਮਿਠੀ ਮਿਠੀ ਵਗਨੀ ਏ ਵਾ
ਜਿਸ ਦਿਹਾੜੇ ਨੀਆਂ ਕਲੀਆਂ ਫੁਟੀਆਂ
ਹਭੇ ਸ਼ੈਊ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤਾਂ ਤਰੁਟੀਆਂ
ਮੈਂਢਾ ਲੱਥ ਗਿਆ ਹੋਛਾ ਚਾ ।
ਕਿਹੀ ਮਿਠੀ ਮਿਠੀ ਵਗਨੀ ਏ ਵਾ !

ਢਲੀ ਗਿਆ ਜੋਬਨਾਂ ਅਥਰੂਆਂ ਕੀ ਡਕੀ ਡਕੀ
ਹੁਣ ਤੈ ਸੂਹੇ ਸੂਹੇ ਫੁੱਲਾਂ ਕੀ ਤਕੀ ਤਕੀ
ਮੈਂਢਾ ਬੰਦ ਬੰਦ ਉਠਣਾ ਏਂ ਗਾ ।
ਕਿਹੀ ਮਿਠੀ ਮਿਠੀ ਵਗਨੀ ਏ ਵਾ !

ਹਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਰਹਾਂ ਹਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਾਣੀ ਰਹਾਂ
ਹਿਨ੍ਹਾਂ ਕੀ ਤਕੀ ਤਕੀ ਦਿਲੇ ਕੀ ਭੁਲਾਣੀ ਰਹਾਂ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਘੜੀ ਵੀ ਨਾ ਖਾਣੀ ਆਂ ਵਸਾਹ ।
ਕਿਹੀ ਮਿਠੀ ਮਿਠੀ ਵਗਨੀ ਏ ਵਾ !
ਕਿਹੀ ਮਿਠੀ ਮਿਠੀ ਵਗਨੀ ਏ ਵਾ !

ਚੰਬੇ ਦਾ ਫੁੱਲ

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ

ਅੱਜ ਇੱਕ ਚੰਬੇ ਦਾ ਫੁੱਲ ਮੋਇਆ
ਗਲ ਪੌਣਾਂ ਦੇ ਪਾ ਕੇ ਬਾਹੀਂ
ਗੋਰਾ ਚੇਤਰ ਛਮ ਛਮ ਰੋਇਆ
ਅੱਜ ਇੱਕ ਚੰਬੇ ਦਾ ਫੁੱਲ ਮੋਇਆ

ਚੇਤਰ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਨੀਲੇ ਨੀਲੇ
ਮੁੱਖੜਾ ਵਾਂਗ ਵਸਾਰਾਂ ਹੋਇਆ
ਨੈਣੀਂ ਲੱਖ ਮਾਤਮੀ ਛੱਲੇ
ਗਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪੈ ਪੈ ਜਾਵੇ ਟੋਇਆ
ਅੱਜ ਇੱਕ ਚੰਬੇ ਦਾ ਫੁੱਲ ਮੋਇਆ

ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਰੋਵੇ ਚੇਤਰ
ਪੌਣਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਇਆ
ਡੂੰਘੇ ਵੈਣ ਬੜੇ ਦਰਦੀਲੇ
ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰਾ ਆਲਮ ਰੋਇਆ
ਅੱਜ ਇੱਕ ਚੰਬੇ ਦਾ ਫੁੱਲ ਮੋਇਆ

ਲੱਖ ਚੇਤਰ ਨੂੰ ਦੇਵਾਂ ਮੱਤੀਂ
ਰਾਮ ਵੀ ਮੋਇਆ ਰਾਵਣ ਮੋਇਆ
ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਇਕ ਤੇਰਾ
ਸਮਿਆਂ ਟਾਹਣਾਂ ਤੋਂ ਫੁੱਲ ਖੋਹਿਆ
ਅੱਜ ਇਕ ਚੰਬੇ ਦਾ ਫੁੱਲ ਮੋਇਆ

ਪਰ ਚੇਤਰ ਤਾਂ ਡਾਢਾ ਭਰਮੀ
ਉਸ ਪੁਰ ਰੱਤੀ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ
ਪੈ ਪੈ ਜਾਣ ਨੀ ਦੰਦਲਾਂ ਉਹਨੂੰ
ਅੰਬਰ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਚਾਨਣ ਚੋਇਆ
ਅੱਜ ਇਕ ਚੰਬੇ ਦਾ ਫੁੱਲ ਮੋਇਆ

ਗਲ ਪੌਣਾਂ ਦੇ ਪਾ ਕੇ ਬਾਹੀਂ
ਗੋਰਾ ਚੇਤਰ ਛਮ ਛਮ ਰੋਇਆ
ਅੱਜ ਇੱਕ ਚੰਬੇ ਦਾ ਫੁੱਲ ਮੋਇਆ

ਕਿਸਾਨਾ ! ਹੁਸ਼ਿਆਰ !

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ

ਸੰਸਾਰ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈਣੀ ਨਵੇਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਵੀ ਵੰਗਾਰ ਤੈਨੂੰ।
ਹੰਭਲਾ ਮਾਰ ਕਿਸਾਨਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੋਜਾ ਗੈਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅੱਜ ਲਲਕਾਰ ਤੈਨੂੰ।

ਲਲਕਾਰਿਆ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈਆਂ ਨੇ ਸੀ ਤੈਨੂੰ,
ਖਾਣੀ ਪਈ ਪਰ ਮੂੰਹ ਦੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ।
ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਤੇ ਗਜ਼ਨਵੀ ਜਹੇ
ਅਤੇ ਲੰਡਨ ਦੇ ਕਈ ਹਤਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ।

ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁਣ
ਚੁੱਕਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ਗਿਆਨ ਹਥਿਆਰ ਤੈਨੂੰ।

ਵੱਡੀ ਮੱਛੀ ਹੈ ਛੋਟੀਆਂ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਨੇ।
ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਚਲਾਕ ਹੋ ਗਏ ਕੱਠੇ ਇਸੇ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਜਾਲ ਪਏ ਤਾਣਦੇ ਨੇ।

ਤੈਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਆ ਆਉਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਬੇ ਸ਼ੁਮਾਰ ਤੈਨੂੰ।
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੱਕੀ ਧਾਰ ਲਈ ਆ ,ਤੇਰੀ ਹੋਣ ਨਹੀ ਕਦੇ ਵੀ ਹਾਰ ਦੇਣੀ।
ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਆਂ ਦੀ ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਤੇਰੀ ਵਿਗਿਆਨ ਤਕਨੌਲੋਜੀ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦੇਣੀ।
ਉਪਜ ਉਚ ਕੁਆਲਿਟੀ ਕਰੀਂ ਪੈਦਾ ਨਾਲੇ ਦੇਣਾ ਸਿਖਾ ਵਪਾਰ ਤੈਨੂੰ।

ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਘੱਟ ਵਰਤੋਂ ਸਾਰੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤ ਵੀ ਹੋਣ ਪੂਰੇ।
ਫਸਲ ਉਹੀ ਬੀਜੀਂ ਜੀਹਦੀ ਮੰਗ ਹੋਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚ ਕੇ ਬੰਦਾ ਨਾ ਕਦੇ ਝੂਰੇ।
ਵੇਖੀ ਫਿਰ ਹਰਨੇਕ ਵੀ ਲਿਖੂ ਕਵਿਤਾ ਸੰਸਾਰ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲੂ ਸਤਿਕਾਰ ਤੈਨੂੰ।

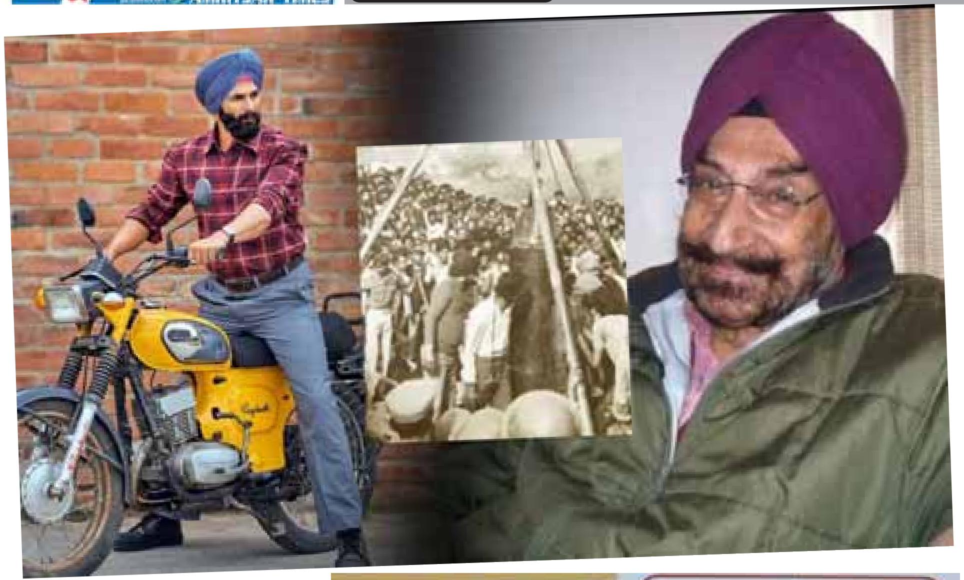

ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹੀਰੋ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਾਣ 'ਚ ਫ਼ਸੇ 65 ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਬਚਾਈ ਸੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

'ਕੈਪਸੂਲ ਗਿੱਲ' ਵਜੋਂ ਵੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ ਮਿਸ਼ਨ ਰਾਣੀਗੰਜ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

ਫ਼ਿਲਮ ਮਿਸ਼ਨ ਰਾਣੀਗੰਜ ਰਾਹੀਂ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਮਤ, ਸਿਆਣਪ ਅਤੇ ਜਨੂੰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਸਵੰਤ ਗਿੱਲ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹੀਰੋ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ 65 ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਈਆਂ। ਉਸ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਬਣ ਰਹੀ ਫਿਲਮ ਕਾਰਨ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੁਰਖ਼ੀਆਂ 'ਚ ਹਨ।

ਮਿਸ਼ਨ ਰਾਣੀਗੰਜ ਦੇ ਅਸਲੀ ਹੀਰੋ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦਾ ਜਨਮ 22 ਨਵੰਬਰ 1939 ਨੂੰ ਸਠਿਆਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਸਠਿਆਲਾ ਦੇ ਇੱਕ ਉਰਦੂ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ। ਧਨਬਾਦ, ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਮਾਈਨਜ਼ ਤੋਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੂੰ ਕਰਮ ਚੰਦ ਥਾਪਰ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ (ਕੋਲ ਸੇਲਜ਼) ਲਿਮਿਟੇਡ ਨਾਮਕ ਕੋਲਾ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲੀ। ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਸਾਲ 1972 ਵਿੱਚ ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ, ਰਾਣੀਗੰਜ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਈਡੀ (ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 13 ਨਵੰਬਰ 1989 ਨੂੰ, ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 220 ਮਾਈਨਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਸਟੀਲ ਦਾ ਕੈਪਸੂਲ ਬਣਾ ਕੇ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਖੁਦ ਕੈਪਸੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਬੋਰਵੈੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ ਜਿੱਥੇ 65 ਮਾਈਨਰ ਫਸੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਬੋਰਵੈੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫਸੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਇਕ ਕਰਕੇ ਕੈਪਸੂਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰੇ 65 ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬੋਰਵੈੱਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਆਖਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਛੇ ਘੰਟੇ ਲੱਗ ਗਏ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ, 16 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ 'ਬਚਾਅ ਦਿਵਸ' ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਸਟੀਲ ਦੇ ਕੈਪਸੂਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੋਂ 'ਕੈਪਸੂਲ ਗਿੱਲ' ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

'ਬੈਸਟ ਲਾਈਫ਼ ਸੇਵਰ ਮੈਡਲ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਵੈਂਕਟਾਰਮਨ ਵੱਲੋਂ 'ਬੈਸਟ ਲਾਈਫ਼ ਸੇਵਰ ਮੈਡਲ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਐਵਾਰਡ ਆਫ਼ ਐਕਸੀਲੈਂਸ', 'ਪ੍ਰਾਈਡ ਆਫ਼ ਦਾ ਨੇਸ਼ਨ' ਵਰਗੇ ਕਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਸਾਲ 1998 ਵਿੱਚ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਚੀਫ਼ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਈਡੀ (ਸੇਫਟੀ ਐਂਡ ਰੈਸਕਿਊ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਕਈ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹੇ। ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 26 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ, ਉਸਨੂੰ ਰੋਟਰੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ 26 ਨਵੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਚਾਰ ਬੱਚੇ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮਜੀਠਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੇਟ ਦਾ ਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫ਼ਿਲਮ ਮਿਸ਼ਨ ਰਾਣੀਗੰਜ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਟੀਨੂੰ ਸੁਰੇਸ਼ ਦੇਸਾਈ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ 'ਚ ਪਰਿਣੀਤੀ ਚੋਪੜਾ ਫੀਮੇਲ ਲੀਡ ਰੋਲ 'ਚ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ। ਰਾਘਵ ਚੱਢਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫ਼ਿਲਮ ਹੈ। ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਸਵੰਤ ਗਿੱਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਨ। ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ- ਜਦੋਂ ਜਸਵੰਤ ਜੀ ਜਿਉਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਹ ਇੰਨਾ ਨਿਮਰ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕੀ ਸੀ ਕਾਰਨ ?

ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪਤੀ ਬੋਨੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ

ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਦੀ ਮੌਤ ਅਜੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਹੱਸ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਫ਼ਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬੋਨੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਰਾਜ਼ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਬਾਥਟਬ 'ਚ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ' ਹੋਈ ਹੈ।

ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਬੋਨੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸਿਰਫ਼ ਡੁੱਬਣ 'ਤੇ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਦੀ ਡਾਈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਨਮਕ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਨ।

24 ਫਰਵਰੀ 2018 ਨੂੰ ਦੁਬਈ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਦੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੋਟਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਬਾਥਰੂਮ ਦੇ ਬਾਥਟੱਬ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ ਸਨ।

ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ, 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸਫ਼ਲ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਦਾਕਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ ਤੇ 54 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਮੌਤ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹੈਰਾਨ ਸਨ।

ਨਿਊਜ਼ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਦਿ ਨਿਊ ਇੰਡੀਅਨ' ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰੋਹਨ ਦੁਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬੋਨੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਕੁਦਰਤੀ' ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ 'ਦੁਰਘਟਨਾ' ਦੱਸੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ।

ਬੋਨੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ 24 ਜਾਂ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਦਬਾਅ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਕਸਰ ਭੁੱਖੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ'

ਬੋਨੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਈ ਡਿਟੈਕਸ਼ਨ ਟੈਸਟ ਵੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਿਆ। (ਇਹ ਟੈਸਟ ਇਹ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਚ।)

ਬੋਨੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ਮੈਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟਾਂ 'ਚੋਂ ਲੰਘਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਲਾਈ ਡਿਟੈਕਸ਼ਨ ਟੈਸਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ, ਉਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਸੀ।

ਡਾਈਟ (ਖਾਣੇ) 'ਚ ਨਮਕ ਨਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬੋਨੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ ਤੁਸੀਂ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਡਿੱਗ ਗਏ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੱਗੇ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਦੰਦ ਟੁੱਟ ਗਿਆ।

ਮਿਸਟਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬੋਨੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਛਵੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਹ ਡਾਈਟ 'ਤੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਉਹ ਅਕਸਰ ਭੁੱਖੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਕ੍ਰੀਨ 'ਤੇ ਵਧੀਆ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ।

ਬੋਨੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਨੂੰ ਬਲੈਕਆਊਟ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਲੋ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ' ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਦਾ ਫ਼ਿਲਮੀ ਕੈਰੀਅਰ

ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਦਾ ਜਨਮ 13 ਅਗਸਤ, 1963 ਨੂੰ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤੀ ਸੂਬੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 1978 ਵਿੱਚ ਫਿਲਮ 'ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਸਾਵਨ' ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਫ਼ਿਲਮੀ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਮੁੜ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ ਵੱਲ ਪਰਤੀ

ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਚੈਂਪੀਅਨ ਜਾਪਾਨ ਨੂੰ 5-1 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਸੋਨ ਤ.ਗਮਾ ਜਿੱਤਿਆ

ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਮਗਰੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਚੌਥੀ ਖ਼ਿਤਾਬੀ ਜਿੱਤ

ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੰਜਾਬੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਚੱਲਿਆ ਜਾਦੂ

ਹਾਂਗਜ਼ੂ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਕਪਤਾਨ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ ਇਥੇ ਏਸ਼ਿਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਰਸ਼ ਹਾਕੀ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਚੈਂਪੀਅਨ ਜਾਪਾਨ ਨੂੰ 5-1 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਸੋਨ ਤਗਮਾ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ। ਪੁਰਸ਼ ਟੀਮ ਨੇ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਮਗਰੋਂ ਚੌਥੀ ਖ਼ਿਤਾਬੀ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਪੁਰਸ਼ ਟੀਮ ਨੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੈਰਿਸ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਵੀ ਥਾਂ ਪੱਕੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਜਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਏਸ਼ਿਆਈ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਕਾਂਸੇ ਦੇ ਤਗਮੇ ਨਾਲ ਸਬਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਏਸ਼ਿਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਕੀ 'ਚ ਇਹ ਚੌਥਾ ਸੋਨ ਤਗਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਨੇ 1966 ਤੇ 1998 (ਦੋਵੇਂ ਵਾਰ ਬੈਂਕਾਕ) ਤੇ 2014 ਇੰਚਿਓਨ ਵਿੱਚ ਸੁਨਹਿਰੀ ਤਗਮਾ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ। ਉਧਰ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦੀ ਟੀਮ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਚੀਨ ਨੂੰ ਕਰੀਬੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ 2-1 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਕਾਂਸੇ ਦੇ ਤਗਮੇ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਬਣੀ। ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਲਈ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (32ਵੇਂ ਤੇ 59ਵੇਂ ਮਿੰਟ) ਨੇ ਪੈਨਲਟੀ ਕਾਰਨਰਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ। ਅਮਿਤ ਰੋਹੀਦਾਸ ਨੇ 36ਵੇਂ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਟੀਮ ਦਾ ਫੱਟਾ ਖੜਕਾਇਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 25ਵੇਂ ਤੇ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਨੇ 48ਵੇਂ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਫੀਲਡ ਗੋਲ ਕੀਤੇ। ਜਾਪਾਨ ਲਈ ਇਕੋ-ਇਕ ਗੋਲ ਸੇਰੇਨ ਤਨਾਕਾ ਨੇ 51ਵੇਂ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਪੈਨਲਟੀ ਕਾਰਨਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ। ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ 13 ਗੋਲਾਂ ਨਾਲ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਟੌਪ ਸਕੋਰਰ ਰਿਹਾ। ਸਟਰਾਈਕਰ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ 12 ਗੋਲਾਂ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾ। ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਪੂਰੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਵੀ ਮੈਚ ਨਹੀਂ ਹਾਰੀ।

ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ ਬੜ੍ਹਤ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਮਲੇ ਤੇਜ਼ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਾਪਾਨ ਨੇ ਵੀ ਪਛੜ ਕੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਵਧਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਖੇਡ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੇਜ਼ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਪਰ ਭਾਰਤ ਅੱਧੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਗੋਲ ਦੀ ਬੜ੍ਹਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ।

ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਰਣਨੀਤੀ ਨਾਲ ਖੇਡਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਘਰੇਲੂ ਟੀਮ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਕੋਚ ਕ੍ਰੇਗ ਫੁਲਟਨ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਡਿਫੈਂਸ ਨਾਲ ਜਿੱਤਣ 'ਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਇਸ ਰਣਨੀਤੀ ਨਾਲ ਖੇਡਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਹਾਫ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਨਾਲ ਖੇਡਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਇੱਕ ਗੋਲ ਦੀ ਬੜ੍ਹਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੀਜੇ ਕੁਆਰਟਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰ ਹਾਕੀ ਖੇਡੀ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਮਲਾਵਰ ਹਾਕੀ ਖੇਡਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਪੂਰੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ

ਭਾਰਤ ਨੇ ਏਸ਼ਿਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਰਸ਼ ਹਾਕੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਦਬਦਬਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਖ਼ਿਤਾਬ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਜਾਪਾਨ ਨੂੰ 5-1 ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1966, 1998 ਅਤੇ 2014 ਵਿੱਚ ਵੀ ਏਸ਼ਿਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਨ ਤਗਮਾ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਖ਼ਿਤਾਬੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਇਸ ਸਫ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਪੈਰਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ।

ਇਸ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪੈਰਿਸ ਉਲੰਪਿਕ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਕ੍ਰੇਗ ਫੁਲਟਨ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ 'ਚ ਉਹ ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ 'ਚ ਜਿੱਤੇ ਗਏ ਮੈਡਲ ਦਾ ਰੰਗ ਬਦਲਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਾਹਮ ਰੀਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਗੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਲ 'ਚ ਬਿਹਤਰ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਰੇਗ ਫੁਲਟਨ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਟੀਮ ਦੇ ਇਸ ਗੁਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਮਨਦੀਪ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਲਈ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿੱਚ 12 ਗੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਟੀਮ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕਾਰਨ ਬਿਹਤਰ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਮਨਦੀਪ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕੱਲੇ ਖਿਡਾਰੀ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ 13 ਗੋਲ ਕੀਤੇ ਹਨ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ)

85 ਸਾਲਾ ਨਿਹੰਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ 125 ਕਿਲੋ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ

ਲੁਧਿਆਣਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨਿਹੰਗ ਜਥੇਦਾਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਖੂਬ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। 85 ਸਾਲਾ ਨਿਹੰਗ ਜਥੇਦਾਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਕਰੀਬ 1.25 ਕੁਇੰਟਲ (125 ਕਿਲੋ) ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਟੈਂਪੂ ਵੀ ਖਿੱਚ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਮੇਰੀ ਸਵੇਰ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਕਾਜੂ, ਬਦਾਮ, ਕਾਲੇ ਛੋਲੇ ਅਤੇ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਪਾਊਡਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਟੀਵੀ ਸੀਰੀਅਲ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਟੰਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ 40 ਕਿਲੋ ਭਾਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੱਥਰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

45 ਨਿਹੰਗਾਂ ਨੂੰ ਬੈਠਾ ਕੇ ਖਿੱਚਿਆ ਟਰੱਕ

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ 1.25 ਕੁਇੰਟਲ ਵਜ਼ਨ ਖਿੱਚਿਆ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲੀ ਮਾਨਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ 709 ਟੈਂਪੂ ਨੂੰ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਖਿੱਚ ਲਿਆ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵੱਡਾ 32 ਫੁੱਟ ਦਾ ਟਰੱਕ ਖਿੱਚ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 45 ਨਿਹੰਗ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਕੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਤੋਂ ਵੀ ਸੱਦਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਜਗਤ 'ਚ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ।

ਰੇਲਵੇ ਇੰਜਣ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ

ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੋਰਚਾ ਜਿੱਤ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਰੇਲਵੇ ਇੰਜਣ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣਗੇ। ਫਿਲਹਾਲ ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਰੇਲਵੇ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਟਰੇਨ ਦਾ ਇੰਜਣ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੇਲ ਇੰਜਣ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਜੰਗ

ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉੱਡਦਾ ਤੀਰ ਫੜਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਨੇ ਸਟੇਟ ਵਾਰ ਐਲਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਏਅਰ ਕ੍ਰਾਫਟ ਕੈਰੀਅਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਭੇਜਿਆ ਹੈ , ਜਿਵੇਂ ਪੂਰੇ ਪੱਛਮ ਸਮੇਤ ਕਈ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਡਟੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਡਾ ਫਾਇਦਾ ਇਸ ਟਰੇਡ ਰੂਟ ਦਾ ਅਰਬਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨ ਸ਼ਾਇਦ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਗਵਾ ਲਵੇਗਾ। ਵੈਸੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਲਸਤੀਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਦਾ ਸੀ, ਹੋਂਦ ਤਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਸੀ ਪਰ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਸੀ। ਤੇ ਉਸੇ ਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਅਸਥਿਰਤਾ ਤੇ ਮਿਲੀਟੈਂਸੀ ਦੀ ਸਪੇਸ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਮਿਜਾਇਲ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲ ਕਿਉਂ ਦਾਗੇ ਗਏ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਏਡਾ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਕੰਨੋ ਕੰਨ ਖ਼ਬਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸ਼ੱਕ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਪਾਵਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹਮਲਾ ਕਿਵੇਂ ਸਫ਼ਲ ਹੋ ਗਿਆ? ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਚਾਲ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਨੇਤਨ ਯਾਹੂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੋਣਾ ਕਿ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਯੁੱਧ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਹੈ।

ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਧਰਮ ਦੇ ਗਲਬੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਦਾ ਨਕਾਬ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਪਾਰ, ਸਾਇੰਸ, ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਸਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਰਮਾਂ ਦੀ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਮੌਸਾਦ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿੱਚ ਫ਼ਲਸਤੀਨੀ ਖਾੜਕੂ ਸੰਗਠਨ ਹਮਾਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਿਗਰਾਨੀ ਡਰੋਨਾਂ ਨਾਲ ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਫ਼ਲਸਤੀਨੀਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਕੈਮਰੇ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ 'ਮੋਸਾਦ' ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਖਾੜਕੂ ਸੰਗਠਨ ਹਮਾਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਭਿਆਨਕ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਹਮਾਸ ਦੀ ਇਸ ਵੱਡੀ ਘੁਸਪੈਠ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀਆਂ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਯਾਕੋਵ ਅਮੀਡਰੋਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਅਸਫਲਤਾ ਮੰਨਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ (ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ) ਸਮਰੱਥਾ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਫੌਜੀ ਬੁਲਾਰੇ ਰੀਅਰ ਐਡਮਿਰਲ ਡੈਨੀਅਲ ਹਾਗਰੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਫੌਜ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਡੈਨੀਅਲ ਹੈਗਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਲੜਾਂਗੇ ਫਿਰ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ।

ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ :ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਬਣੇ ਹੋਏ। ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਦੇ ਲੋਕ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੰਗ ਦੀ ਭੱਠੀ ਵਿੱਚ ਭੁੰਨੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਸੂਰ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅ ਸਲ ਵਿੱਚ ਹਮਾਸ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿਚਾਲੇ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀ ਹਮਾਸ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿਚਾਲੇ ਜੰਗ ਛਿੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਲੋਕ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਬਿਨਾਂ ਕਸੂਰ ਪੀਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

***

ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ

ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ 15 ਮੈਂਬਰ ਹਮਾਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੂਸ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫ਼ਲਸਤੀਨੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਈਰਾਨ ਨੇ ਹਮਾਸ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ 'ਚ ਘੁਸਪੈਠ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਬਰਾਹਿਮ ਰਾਇਸੀ ਨੇ ਹਮਾਸ ਦੇ ਨੇਤਾ ਇਸਮਾਈਲ ਹਨੀਹ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਜੇਹਾਦੀ ਨੇਤਾ ਜ਼ਿਆਦ ਅਲ-ਨਖਲਾਹ ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ।

ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ : ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ (ਸ਼ੈਲਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ) ਕਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਲਗਭਗ 123,000 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਫ਼ਲਸਤੀਨੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 225 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਕੋਈ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

***

ਕੀ ਹੈ ਯੁੱਧ ਦਾ ਕਾਰਨ

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹੈ: ਇਜ਼ਰਾਈਲ 'ਤੇ ਇਹ ਹਮਲਾ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪੀ.ਐੱਮ. ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ 'ਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕ ਨੇਤਨਯਾਹੂ 'ਤੇ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੜਬੜ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਕਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

****

ਹਮਾਸ ਦੀ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ

ਦਰਅਸਲ, ਹਮਾਸ ਨੇ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਭੂਮੀਗਤ ਸ਼ਹਿਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜਨਾਂ ਐਕਸੈਸ ਪੁਆਇੰਟ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਮਾਸ ਦੇ ਲੜਾਕੇ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਇੱਥੇ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਸੁਰੰਗਾਂ ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਮਾਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਜਰਾਈਲ ਡੀਫੈਂਸ ਫੋਰਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਨਿਰਮਾਣ ਸਮੱਗਰੀ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੋਂ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਹਮਾਸ ਵੀ ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਹਰ ਸਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਟਨ ਬੱਜਰੀ, ਲੋਹਾ, ਸੀਮਿੰਟ, ਲੱਕੜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਹੈ। ਹਮਾਸ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਹਸਪਤਾਲ, ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਘਰ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਭੂਮੀਗਤ ਸ਼ਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਯੁੱਧ ਲੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਤੀਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਦਾ ਦੂਜਾ ਮੋਰਚਾ!: ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਮਾਸ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੀਨ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਹੈ। ਚੀਨੀ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਗਲੋਬਲ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਫ਼ਲਸਤੀਨੀ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਬੰਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਚੌਖਟੇ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੂਸ ਵੀ ਚੀਨ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਹਿ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਵੇ। ਇਰਾਨ ਨੇ ਇਸ ਹਮਲੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਰਾਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹਿਜਬੁਲਾ ਨੇ ਲੈਬਨਾਨ ਵਿਚੋਂ ਇਜ਼ਰਾਇਲੀ ਫੌਜਾਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਢ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਇੱਕ ਜੰਗੀ ਮਾਹਿਰ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੀ ਸੰਸਾਰ (ਸਾਮਰਾਜੀ) ਜੰਗ ਦਾ ਇਹ ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜਾ ਮੋਰਚਾ ਖੁਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੈ।2008 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਮਰਾਜੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਫੈਲਾਅ ਰੁਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜੋਕਾ ਪੱਛਮੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਜੰਗ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀ ਰੂਸ ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਪੋਪ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਤੀਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਡਰ ਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

***

ਹਮਾਸ ਦੇ ਲੜਾਕਿਆਂ ਨੇ ਜੰਗ ਦੇ

ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮਾਸ ਨੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 100 ਇਜ਼ਰਾਇਲੀ ਫੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਘੁੰਮ ਰਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੀਡੀਓ ਉਸ ਪਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਔਰਤ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਭੀਖ ਮੰਗ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਮਾਸ ਦੇ ਲੜਾਕਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਗ਼ਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 25 ਸਾਲਾ ਨੋਆ ਅਰਗਾਮਨੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਅਵੀ ਨਤਨ ਵੀ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਗੀਤ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਲਿੱਪ ਵਿੱਚ ਅਰਗਾਮਣੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: "ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਮਾਰੋ!"ਹਮਾਸ ਦੁਆਰਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਫ਼ਲਸਤੀਨੀ ਲੜਾਕਿਆਂ 'ਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ।

***

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲੇ

ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਚੰਗਾ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜੇਕਰ ਖੇਤੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ। ਕਿਸਾਨ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਰਸਰੀ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ 2 ਏਕੜ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੰਦੇ ਛੱਪੜ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਲਗਭਗ 25 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਵੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੇਧ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਢਾਈ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ @ਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ @ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 40 ਫੀਸਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸਾਨ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਢਾਈ ਏਕੜ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ 25 ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ ਛੱਪੜਾਂ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀ ਪਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

***

ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦਾ ਤੇ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾ

ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਜਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਮੌਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬੀਬੀ ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ, ਭਾਈ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਸਿਰੋਪਾਓ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲਕਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ. ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਚੌੜਾ, ਸ. ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸਖੀਰਾ, ਸ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ, ਸ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਪ੍ਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਸ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ ਸ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੂਰਾ, ਸ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਮੈਨੇਜਰ ਸ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਜ਼ੱਫ਼ਰਵਾਲ, ਸ. ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਝੰਗੀ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

***

'ਜੋ ਅਕਾਲੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਲਾਏ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਥੇ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਅਤੇ ਫੇਰੀ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਦੋਵੇਂ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵੱਡਾ ਚਿਹਰਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਛਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਐਕਸ ਅਕਾਊਂਟ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ, "ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਚੰਦੋਆ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਭੇਂਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਾਲਕੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੋਢਾ ਦਿੱਤਾ।"

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੁੱਪ-ਚਪੀਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧੀ ਖ਼ਾਸਕਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਵੀ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਰਾਹੁਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਤਾਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਟੈਂਡ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ।

'ਸਿਆਸੀ ਮਤਲਬ ਤਾਂ ਹੈ'

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਫੇਰੀ ਦੇ ਕਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਡੀਆ ਗਠਜੋੜ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ, 2024 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਇਹ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖੀ ਗਈ ਕਿ ਜੋ ਅਕਾਲੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਲਾਏ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਰਾਹੁਲ ਉਹ ਕਰ ਗਏ ਹਨ।

***

ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

ਐਲਸਡੇਅਰ ਐਲਨ, ਕੋਲਿਨ ਬੀਅਟੀ, ਮੈਗੀ ਚੈਪਮੈਨ, ਬੌਬ ਡੋਰਿਸ, ਜੈਕੀ ਡਨਬਾਰ, ਪੈਮ ਡਨਕਨ ਗਲੈਂਸੀ, ਐਮਾ ਹਾਰਪਰ, ਬਿਲ ਕਿੱਡ, ਫੁਲਟਨ ਮੈਕਗਰੈਗਰ, ਜੌਹਨ ਮੈਸਨ, ਇਵਾਨ ਮੈਕਕੀ, ਸਟੂਅਰਟ ਮੈਕਮਿਲਨ, ਆਉਡਰੀ ਨਿਕੋਲ, ਕੈਵਿਨ ਸਟੀਵਰਟ, ਪੌਲ ਸਵੀਨੀ, ਡੇਵਿਡ ਟੌਰੇਂਸ ਆਦਿ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ।

***

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ

ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਦਬਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰੇ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ।

***

ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ

ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਤਾਰਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਜਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਵਾਂਗ ਜਾਤ ਆਧਾਰਿਤ ਸਰਵੇਖਣ/ਮਰਦਮ-ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਵਾਏਗੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਪਕ ਆਰਥਿਕ ਸਰਵੇਖਣ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਟੀਆਰਐੱਸ (ਹੁਣ ਬੀਆਰਐੱਸ) ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਰਮਿਆਨ ਤਿਕੋਣਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੇ. ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਸਬੰਧੀ ਮਿਲੇ-ਜੁਲੇ ਸੰਕੇਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 2024 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੌਮੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਨਾ 'ਇੰਡੀਆ' ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐੱਨਡੀਏ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਆਰਐੱਸ 'ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਬਣਾਉਣ' ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਇਸ 'ਇੰਡੀਆ' ਗੱਠਜੋੜ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਮਿਲ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤਾ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਮ ਸਿਆਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

****

51 ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ

ਪੰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ, ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਧਰਮ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ: ਕੋਲੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ । ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਦੇਖਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ।

***

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐੱਸਵਾਈਐੱਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਧਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਖਾਸ ਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਭਖਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਮੌਕੇ ਬੈਠਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਓਪਨ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਇਜਲਾਸ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਜੂਨ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਨੂੰ 'ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਜੂਨ 'ਚ ਸੱਦੇ ਗਏ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਅਹਿਮ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ 'ਚੋਂ ਹੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮਜਬੂਰੀਵੱਸ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਦੇ ਵੀ ਹਨ, ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਠੀਕ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੀ ਥੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਗਵਾਏ ਗਏ ਬੋਰਡ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਡੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਬੁਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਕਰੀਏ, ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਖਾਈਏ, ਉਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀਏ, ਉਸ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪਿਆਰ-ਸਤਿਕਾਰ ਬਣਾਈਏ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਈਏ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣਾ ਕੋਈ ਸ਼ਰਮ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ 'ਤੇ ਵੀ ਜਾ ਕੇ ਵੱਸੀਏ, ਸਾਡੀ ਪਛਾਣ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਰਹੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਛੱਡਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗ਼ਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਸਮਝਣਾ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁਨਾਹ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਉਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉੱਚ-ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਦਾਰੇ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੋਰਸ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚੋਂ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰੇਟ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਯੋਗ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਭ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

****

ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਰੋਲੀ ਜਾ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਨ ਡਿਏਗੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਅਤੇ ਟੈਕਸਾਸ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਐਲ ਪਾਸੋ ਅਤੇ ਈਗਲ ਪਾਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੈਕਸੀਕਨ ਸਰਹੱਦੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਲਈ ਬੱਸਾਂ ਅਤੇ ਮਾਲ ਗੱਡੀਆਂ 'ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਰੂਟਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਕੀਤਾ।

ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਲ ਪਾਸੋ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਆਸਰਾ ਘਰ ਸਿਰਫ਼ 400 ਲੋਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਬੇਘਰਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਛੇ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਲਗਭਗ 350-400 ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਐਲ ਪਾਸੋ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ 2,000 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸੰਘੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੂਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੱਖਣੀ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੈਰ-ਸੰਗਠਿਤ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਾਸ ਵਿੱਚ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਈਗਲ ਪਾਸ ਦੇ ਮੇਅਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਆਫ਼ਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

16 ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਦੱਖਣੀ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿੱਚ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਇੱਕ ਬੱਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 16 ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਅਤੇ ਹੈਤੀ ਦੇ ਸਨ ਜੋ ਗੈਰ ਕਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨੇ 18 ਮੌਤਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦੱਖਣੀ ਰਾਜ ਓਕਸਾਕਾ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁੱਝ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਟੋਟੇ-ਟੋਟੇ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਗਿਣਤੀ 16 ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਵਿੱਚ 2 ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ 3 ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ 29 ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਓਕਸਾਕਾ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਸ ਇੱਕ ਹਾਈਵੇ 'ਤੇ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਿਤ ਹੋਈ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 55 ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸਵਾਰ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਦੇ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਗੁਆਟੇਮਾਲਾ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜੇ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜ ਚਿਆਪਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਾਈਵੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਲਵਾਹਕ ਟਰੱਕ ਦੇ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ 10 ਕਿਊਬਾ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 17 ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

***

ਪ੍ਰਵਾਸ, ਡੌਂਕੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ

ਇਹ ਗਰੁੱਪ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਹੋਰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਜਿਵੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਅਫ਼ਰੀਕਾ, ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼, ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਇੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ। ਪਨਾਮਾ ਤੇ ਕੰਲੋਬੀਆ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ, ਕਿਊਬਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਕਈ ਅਵੈਧ ਢੰਗ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਇਸ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਿੰਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਰਸਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਡੋਰ ਡੌਂਕਰਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਡਾਰੀਅਨ ਤੋਂ ਬਾਰਡਰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਪਨਾਮਾ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਡਾਰੀਅਨ ਦੇ ਜੰਗਲ ਤੇ ਪਨਾਮਾ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੇ ਗਿਰੋਹ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਮੌਸਮ, ਸੱਪਾਂ ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੇ ਗਲੀਆਂ ਸੜੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਲੋਕ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਦੇ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਤਸਕਰ ਹਨ, ਉਹ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਈ ਕਰੋੜ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਲ ਜਾਂ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜ ਪੰਜ ਗੁਣਾ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ, ਕਤਲ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੈਂਪਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਬਲ ਤੇ ਤਸਕਰ ਆਪਣੀ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਕਿਸ਼ਤੀ ਰਾਹੀਂ ਤੇ 20 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਪੈਦਲ ਸਫ਼ਰ ਕਰਕੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਡਾਰੀਅਨ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਡੌਂਕਰ ਜਾਂ ਤਸਕਰ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਲੁੱਟ ਕਰਕੇ ਪਨਾਮਾ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਮੌਤ ਨਾਲ ਲੜ ਕੇ ਵਾਪਸ ਵਤਨ ਪੁੱਜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਕਸਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਨਾ ਜਾਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪਨਾਮਾ ਦੇ ਜੰਗਲ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਐਨੇ ਸੰਘਣੇ ਹਨ ਕਿ ਧੁੱਪ ਵੀ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜਦੀ। ਇਹੋ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੰਗਲ ਬਹੁਤ ਬਦਨਾਮ ਹਨ। ਕਈ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈ ਕੇ ਡੌਂਕਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਏ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘਣ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਡੌਂਕਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਰਸਤਾ ਹੀ ਚੁਣਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਗਰਭ ਵਿਚਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਮਾਵਾਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਹਫ਼ਤਾ ਹਫ਼ਤਾ ਭੁੱਖ ਪਿਆਸ ਨਾਲ ਲੜ ਕੇ ਡਾਰੀਅਨ ਤੇ ਪਨਾਮਾ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਕੇ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਗੁਆ ਜਾਣ ਜਾਂ ਭੁੱਖ ਪਿਆਸ ਅਤੇ ਡਰ ਨਾਲ ਫੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨੂੰ ਡੌਂਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਮਦਦ ਮਿਲਣੀ ਅਸੰਭਵ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਅੰਕੜੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਡਾਰੀਅਨ ਜੰਗਲਾਂ ਰਾਹੀਂ 55000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਰਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 6500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਸਨ। ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਰਹੱਦਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਲੋਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਮੈਕਸੀਕੋ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਫਿਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰਵਾਸੀ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਟੇਟ ਦੀ ਬੀ.ਪੀ.ਆਰ.ਐੱਮ. ਵੱਲੋਂ ਖਾਣ ਪੀਣ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

***

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 'ਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ

ਹੈਪੀ ਔਲਖ, ਸ਼ੇਰੂ ਭਾਟੀਆ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸੰਘੇੜਾ, ਭਿੰਦਾ ਚਾਹਲ, ਗੁਰਜੀਤ ਦਿਓਲ, ਲਾਡਾ ਕਾਹਲੋਂ, ਪੰਮਾ ਲਿੱਧੜ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਗੁਰਦੇਵ ਤੂਰ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ਸੰਧੂ ਆਦਿ ਨੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ ਤੇ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਤਕਸੀਮ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਚੜ੍ਹਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰੂ ਭਾਟੀਆ ਤੇ ਤਰਲੋਚਨ ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਤੇ ਲਾਇਵ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਗੁਰਜੋਤ ਮੈਨੀ ਨੂੰ ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ ਨੇ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਰੇਕ ਖਿਡਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ 11 ਸੌ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਕੀ ਆਫੀਸਲਜ 'ਚ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਰੈਫ਼ਰੀ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਐਤਕਾਂ ਸਖ਼ਤ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ 29 ਸਤੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਅਗਲਾ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਇਹ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ।

***

ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਸਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਸਬੰਧੀ

ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਭਾਈ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੂਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਤ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਰਹਿਣੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਹਿਰਾ ਨਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਜੋੜ ਮੇਲਿਆਂ ਉਪਰ ਅਖਾੜੇ ਲੱਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਹੌਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੰਗਤ ਟੁੱਟਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਬੇਨਤੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ।

ਸਿੱਖ ਜਥਾ ਮਾਲਵਾ ਵੱਲੋਂ ਪਰਚਾ 'ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਜੋੜ ਮੇਲੇ' ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਈ ਅਮਨਪਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ: ਹਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਮਾਸਟਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ: ਨਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ: ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

***

ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ

ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 'ਕੇਸਾਧਾਰੀ' ਖੇਡ ਸਮਾਗਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਮਾਰਸ਼ਲ ਆਰਟ ਗੱਤਕਾ ਦੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਲਾਏ ਜਾਣ।

ਲੇਡੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧੂਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅੰਦਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਤੋਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਤਕਰੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਬੱਚੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

***

ਇੰਡੀਆ-ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ

ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪਾਸਪੋਰਟ ਧਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ। ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵੈਧ ਪੁਰਾਣਾ ਭਾਰਤੀ ਵੀਜ਼ਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਭਾਰਤੀ ਵੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਹੋਟਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਮੰਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਵਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੱਪੜਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-ਕਰਮ 'ਤੇ ਹੈ। ਦੋਆਬੇ ਵਿੱਚ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਸੂਟ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 60 ਫੀਸਦੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਮੋਦੀ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅੱਗੇ ਚੁੱਪ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

***

ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਵਾਰੀ ?

ਨਾਂਅ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਵਧੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਚਰਚਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹੱਥ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ । ਜਿਸ ਸੰਬੰਧੀ ਹੁਣ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚਰਚਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਆਈ.ਏ.ਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਰਡਾਰ 'ਤੇ ਹਨ ਜੋ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਹੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ । ਲੇਕਿਨ ਜਾਣਕਾਰ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਾਰਨ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਵਜੂਦ ਹੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਕਾਰਨ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਡਿਸਟਿਲਰੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਹੁਣ ਏ.ਈ.ਟੀ.ਸੀ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਛੁੱਟੀ ਲਈ 21 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਡਿਸਟਿਲਰੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ ਸਨ। ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਮੰਥਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।

***

ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਪਛੜੇ ਤੇ ਦਲਿਤ ਸਾਂਝ ਦੀ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਜਾਤੀ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 15.52 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ 2.86 ਫ਼ੀਸਦੀ ਭੂਮੀਹਾਰ, 3.66 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ, 3.45 ਫ਼ੀਸਦੀ ਰਾਜਪੂਤ ਅਤੇ 0.60 ਫ਼ੀਸਦੀ ਕਾਇਸਥ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਕੁਰਮੀ ਜਾਤੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2.87 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੈ। ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਮੁਖੀ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਯਾਦਵ ਜਾਤੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 14.26 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ 'ਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਰਾਟ ਕੁਸ਼ਵਾਹਾ ਦੀ ਕੋਇਰੀ ਜਾਂ ਕੁਸ਼ਵਾਹਾ (ਓ.ਬੀ.ਸੀ.) ਜਾਤੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 4.21 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਹਿੰਦੂ ਆਬਾਦੀ 81.9 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 17.7 ਫ਼ੀਸਦੀ ਮੁਸਲਮਾਨ, 0.05 ਫ਼ੀਸਦੀ ਇਸਾਈ, 0.01 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸਿੱਖ, 0.08 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬੁੱਧ, 0.0096 ਫ਼ੀਸਦੀ ਜੈਨ ਧਰਮ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੋਕ ਹਨ। ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਜੇ.ਡੀ.(ਯੂ.) ਨੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਤਿ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਨੂੰ ਲੀਡ ਹਾਸਿਲ ਹੈ ਅਤੇ ਤੇਜਸਵੀ ਯਾਦਵ ਲਈ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਠਣਾ ਤੈਅ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਹਾਲੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਹਾਂਗੱਠਜੋੜ ਨਾਲ ਬਣੇ ਰਹਿਣ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ, ਜਾਤੀ ਕਾਰਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚਰਚਾ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ; ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ 2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਕਈ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਅਪਨਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦਲਿਤ ਤੇ ਪਛੜਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਭਗਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲਈ ਚੈਲਿੰਜ ਹੈ, ਮੋਦੀ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਜੋੜੀ ਇਸ ਤੋਂ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਆਪਣਾ ਅਕਸ ਖ਼ੁਦ ਬਹਾਲ ਕਰੇ

ਕਹਿ ਕੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਵਿਰੋਧ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਅੱਜ 'ਇੰਡੀਆ' ਗੱਠਜੋੜ ਨੇ ਜੋ 14 ਐਂਕਰਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਸੰਕੇਤ ਮਾਤਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਧਾਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿ 14 ਨਿਊਜ਼ ਐਂਕਰਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਨਾਲ ਸਭ ਕੁਝ ਦਰੁਸਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਐਂਕਰ ਸਿਰਫ਼ ਚਿਹਰੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਅਸਲ ਜੜ੍ਹ ਸਾਡੇ ਸਿਸਟਮ 'ਚ ਹੀ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਰੋਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 'ਚ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਕਵਰੇਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪਣੀ ਆਲੋਚਨਾ 'ਤੇ ਭੜਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸਾਮ, ਦਾਮ, ਦੰਡ ਭੇਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਰਾਹੀਂ ਕਾਬੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਉਦਾਹਰਨ ਮਨੀਪੁਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਗਏ ਐਡੀਟਰਜ਼ ਗਿਲਡ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ 'ਡਬਲ ਇੰਜਣ' ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐੱਫ਼.ਆਈ.ਆਰ. ਕਰ ਦਿੱਤੀ; ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਪਣੇ ਉਲਟ ਜਾਂਦੀ ਜਾਪੀ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਸੋ, ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਹੁਣ ਇਕ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਪਰ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੇ ਦਲੇਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਧੁੰਦਲਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਅਕਸ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਮੀਡੀਆ @ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸੈਂਸਰਸ਼ਿਪ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਪਰ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਭਟਕੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਵਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਲੈਣ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਣ।

***

ਕੀ ਬਾਈਡਨ-ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਗਲਵਕੜੀ

ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਹੀ ਲੱਭਣੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਕਾਰਨ ਅਣਗਿਣਤ ਫਿਲਾਸਫੀਆਂ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਹੀ ਇੱਕ ਅਨੋਖੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੀਰੀ ਤੇ ਪੀਰੀ ਦੀ ਪੀਡੀ ਗਲਵੱਕੜੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਜੋ ਸਾਂਝ ਪਈ ਹੈ ਉਹ ਵਰਤਮਾਨ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਂਝਾ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲੀ ਹੈ ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਖੋਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੀਰਤਨ (ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ) ਅਤੇ ਜੰਗਜੂ ਵਾਰਾਂ (ਅਕਾਲ ਤਖਤ) ਦਾ ਇੱਕ ਅਨੋਖਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਸੁਮੇਲ ਨੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਤੇ ਮਹਾਨ ਗਾਇਕ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਦਿਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਨ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ 'ਤੂ ਕੁਨ ਰੇ' ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਨ ਲਈ ਭਾਈ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਇੱਕੋ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਈ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਆਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪਿਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹੀ ਝਾਤ ਪਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲਾ ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਰਾਹੁਲ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ, ਇਹ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

***

ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਰਾਬਾਖ ਖ਼ਿੱਤੇ ਦੀ

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਖੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਖਤਮ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਖ਼ੇਤਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਸਲੀ ਆਰਮੀਨੀਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਅਰਮੀਨੀਆ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ, ਨਾਗੋਰਨੋ-ਕਰਾਬਾਖ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 2020 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੰਗਬੰਦੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਜਿਸਨੇ ਉਸ ਸਾਲ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ।

ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੱਲੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਬਾਹਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ, ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤੰਗ, ਆਪਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਫੌਜ, ਝੰਡੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਰਟਸਖ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ

ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰਹੱਦਾਂ ਲਗਭਗ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਢਹਿ ਗਈਆਂ।

***

ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ

ਪਿੰਡ ਵਸਾਇਆ ਸੀ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਸ. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਉਦੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇਗੀ ਦੁਆਰਾ ਪਟਵਾਰ ਖ਼ਾਨੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਖੰਗਾਲ ਕੇ ਜਿਹੜੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ 1859 ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸ. ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੇਗੀ ਸਿੱਖ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਨਾਹਨ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਜੱਜ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਾਜੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪਦਵੀ ਤੱਕ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਗਏ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਸਿੰਘ ਨੇਗੀ ਗੋਰਖਾ ਪਲਟਨ ਵਿੱਚ ਸੂਬੇਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੇਗੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਸ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸਿੰਘ ਨੇਗੀ ਪਟਵਾਰੀ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਖਾਸ ਅਧਿਅਕਸ਼ ਦੀ ਪਦਵੀ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਏ ਸਨ। 1905 ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸ. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ 1861 ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੁਰਧਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਪੱਥਰ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਹਰੋਂ ਪੱਥਰ ਲਿਆ ਕੇ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਤਾਂਬੇ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੀਨ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਗੁਰਧਾਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। 1995-96 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਕ ਰਿਟਾਇਰਡ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਸ. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇਗੀ ਨੇ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਛੱਤ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਸੀ। ਪੁਰਾਤਨ ਛੱਤ ਦੀ ਥਾਂ ਟੀਨ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਛੱਤ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ, ਸਾਰੀ ਹਿਮਾਚਲ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। 2014 ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੀ ਗਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਇਮਾਰਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੰਕਰੀਟ ਦੀ ਛੱਤ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਇਕ ਗੁੰਬਦ ਸਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦਿੱਖ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਇਸ ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਖੋਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

***

ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਸਨਅਤ ਵਿਕਸਤ

ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਫ ਸੁਥਰੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਪਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇ ਰੁੱਖੇਪਣ ਅਤੇ ਗੰਦਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਦੂਰ ਹੋਣਗੇ। ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਵਧੀਆ ਗਾਈਡ ਦਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਗਾਈਡ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਮਨ ਵੀ ਪਰਚਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਦੇ ਸਕੇ। ਉਸ ਦੀ ਗਲਬਾਤ ਦਾ ਸਲੀਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਭਰਪੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਪੈਕੇਜ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਇਹ ਪੈਕੇਜ ਇਕ ਦਿਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਜਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਫ ਸੁਥਰੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਫ ਸੁਥਰੇ ਹੋਟਲਾਂ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਪੈਕੇਜਾਂ ਬਾਰੇ ਸਚਿੱਤਰ ਕਿਤਾਬਚੇ ਛਾਪੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

***

ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ

ਰੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਤਰੀਕਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜੀਨ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਕਾਰਨ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਟਾਉਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁੰਗੜ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ, ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜੀਨ ਬੈਂਕ ਨਾਮਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਟੋਰੇਜ ਹਾਊਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ, ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਦੌਲਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਬੀਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਭਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਦੌਲਤ ਲਿਆਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਇੱਕ ਜੀਨ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਦੌਲਤ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਦੌਲਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਿਮਾਰੀ, ਦੁਰਘਟਨਾ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਆਦਿ ਕਾਰਨ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਦੌਲਤ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੇਟੈਂਟ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੱਸਦਾ ਹੈ - ਬੌਧਿਕ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਵੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਕੌਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਮੂਹਿਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਦਾ ਸੰਕਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਹਾਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

***

ਸ੍ਰੀਦੇਵੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕੀ ਸੀ ਕਾਰਨ ?

2020 'ਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ 'ਮੌਮ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 300ਵੀਂ ਫਿਲਮ ਸੀ। 1986 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਸ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਲਮ 'ਚਾਲਬਾਜ਼' ਲਈ ਸਰਵੋਤਮ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਫ਼ਿਲਮਫ਼ੇਅਰ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਮਿਲ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਲਈ ਕਈ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਚਾਂਦਨੀ, ਲਮਹੇ, ਮਿਸਟਰ ਇੰਡੀਆ, ਖ਼ੁਦਾ ਗਵਾਹ, ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਨਾਗਿਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਾਮਿਲ, ਤੇਲਗੂ, ਮਲਿਆਲਮ ਅਤੇ ਕੰਨੜ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀਦੇਵੀ ਨੇ 1996 ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬੋਨੀ ਕਪੂਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜਾਨ੍ਹਵੀ ਕਪੂਰ ਹਨ। ਜਾਨ੍ਹਵੀ ਕਪੂਰ ਵੀ ਹੁਣ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀਦੇਵੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2013 ਵਿੱਚ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਨਾਲ ਵੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਵਾਰ ਫ਼ਿਲਮਫ਼ੇਅਰ ਐਵਾਰਡ ਵੀ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫ਼ਿਲਮੀ ਕਰੀਅਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਲੰਮੇ ਬ੍ਰੇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਹਲਚਲ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

***

ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਮੁੜ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ

ਇਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਇਸ ਕੁਆਰਟਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਗੋਲ ਕਰਕੇ ਮੈਚ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਕੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਲ ਰਿਹਾ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੋਲ ਪੈਨਲਟੀ ਕਾਰਨਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ। ਪਹਿਲਾ ਗੋਲ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਅਮਿਤ ਰੋਹੀਦਾਸ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਜਿੱਤ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਵਿੱਚ ਆਈ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ 1998 ਦੀਆਂ ਏਸ਼ਿਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਨ ਤਗਮਾ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਟੀਮ ਵਾਪਸੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸੱਤ ਅਹਿਮ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਟੀਮ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਖਿਡਾਰੀ ਜਲਦੀ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਪਰਤ ਆਏ ਪਰ ਮਾਹੌਲ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਟੀਮ ਕੋਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਖਿਡਾਰੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ 41 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ 2020 ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ 'ਚ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਹਾਕੀ 'ਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ 'ਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਏਸ਼ਿਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪੂਲ ਮੈਚਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਮੇਤ ਚਾਰ ਟੀਮਾਂ 'ਤੇ ਦੋ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਨੇ 16 ਗੋਲ ਕਰਕੇ ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਨੂੰ ਜਿੱਤਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਵਾਇਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ 10-2 ਨਾਲ ਜਿੱਤਣਾ ਟੀਮ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਏਸ਼ਿਆਈ ਖੇਡਾਂ 2023 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨੇ ਕੁੱਲ 68 ਗੋਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਿਰਫ਼ 9 ਗੋਲ ਹੋਏ ਹਨ।

***

ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ

ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਪਾਨ ਦੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਖੇਡਿਆ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਜਾਪਾਨ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੇ ਅੱਧੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ।

ਜਾਪਾਨ ਜਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਿੱਤੇ ਗਏ ਸੋਨ ਤਗ਼ਮੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਬਚਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਆਖਰਕਾਰ ਖੇਡ ਦੇ 25ਵੇਂ ਮਿੰਟ 'ਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਗੋਲ ਕਰਕੇ ਬੜ੍ਹਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ 'ਚ ਸਫਲ ਰਹੀ। ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਹਮਲੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 'ਤੇ ਗੋਲਕੀਪਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਡ ਨਾਲ ਗੇਂਦ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

***

ਕਿਵੇਂ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਕੋਲ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਉਸਾਰੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਨੂੰ ਬੜ੍ਹਾਵਾ ਦੇ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨ ਖੋਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਮੋਦੀ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ, ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ। ਦੂਜਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਸਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਸੀਲੇ ਮਿਲਣਗੇ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਖੋਹਣ ਨਾਲ ਗਰੀਬੀ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੇਗੀ।

***

ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੁੱਗ 'ਚ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ

ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਦਰਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ : ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੰਵਰਦੀਪ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਵੱਲੋਂ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀਆਂ 3 ਮਾਸੂਮ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਨ ਸਬੰਧੀ ਡੂੰਘਾ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਸਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਕੋਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੁਰਮ ਨਾ ਕਰੇ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੰਵਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੋ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਕਾਰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਨਾ ਮਾਰਨ, ਸਗੋਂ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰੰਡਰ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਹਨ, ਇਹ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਭਲਾ : ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੂਸਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਬਲੀ ਦੇ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਬਲਕਿ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਬੁਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੋਚ ਅਪਨਾਉਣ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੇ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ।

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ

ਜਾਣੋ ਪਲ ਪਲ ਦੀ ਖਬਰ

ON

jus PUNJABI HD sling

CREDIBILITY RELIABILITY

Minute to Minute Coverage of Punjab Elections

Punjabi Super Pack

20 channels for only $25/month on

sling

SCAN ME TO SUBSCRIBE

Get 30% off ANY Pack for the first month! w/code: SLINGER854

To Subscribe Call: +1-718-752-9290

Visit: sling.com/juspunjabi

for advertisement & more information call: +1-718-752-9293

www.jusbroadcasting.com